

Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Egede, Paul.

Continuation af Relationerne betreffende
den Grønlandske Missions Tilstand og
Beskaffenhed, forfattet i Form af en Journal fra
1734 til 1740.

Udgivet år og sted | Publication time and place: København : trykt hos Johann Christoph Groth,
[1741]

Fysiske størrelse | Physical extent:

[8], 184 s., [2] falsede tav.

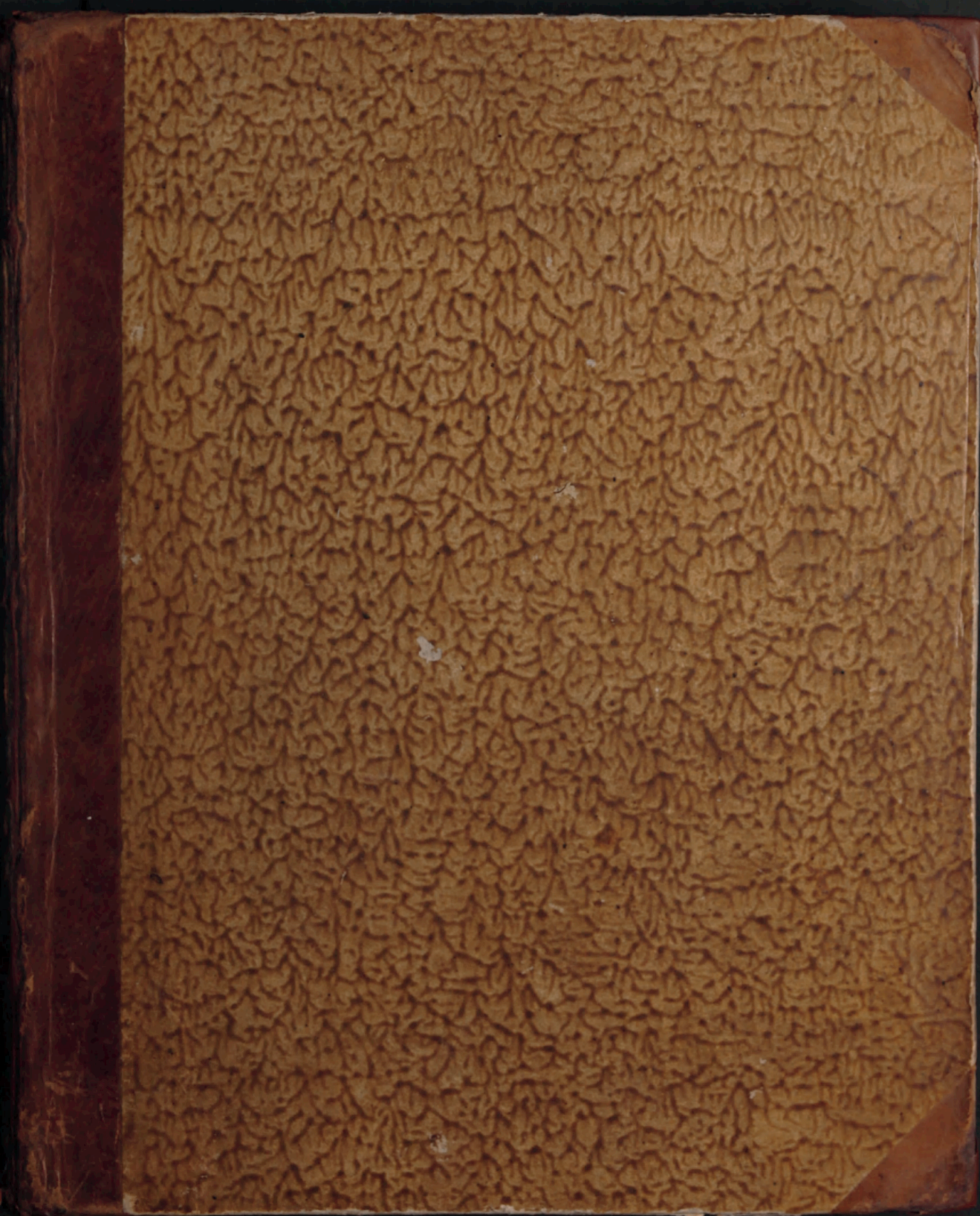
DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

2, - 251, - 4°

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 24°

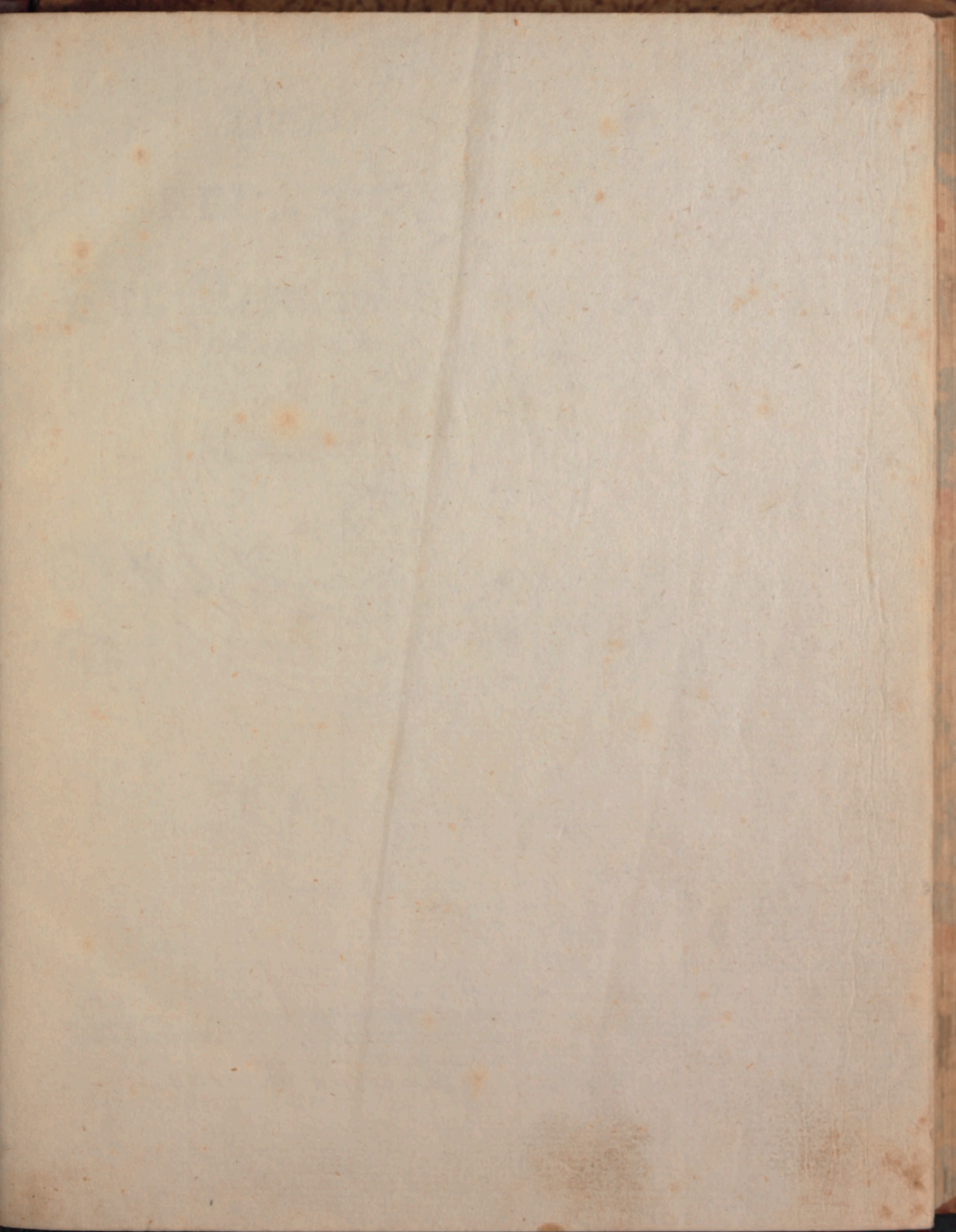

1 1 02 0 4 01058 0

+ REX

CONTINUATION
af
RELATIONERNE
Betreffende
Den Grønlandske MISSIONS
Tilstand
Og
Befæffenhed,

Forfattet
I FORM af en
JOURNAL

fra
Anno 1734 til 1740.

af Colonien,
Christians-Haab
udi Disco-Bugt.

3106
Bed
PAUL EGEDE,
Missionair udi Grønland.

A. J. BERNHARDT,
Trykt hos Johann Christoph. Grotz.

CONTINUATION

of

RELATION

of

THE MISSIONS

OF THE

OF

THE MISSIONS

OF

THE MISSIONS

JOURNAL

OF

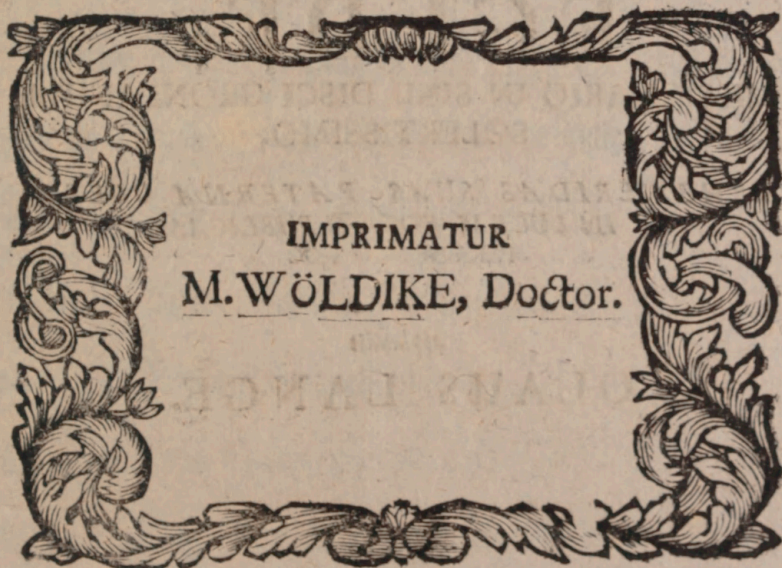
THE MISSIONS

OF THE MISSIONS

OF THE MISSIONS

IMPRIMATUR
M. WÖLDIKE, Doctor.

VIRO
PLURIMUM REVERENDO,
DOMINO
PAULO JOHANNIS
EGEDE,

MISSIONARIO IN SINU DISCI GRONLANDIÆ
SOLERTISSIMO,

*EPHEMERIDAS SUAS PATERNA OPERA,
IN LUCEM EDENTI PUBLICAM,
PARENETICO HOC*

applaudit

OLAUS LANGE.

Vir Juvenis, Patre, quem Pietas regit, Edite Claro
Gentem convertendi Nomine Hyperborealem,

Exc-

Exequeris pariterque Paternum Munus, Amoris,
Virtutis, Fideique Paternæ Gratia fecit
Hæredem quem iustum, quem spes occupat ipsum:
Solers continuas calamoque Diaria cito,
Cœpit quæ Pater; haud doctumque rudemque lateret,
Regna modo sua quo dilatet ad ultima Thule
Supremus Dominus, Patris & Fili pia facta
Quæ sint, hunc finem spectantia, prospera Genti,
Johannis, Pauli, quos Nomina Dia decorant
Doctores quos Catholicos Ecclesia Christi
Semper habet, Paganis omine non sine fausto.
Auges grande opus Io! quod decet esse perenne,
Censeo, conveniens Tibi, qui Patris æmulus extas.
Ut Pater emeritus, feroque, brabæa capesit,

Ultima pro Christo fundens spiramina vitæ,
Surgat ut Arcti in spem studiosa ac Orba Juventus,
Edocet hanc Sacra Dogmata Christi cum dialecto
Difficili linguæ Kalalitæ sedulus usque:
In medio positus cursu properabis ad illam
Ipsam Metam, quæ Palmam defertque Coronam,
In Christo quæ, pace perenne, effloreat olim!
Gratulor inceptis ausis his, queis DEUS addet
Magnum, qui sapit, & valet, & volet, Incrementum!

Deris EXCELLENCE

Høy=ædle og Vel=baarne,

Høy=ædle og Vel=baarne,

Høy= og Vel=ædle Høy=ærværdige,
Vel=ædle og Velbyrdige

Samptlige Allernaadigst forordnede Herrer udi
Collegio de cursu Evangelii
promovendo.

Endskönt her ikkun falder lidet eller intet at an-
notere ved denne Grønlandske Missions For-

retninger, som kunde bærðiges at læsis af de Günstige Herrer, har jeg dog allene for underdanigst at lade see hvor vidt dette Lands Indbyggere deris Forstand strekker sig, optegnet med deris egne Talemaader, hbad som er talt af dem, bed det de har hørt tale om Gud og hbad der hører til æbig Salighed at erlange; thi som Folket er dumt og taabeligt, og hverken heed eller skjøtter om at raisonnere det ringeste som kloge og skarpsindige Hedeninger ellers pleier, gives ikke heller Anledning at fylde mange Blade med deris lærde Discursus og Samtaler med os; saasom de, uden videre Betænkning imodtager alt hbad de hører, om det end bar den største Løgn og Urimelighed. Var det ikkun om deris blotte Bisald og Samtykke at giøre, som man heed de Catholske Missionarii i Indien lader sig affpise med, da skulde der sandelig ikke findes en Brønlænder, som io gierne skulde lade sig døbe og blive en Christen, helst om man vilde indgaae

gaae dem, at de maatte haade troe hbad hi og deris
saa kaldede Angekkut 3: Wiise siger og fortæller;
ligesom man finder at og hore gamle Nordste Folk
og Hedenske Forsædre har baade vilde tilbede Chri-
stum og deris Afgud Odin; thi kan der disker-
re! en melles meget om de mange Omvænte,
hvilket til Deels, som mest, er deres egen Kold-
sindighed at tilskrive, til Deels de hid til høren-
de u-fuldkomne Anstalter til dette Desses Frem-
gang, og om endstjønt jeg vel undertiden har
mærket hos en eller anden nogen særdeles Andagt
og Alvorlighed, har jeg en kundet deelagtiggjøre
dem i den hellige Daab, saasom man er u-bisse om
Missionens bestandige Fortsættelse; thi om den i-
gien skulde ophøre, saa maatte jo de stakkels Men-
nister falde til deres forrige Mærke og Vildfarelse,
naar man først seer Verket negenledes sat paa en
fast Fod, kan man dis dristigere siden gribe til
en saa hellig og vigtig Forretning. Imidlertid
bedes

✠ (O) ✠

bedes ydmigst de Gunstige Herrer vilde optage
dette i megen Naade og Begaagenhed , som jeg og
stedse vil leve

Deres EXCELLENCE

Høy=ædle , og Velbaarne,
Høy=ædle og Vel-baarne

Høy- og Vel=ædle Høyærbærdige
Vel=ædle og Velbyrdige

Samptl. Naadige og Gunstige Herrer

Christianshaab i Grønland
den 31 May 1737.

Underdanigste og ringeste
Diener

Paul Egede.

Beldøniende Christelige Læsere!

Af en for 3 Aar siden af mig udgiben Journal og Relation betreffende den Grönlandſke Miſſions Begyndelſe og Fortſættelſe, har den Chriſtelig Læſere nokſom fornummet Miſſionens Tilſtand og Fata udi de 15. Aar jeg har udi Grönland; Men ſom og en Loge 1734. af beſſerfornemme Negotiant her udi denne Kongl. Reſidenz-Stad, Kiöbenhavn, Monſ. Jacob Severin, er bleben anlagt udi Disco-Bugt paa 69 Grad, næſten 100. Miile Nordeligere, end hvor jeg har, og min Søn Povel Egede, ſom Præſt og Miſſionair, har opholdt ſig der ſammesteds udi 4re Aar, og i midlertid, ſom bekjendtig udi Grönlændernes Sprog, ikke allene har underviist Hedningene udi den ſaliggjørende Guds Kundſkab, men endogsaa ført adſkillige Diſcurſer med dem, hvor af en udførligere Undretning, ſaabel om deres Superſtitioner, ſom Capacitet og Begjæmhed til at antage den Chriſtelige

ge Lære, fand habes, end som udi min Journal er at
finde, Haber jeg holt det for nøttig ogsaa at lade kom-
me for Byset bemelte min Søn's hiemsendte Journa-
ler, forhaabendes at gjøre dem en Velgesal og Tie-
niste der med, som frygte GUD og gierne seer Chris-
ti Riges Udbreedelse iblant arme vankundige Men-
nister. GUD lade mit Øhemerke hermed opfyldes,
som er, at mange maatte af det glædelige Haab,
som disse Relationer giver os om denne enfoldige
Nations frugtbarlig Oplysning, opmuntres til
ogsaa at contribuere noget til denne Misfions Fort-
settelse, hvor af de her maa have megen Glæde og
Fornøielse, og hiffet bente en Naadeløn af GUD i
Himmelen, som allertroehiertigst forønskes dem

af
Hans Egede.

Anno

Anno 1734.

fter at Mons. Jacob Severin, Belfornemme Negotiant
udi Kiøbenhavn havde resol veret, sig til at fortsætte
det Grønlandſke Deſſein, og til den Ende og en aller-
naadigſt Oetroye, ſaa vel ſom anden meer Kongl. As-
ſiſtence, til Verkets deſto bedre Fortgang, allerunderdanigſt erholdet,
blev jeg den 26 Martii i den H. Erres Jeſu Navn af Hans Kongl. Ma-
jeſtæt allernaadigſt vocerit ſom Miſſionarius, at gaae over til
Grønland for at være min Kiære Fader der ſammesteds til Grønlan-
dernes Ombendelſe aſſiſterlig, og eſterdi jeg til ſamme Verk af min
Kiære Fader og forhen var deſtineret, og eſter nogle Aars Forløb udi
Grønland tilforn havde temmelig lært Grønlandernes Eprog, ſant
jeg mig for GUD, ſaa villig ſom pligtig, ſligt at paatage. GUD for-
leene mig ellers ſin værdig Hellig Aands Biſtand dette betydelige Em-
bede til hans allerhelligſte Navns Ære og de Bankundiges Oplyſ-
ning troelig og frugtbart ſig at udrette.

Aprilis.

Den 2. blev jeg tillige med mine 2de Med. Brødere Herr An-
dreas Bing, og Martin Ohnſorg. (Som og vare allernaadigſt
vocerede til Miſſionarier) af hans Høy. Ærværdighed Biſcop
Worm, ordineret til det hellige Prædike-Embed.

Majus.

Den 17. efter at alting var nu færdig, som behøvedes til en nye Colonies Oprettelse, begav vi os i Jesu Navn om Borde paa Skibet, og gik om Aftenen silde til Seigls. Patronen for Berket fulgte os til Helsingør, hvor fra vi igjen om Morgenens gik til Søes.

Den 21. paa kom os et meget stormende Veir i Kattegat, og varede indtil den 23. Imidlertid vare vi meget ilde der an, efterdi at Skibet ikke allene var saa overmaade lastet, at det ikke kunde bierge sig for nogen Søe, men Pomperne bleve og saa tilstoppede. Derfor uden var vi og i Frygt at støde an paa Klipper og Grunde, saa som vi ikke kunde føre Seil, men maatte drive hvor Vinden ville have os hen.

Den 27. havde vi meget got Veir, passerede samme Dag Lindes-nes. Om Aftenen blev Storm igjen og maatte paa nye drive for Vinden.

Den 31. haglet og sneede det.

Junius.

Den 2. passerede Hitland og havde atter stormende Veir med tyk Lufft.

Den 17. fik vi at see den Sønder Ende af Grönsland, som kaldes Staten-Huk. Fra den 2 Junii hid til havde vi meget flont Veir og god Vind.

Den 22. saae vi en heel Hob Fis-Bierge. Imod Aftenen trafede vi den Glensborger Galieth, som og var destineret at gaae op til Disco-Bugt, og var gaaet fra Kiøbenhavn den 18 May.

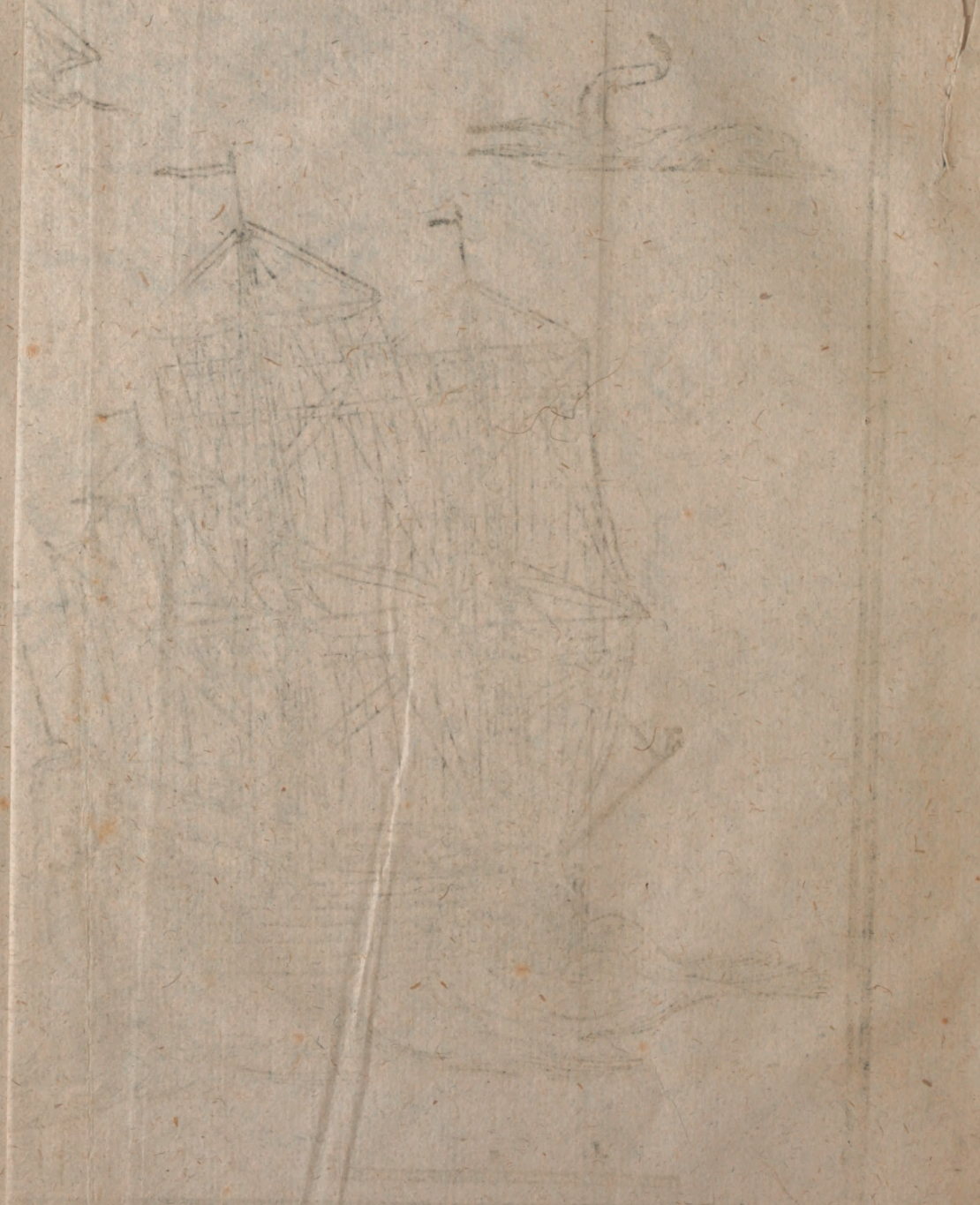
Julius.

Den 2. møtte vi en Hollandsk Huchert, som bragte os de Tidender, at Skipper Jacob Bentsøn var lykkelig arriveret til Got-Haab, og var igjen taget derfra for at fortsætte Reysen til Disco-Bugt for at handle med de Bilde og at tilføre den nye Colonie, som skulde oprettes, det han havde inde.

Den 3. passeret vi Baals-Kevier forbi, hvor den Søndre Colonie er.

Den 6. loed sig Tilfime et meget forfæreligt Haf-Dyr, hvilket reiste sig saa høyt over Vandet, at Hovedet af det, ragte over vores store Mers. Det havde en lang spids Snude, og blæste som en Hvalfisk,

110714

fik, havde breede store Laller, og Kroppen syntes at være begroet med Skjell, og var meget runken og ujesn paa Huden; den var ellers skabt neden til som en Drim, og der det gif under Bandet igien kastet det sig bag over og reyste saa Erierten op af Bandet en heel Skibs længe fra Kroppen. Om Aftenen der efter fik vi et meget sterkt Veir.

Den 7. continueret med Stormen, saa vi nodes omsider at tage Seiglene fra og drive for Vinden.

Den 11. var saadant Mørk og Taaqe at vi maatte brænde Ljus i Cahytten, Kloffen 4 effter Middag, og det paa den horde, hvor Solen ikke gaaer ned under Horisonten om Natten, paa disse Eider.

Den 12. atter stormende Vinde, og saae store Iis-Bierge.

Den 13. saae vi Disco-Eyland.

Den 14. treffede vi for omrørte Skipper Bentzson udi Disco-Bugt: Om Natten soer vores Skipper og Kiebmand i Land, for at udsee en beleyslig Skibs-Havn og Bygnings-Plas.

Den 15. om Morgenen tiilig, kom igien tilbage, og have sundet det beleysligt nok for begge Deele. Hvorfor vi forsøvede os der hen, og om Aftenen, med alle 3 Skibe kastede Anker udi samme opfundne Havn, som af Hollænderne kaldes Viire-Bay. Og takket Gud for en lykkelig og velbeholden Rejse.

Den 18. prædiket Herr Andreas Bing paa Skibet. Effter Middag reyste han med mig hen til nogle Bilde, som boede i Tæller een halv Miil fra Skibet. Ved samme Lejlighed underviiste jeg dem lidt om GUD, alletings Skabere, hvorpaa de gave flittig agt, saasom noget de tilforne ikke saa tydelig havde hørt om; thi nogle af dem som i forrige Aaringer havde boet ved Got-Haab, og nu opheldte sig her, havde fortalt dem lidet der om. De bade alle at jeg vilde blive hos dem og ikke rejse Søer efter, eller i ringeste Komme igien til dem tilkommende Aar.

Den 19. Kom nogle af dem som jeg talte med forrige Dag, og spurdte: Hvorledis det skulle gaae dem som leve og overblive ved Guds Sønns Tilkommelse? Jeg svarede dem med det som Paulus skriver 1. Cor. 15. v. 51. Hvor med de bleve sørneyede og gif bort.

Den 25. Prædikede jeg i det nye oprettede Huus. Om Aftenen

afgik' igien et af Skibene, for efter Ordre at forsoye sig til den Søndre Colonie; Jeg fulgte og med, saasom jeg havde faaet Permission at blive hos mine Forældre Vinteren over.

Augustus.

Den 8. Kom vi lykkelig og vel til Got-Haab, hvor jeg Gud skee lov! Fant alle Mine i god Helbred-Stand.

Den 18. Gik Skibet, hvormed jeg fulgte til Got-Haab igien, fra Colonien for at fortsætte Hiemreisen,

Oktober.

Den 11. Ibland andre Grønlænder som besøgte os, var en hvilken kom til mig og begierde at jeg vilde give ham lidt Afke, som hand vilde kaste i Soen, paa det at Sælhundene skulde derefter samles. Dor jeg spurdte ham, om der da var saadan Krafft i Afken, at den kunde drage Sælhundene til Landet? Svarede hand ja, hans Lands-Mænd havde offte forsøgt det. Jeg siger til ham, At der ere kommen Sælhundene troer jeg nok, men at de ere komne for Afken skyld tviler jeg paa; thi var der saadan Krafft i Afken, da vidste vi det nok, vi, som efter deris egen Tilstaelse, have ingen Umuelighed, o: Veed og Land gjøre alle Ting, foruden Ebbe og Floed, hand skulde derfor ikke sette nogen Troe til slige daarlige Ting, men troe paa Gld, som regierer over alle Creature, og Land forskaffe dem Næring og Føde, som troe og paakalde ham.

Den 18. Reiste min Fader Herr Hans Egede til de Grønlænder som boede i Nærværelsen, for at underviise dem i Saligheds Sag.

Den 25. Kom en Grønlænder til os, og forblev Natten over. Der jeg talte med ham om Gud og forestillede ham, hans og hans Lands-Mænds elendige Tilstand, sagde hand sig tit at have tænkt paa hvad hand havde hørt af min Fader, nemlig at ingen kunde blive salig uden hand kiender Gld og er døbt; lovede derfor offtere at ville komme til os for bedre at underviises, at hand kunde blive døbt.

November.

Den 29. Kom en Kone-Baad til os fuld af Qvinder og Børn fra Haabets-De, som og ved samme Lejlighed bleve underviiste.

Decem-

December.

Den 6. Foer jeg ud til vore Naboer paa Embedes Begne, der jeg om Aftenen havde holdt Catechisation med dem, bade de mig, at jeg vilde fortælle dem om voris Land. Og der jeg fortalte dem, hvor store og prægtige Huuse der vare oprettede til den Guds Ære, hvor om de nu havde hørt mig tale, og hvorledis voris Folk hver 7de Dag, efter hans Befalning i det 3die Bud, forsamles for at høre Guds Ord af Præsterne og at lode og priise ham; Spurdte en af dem, ærer og frygter og eders store Herre Kongen, Gud? Jeg svarede ham ja, at baade ærer Kongen Guds Gud, og vil ogsaa at hans Undersaatter og Tienere skal gjøre det samme, ja straffer alle dem som ikke ville leve efter Guds Bud og Villie: Og efter som hand havde hørt at J vidste ikke af Gud at sige, har hand befalet os at reyse til eders Land at forkynde eder om den samme, paa det J ikke efter Døden skulle komme til Dievelen, thi hand ynkedis over eders store Elendighed etc. Det er en meget god Mand, sagde de, gid vi havde noget at give ham, fordi hand elsker os saa meget.

Den 11. Kom jeg hjem til Colonien igien, og blev dette den sidste Visite til Grønlanderne i dette Aar.

Anno 1735.

Januarius.

Fra den 10. indtil den 15. var min Fader ude hos Grønlanderne og underviiste dem.

Februarius.

Udi denne Maaned havde ingen Visiter fundet Sted til Grønlanderne for slemt og stormende Veir hver Dag.

Martius.

Den 7. reisste jeg ud til Grønlanderne, og foer omkring til dem alle i Circumferentzen boende og underviiste dem. Der jeg kom til den gl. Colonies De, spurte en mig, om de, i det Huus jeg kom fra, havde Hæstet Aftenen tilforne? Jeg merkede strax at hand ikke vidste at vi straffede saadant i dem, thi hand var en Fremmed og var det Aar ankommen Norden fra Disco; hvorforsø jeg svarede

B

ham

ham med Raaldsindighed; at de Hørsede ikke, mens vi vare der, men de lovede sig til at Hørsede til Aften. De andre som hørte dette vinkede til ham, at hand skulde tie med sligt; Jeg vilde ikke heller mere tale der om, saasom jeg haabede ved en anden Lejlighed at faae det at viide, helst efterdi Hørseriet angik den Person, som flattede sig af at troe frem for sine Lands-Mænd, og at hand foragtede alle deris Superstitioner. Men, imedens jeg var der, kom en fra det self samme Huus, hvor dette Abespil var holdt, hvilken fulgte hjem med mig Dagen der efter. Hannem spurte jeg, om hand var Nærværendis den Aften de Hørsede og hørte paa? Hand svarede, at hand ikke var hos der de Hørsede, men var ude i et andet Huus. Efter at jeg nu havde faaet at viide Hørs-Mæsternes Navn, og til hvad Ende det var skeet, holdt jeg op at tale mere der om.

Den 17. Kom jeg hjem igien fra Grønlænderne.

Den 18. Besøgte os nogle Grønlænder, og tilligemed den Person, som omtalte Roglerie var giort for, thi som han var udslagen paa Ryggen af Saar, som de holdte for at være dødelige, havde de indbildt ham at han ikke kunde cures uden at en Angekok hørsede over ham. Der jeg nu ikke vilde tale med ham som med de andre, spurdte han, hvorfor jeg ikke var med ham som jeg plejede? Svarede jeg ham, at jeg ikke kunde fordrage dem som brugte Hørs-Mæstere, og sagde ham saa alt hvad jeg havde hørt om ham, loed hannem og forstaae, at han ikke kunde blive ved sine Angekoker, som han troede bedre end mig, saa kunde han gjøre Selskab med dem til Dievelen. Han begynte vel at undskyldte sig, men som jeg loed som jeg ikke vilde have mere med ham at bestille, foer han gandske bedrovet bort.

Den 19. Kom han atter igien og bad at jeg dog ikke ville være vred paa ham sigende: Han ingen Koelighed havde haft og kunde ikke sove for Bekymring over det han havde giort, haabede dog, at naar han bad Guld der om, skulde han nok blive ham bliid igien, han vilde og forsikre mig, at jeg aldrig skulde høre sligt meere om ham. Efter at jeg havde alvorligen formanet ham, drog han fornøyet hjem igien.

Aprilis.

Den 3. besøgte os en Deel Grønlænder med Qvinder og Born, og forblev Natten over. Den

Den 18. Foer jeg til Grønlænderne, som i mængde nu vare forsamlede udi Nepiset Sundet en god Miil fra Colonien. Der jeg havde endt min Tale og Underviisning til dem, sagde en af dem om sig self: Jeg har et got Gemytt, derfor troer jeg alt hvad du haver sagt.

Majus.

Den 4. kom en heel Hob Grønlænder til os Sønden fra, som iblant andet, sagde: Alt siden Maanens Hunde havde giød paa Torden, havde den ikke ladet sig høre.

Den 12. reyste min Fader paa Embedes Begne, ud til Grønlænderne i Koekøerne.

Den 15. am Aftenen filde, blev vi glædet med Skibe fra Fæderne Landet. Hvormed jeg fra desse inets Patron Mons: Jacob Severin blev tilskrevet at jeg skulde forsøge mig til den Norder Colonie. Men som min Fader, med Kongl. allernaadigst permission, havde resolverit at reyse igien fra Landet, og Herr Ohnsorg endda ikke saa vit var avanceret udi Sproget at han kunde forrette Missionens Tjeniste, var det fornøden at jeg maatte forblive hvor jeg nu var.

Junius.

Den 5. fortsætter Skipper Jacob Bentsøn sin Reyse Nord efter til Disco-Bugt.

Den 20. reyste min Fader ind udi en fiord kaldet Amaralik, 6 Miile fra Colonien, for til Afskæd at tale med de der indehavende Grønlænder.

Den 25. kom han tilbage igien.

Julius.

Den 5. besøgte os en Grønlænder med sin heele Familie, og maatte forblive hos os udi 2 Dage for stormende Veir. Den samme havde 2 Søstre til Egte og 1 Søn med hver.

Den 9. kom en Mængde af Vilde Sønden fra, som fortsatte deres Reyse Nord efter.

Den 11. besøgte os atter nogle Grønlænder, hvilke jeg underviiste; og der de horte at der vare 2 Beye for Mennisken efter Døden, sagde en af Qvinderne: Jeg er bleven saa liden som min lille Finger; hvormed hun vilde betyde at det som hun nu havde hørt, gjorde hende

saa bange, at hun syntes i sin egne Dvne, ikke at være større end hendes lille Finger, o: ringe og u-værdig af Forundring over alle de store Ting hun havde hørt.

I blant disse var og en Angekok, hvilken sagde at han havde været i Disco, og der samme steds ved sin Konst gjort at Jisen Brød op for Tiden. Han sagde og, at have været i Himmelen forige Vinter. Jeg bad ham at hand vilde lære mig at blive en Angekok, saa vilde jeg betale ham derfor, hvis jeg kunde lære det. Han sagde ja, jeg skal sige dig hvorledes du kand blive det; du er noget klog tilforn, derfor kand det nok stee. Her paa begynte han da som følger:

Du skall gaae et stokke Vej op i Marken, hvor ingen Mennisker er, der skal du opsoge dig en stor Steen, og sætte dig ved den, kald saa paa Dievelen og siig at du vil være en Angekok, saa kommer hand da til dig; Men det Første du seer ham, da faaer du meget Ont og døer omfider og bliver saaledes liggendes udi 3de Dage. Derefter bliver du levende igien. Gaae saa hjem og da er du strax en Angekok. Den første Gang du vil fare til Himmels, skal stee ved Solstitium autumnale, thi da er den nærmeste Himmel, nemlig Regnbuen nær ved Horizonen, og da skal du lade dig binde med en tyk Rem, (saadan en som Grønlanderne bruge til en Linie i deris Harpuner, naar de skyder Sælhunde.) Hovedet imellem Benene, Hænderne paa Ryggen, og med det øvrige af Remmen skal det heele Legeme sammenbindes. En Tromme skall og leggis ved din Siide. Herpaa, naar Lyset er slugt og Vinduerne gandske tildekkede, saa at der er gandske mørkt inde i Huuset, og du har begyndt paa den anden Gang, som vore gamle Forsfædre have gjort, da er du strax løs igien, og farer op igiennem Taget, og derefter igiennem Lufften, indtil du kommer til den første Himmel;

mel; Der rinder en stor Elv oven fra den øverste Himmel, og ved Siden af denne Elv er et Flod og slet Bierg, paa det skal du gaae op til dend øverste Himmel. Naar du kommer der, faaer du at see Dyr og Fugle nok og Angekut Poglitz, o: Angekut med Sække paa, deris Siæle.

Nu har jeg sagt dig (sagde hand) hvorledis du skal blive Angekok, betal mig nu vel derfor. Jeg bad hannem at hand vilde først fortælle mig, hvorledis man bliver Angekok Poglitz; Hver til hand var strax villig og sagde: Der ere mange Angekut, men ikkun faae Angekut Poglitz, og de som skal blive det, maae tilforne være gemene Angekut, giøre ligesom tilforne er sagt, slukke Lysen ud at det bliver gandske mørkt inde, dog skal de ikke være bundne. Herpaa kommer en hvid Biørn igien: nem Indgangen, og biider saadan en Heren: Mæster i hans store Taae, slæber ham til Seen og kaster ham ud i Vandet, der er strax en Hval: Ros færdig som griber ham ved hans Genitalia og æder ham op tillige med hviid Bier: nen. En liden Stund derefter, bliver hans Been, et efter andet, fast ind paa Gulsvet, hvor hand havde Heret, og naar de ere der alle, saa stiger hans Aande op af Jorden og samler sig igien med Benene, at hand igien bliver levende. Efter at hand nu havde endt denne Sladder, forlangede hand atter sin belovede Løn; Men der jeg bad hannem at hand vilde gaae ud med mig og giøre et Lust: Spring, som jeg saae derpaa, paa det jeg kunde være forsikkert at hvad hand lærde mig var sandt, sagde hand: Det var for lyst, jeg skulde bie til Vinteren kom og Matten blev mørk. Jeg loed ham igien forstaae, at hand ingen Betalning fik forend jeg havde seet ham høy lys Dag at fare til Himmels, og kunde hand ikke det, da var det Løgn alt hvad hand havde sagt. Men hand undskyldte sig dermed, at hand

var trangbrøstet og hæs, efterdi hand den heele Sommer havde været plaget af Hoste. Slutningen paa Konsten saa vel som Betalingen blev til intet; thi hand maatte self omsider tilstaae at det var Eogn; men at dog noget var sandt.

Augustus.

Den 6. vare nogle Bilde hos os, som i forrige Vinter havde opholdt sig udi Disco-Bugt, de samme fortalte os at Coloniers Folk der Nord da levede vel, saa nær som 2. af Matroserne som vare døde.

Den 26. kom Riibmanden der Norden fra, og havde med sig Herr Bing, sampt Riiristen og Sonnen, saasom de havde Mangel for Proviant, efterdi Fæderne Lands- Skib ey endda der var ankommen, hvorfors de, besygtende dets gandske Udeblivelse, forlangende paa Got-Haab at forblive. Skiont vi nu self vare slet nok provianterede, maatte vi dog imodtage dem, siden de hafde fundet for got heller at ville være Præstelos, end efter deres Meening og Foregivende, komme til for kort paa noget.

Den 30. Begav Riibmanden sig igien paa Hiemreisen, efteradende, som meldt, Herr Bing med sin Familie.

September.

Den 9. Ankom det lange forventendis Skib Norden fra Disco-Bugt, hvor det arriverde 8te Dage efter at Riibmanden med Præsten og hans Familie vare farne derfra.

Den 24. Fortsatte Skipperen igien Hiemreisen efter at hand havde indtaget, hvad som fra Calonien var at hiemsende.

Den 30. Gik jeg min Broder, som udfoer Nord efter paa Handels Tougt, at jeg ved samme Lejlighed kunde tale med forfindende Grønlænder om de Ting jeg var udsendt for. Undervejs passerte blant andet efterfølgende: Der vi en Aften kom til et Stæd hvor endeel Grønlænder vare forsamlede, hendte det at en af de der boende Bilde blev borte paa Soen, hvor hand var udfaren med andre efter sin Næring, og druknede; Dette forarsagede en stor Græden og Hølen iblant dem, den heele Nat; Kvinden løb ud paa Marken gandske nogen i stærk Blæst og Sneedreb, Klagede og jamrede sig ynkeligen for sin Mand; og der hun om Morgen

genen derefter fik at see hans Wiile Kofne Driivende til Landet, sprang hun ned til Soen, stog Pilen op kyste den og trykte den til sit Brost. Og endskiont jeg ikke tilstrekkelig nok kunde troste denne stakkels Qvinde; loed hun sig dog omsider overtale af mig og gav sig noget tilfreds igien, takkede mig og sagde: At det var meget vel at jeg kom der til dem; thi hun kunde ikke saaledis blive trostet af hendes Lands-Mænd. Hendis Mands Broder soer Dagen efter ud, at søge efter ham, men fandt ikkun hans Baad, hvilken hand førte til Lands. Den 3die Dag da vi skulle fare derfra, holdte jeg mig atter lidet oppe hos de Bedrovede for at troste dem; men der det kom Bud til mig, at mine Medfarende vare færdige at Rejse, og jeg end da forblev noget hos dem, sagde den dodes Broder: Gid jeg havde noget at forære dig, fordi du har trostet os, holdt dig ikke op for vor Skyld, vi ere det ikke værd, naar du vil fare, saa far ikkun, jeg er hærdet af Sorg fra min Ungdom op, jeg er vant der til, og kand ikke mere græde, men det er ikkun de Smaae (pegende paa de Faderløse Born) jeg sørger for. Til Slutning bad jeg dem at de ikke vilde sørge for meget, naar jeg kom til bage skulde jeg tale mere med dem.

Paa et andet Sted, bad en mig at jeg vilde glæde ham noget, efterdi han havde saa stor Sorg. Der jeg spurte ham, hvorsore han sørgede? svarede han: At han havde mist sin Kone og Born ved en ulykkelig Hændelse, thi et stort Jis-Bierg var falden over hans Kone Baad, hvor udi hans Qvinde og Born med flere vare udi, og sloge dem alle ihjel. Jeg bad hannem derfor, at han med de andre hans Huus-Folk, som vare 8te Familier, vilde vopsamle sig, og sætte sig ned hos mig, da skulde jeg fortælle dem noget som var behageligt og trosteligt at høre. De kom strax til mig, hvor jeg da begyndte og tale for dem om Skabellen og Synde-Faldet, og Oppreisningen ved Christum, og hvorledes den Herre Christus paa den yderste Dag skal opvække alle Døde, baade de som ere i Havet, og paa Landet, da svarede den Sørgende: det er got. Men der jeg sagde fremdeles, at der vare 2de Beye efter Døden for Menneskene, Himmelen hvor der er megen Glæde

de og Herlighed, og Helvede hvor der er stor Pine og Elendighed uden Ophor, og at til det første Sted kom ingen uden de som kiende Gud og hans Søn, og troe og elsker ham, rystede han paa Hovedet og sagde: det var meget slemt. De lovede alle sammen, at de ville troe paa Gud og elske hans Søn, paa det de kunde komme til Gud, naar de igien skulle opstaae.

En anden sagde: Du har nu fortalt os, hvorledes Gud af Begyndelsen skabte Alting allene ved sit Ord; Men har du hørt, hvad voris Lands Mænd sige, at Soel og Maane ere komne fra? Jeg svarede Ney. Da skal jeg fortælle dig det, sagde hand. Soel og Maane, siger hand, er af voris Folk, og er Maanen en Mands Person og heeder Anningat eller Anningasina, og Soelen er Maanens Søster, og heeder Malina eller Ajut. De har fordum boet i Disco Bugt ved Jise-Fiorden. Men Marsagen at de ere optagne til Himmelen, er denne: De leegte engang tilsam men med andre deris Lands Mænd udi et Huus af Snee, med Skind Tag over (som er Ungdommens Leeg Huus om Vinteren.) Men Maanen estersom hand var forelsket i sin Søster, som den skionneste af alle de Jomfruer der vare nærværende, havde hand den Pine at slukke Lysen ind hver Aften for at ville carreleere hende; Hvilket som hun ikke vilde fordrage eller samtykke, smurte hun engang sine Hænder over med Soed eller Sverte, for at soerte ham i Ansigtet og paa Klæderne, som i Mørke toeg fat paa hende, paa det hun kunde faae at viide hvem det var. (Her af ere de Pletter som sees udi Maanen; thi som hand havde en smuk hviid Reens Dyrz Pels paa, blev den ilde besmurt af Sverte.) Malina eller Soelen, løb her paa ud at tænde Ild udi et Støkke Moese. Anningat eller Maanen gjorde

de ligesaa, men hans igien blev strax udsukt, derfor seer den ud ligesom en Blod og skinner ikke saa got som Soelen. Maanen lob da efter Soelen rundt omkring Huset for at faae fat paa hende, og der hand ikke vilde h. l. de op at forfølge hende, skar hun omfider sit ene Brøst af med en stor Ullomik eller krum Knif, og fastet det til Maanen, sigende: Nerriuk! Kissima mamariner parma, det er: Ved det! du finder maae stee allene Smag i mig. Men Maanen blev ved at forfølge hende, indtil de begge bleve optagne i Lufften, og leber endnu saaledis dagligen efter hin anden. Dog kom Soelen høyere op end Maanen. Heraf kommer det at Maanen endnu maae søge sin Næring paa Jorden og i Havet, med at fange Sælhund, efterdi det er en Spise, som hand er vant til, hvilket stee paa de Tider naar den ikke sees paa Himelen. Saaledis, sagde hand, har vore Forsædre fortalt os, men nu troer jeg det ikke meere.

Svo som har opdigtet denne Metamorphosis, har ey observeret, at de havde iatet Jern paa de Tider udi Grønland forend voris Nation tilforde dem det, som de og self tilstaar: Dersom voris Lands-Mænd havde været af Katte-Slegt, som de ere af Hunde Slegt (efter Grønlandernis Sigelse og Indbildning) da kunde man have tænkt, at de havde taget sig denne Rejse paa i Mørket, for at skaffe denne gode Jomfrue-Malina en krum Knif.

En anden, der sammesteds, sagde: Vi Mand-Folk ere gode nok, thi vi troer all hvad du har sagt. Men Qvinderne due ikke, de ere uden Fornuft og troe ikke, de kommer og vel ikke heller til Gud. Jeg gav ham her paa til Siensvar, at jeg altid har seet større Andagt hos deris Qvind-Folk end hos Mændene; Men hand blev ved det samme, og sagde: Det var ikke deris Albore.

Qvind-

Wind-Folkene begynte her paa selv at legge denne Beskyldning fra sig og sagde: Hand er gal troe ham ikke.

Paa et andet Sted, fortalte en mig, hvorledis hand allene med Ord havde cureret et Barn, men vidste selv ikke, hvad han havde sagt; thi han kunde ikke regiere sin Tunge.

Der jeg engang bad dem at de ville stille sig med deris Arnoak eller Amuleta, saasom Ting der ikke vare af nogen Nytte eller Krafft, svarede de, at Hollænderne og brugte sligt paa deris Hvalfisf Linier; Da jeg nu spurdte dem hvorledis det saae ud, sagde de at det var smaae røde Lapper; Men der jeg forklarede dem at saadant bleve ikke brugt af Hollænderne i den Hensigt at det kunde skaffe dem nogen Lykke til Fangst, men vare allene deres Merker hvor af de kunde kiende hvor mange Savner Liner der vare udslobne, loed de sig nøge.

Efter at vi havde handlet begge Fartøyerne fulde af Spect, vendte vi om til Colonien igien, og havde været 25. Miile Nord den fore.

October.

Den 22. Om Aftenen kom vi hjem igien til Colonien.

Den 28. Var et forfækkeligt Veyr aff Sønden med Wind og Regn.

November

Den 21. Reyste min Fader paa Embedes Beigne, til omkring boende Grønlænder.

Den 25. kom hand igien tilbage fra dem.

December.

Den 8. Foer jeg ligeledis hen til Grønlænderne som boe 2. Miile ind udi Baals-Revier at læse for dem.

Den 11. kom jeg hjem igien derfra.

Den 13. reyste atter ud til dem, som boe paa den gamle Colonies St.

Den 15. Efter at jeg om Morgenens havde catechiseret for dem og deris Ungdom; Sagde en gammel Mand at hand til Beders lag ville fortælle mig en Historie, hvilken jeg her maae anføre, end somt dend er ligesaa inventieus og rimelig som de forrige.

Da

Da en Grønlænder engang gik paa Reens: Dyr's Jagt, fik hand see en heel Hob Fruentimmer som leegte udi et stort Vand; Men de vare omstøbte til Gixs, og havde lagt deres Klæder eller Hammie paa Marcken ved Vandet. Da nu denne Skiotte fik Klæderne at see, løb hand hen og tog dem til sig. De bad hannem meget og længe at hand vilde give dem deris Klæder igien; Han gav dem og sine Klæder igien, saanær som 2. af de Smukkeste, hvis Klæder hand beholdte, dog omsider efter lang og indstændig Beden fik den Ene af dem og sine Klæder tilbage, men den Andens ref hand i Stykker; Hvorfore hun maatte følge med hiem og blive hans Kone. Med hende afledte hand omsider en Son. Imidlertid de vare tilsammen, samlede Konen tilhobe alle de Binge Fier hun kunde faae, indtil hun fik en stor Seck fuld. Der Manden spurte hende hvortil hun vilde bruge disse Fiere, sagde hun: Din Son skal have dem til Fiere paa sine Pølle; Manden loed sig og nøye med denne Raifon og tænkte ikke meere derpaa. Noget Tid der efter, var hand ude paa Sælhundede Fangst, og der hand kom til Land igien, raabte hand op til sit Telt efter Konen at hun skulle komme og hielpe ham at slæbe hans Fangst paa Land, men ingen svarede eller kom ned til ham; Hvorfore hand gik op paa Land, og der han kom ind i sit Telt, fant hand ingen. Resolverte derfor at gaae hen at opsege sin Kone og Sen. Paa Veyen som han gik, kom han til en stor Elv, hvor der stoed en stor gammel Mand og hugde Spaaner af et stokke Træ, terrede sig imellem Beenene med hver Svaaen, og kastede dem saa i Vandet, hvorpaa de blev til Giske. Dette stoed den anden bag ved et Bierg og saae paa. Til Slutning resolverede han til at gaae til ham, men der den Gamle fik ham at see, spurte

te han ; Hvor kom du fra ? Kom du bag paa mig , da skal du leve , men kom du for paa mig , da skal du døe ; Thi hand skammede sig ved at den anden skulde have seet ham blotte sig , da hand bestrog Spaanerne sudore testiculorum , for at giøre dem til Fiske. Den anden svarede : Jeg kom bag dig og saae dig ikke førend jeg var gandske nær ved dig ; Jeg haver gaaet saa længe og søgt efter min Kone og Son , som ere tagne fra mig , og jeg veed ikke hvor jeg skal finde dem. Den Gumle toeg strax fat paa sin Dre og Træ , og hug en stor Spaan der af , og gjorde med den som de forrige , lagde den saa i Elven , hvor den blev til en Lax. Sagde derpaa til denne Vanddrings-Mand : Sæt dig paa Ryggen af denne Lax bag vent og luk Dyene til , og omendkiønt du horer nogen Bulder af Folk som taler , saa skal du dog ikke lukke Dynene op førend du merker at Laxen stanzer. Hand torde ikke sige meget der imod , men satte sig med Frygt paa Laxens Ryg og lukte Dynene til ; Hvor paa Laxen foer hen med ham. Under Veis horte hand megen Suusen og Brusen , og der hand horte Lyd af Mennesker , begynte han at vilde see op med det ene Dye , hvor over han nær havde faldet af Laxen. Hand lukte derfor strax Dyet til igien , og saae ikke op førend hand kunde grant høre Folk tale , og Laxen stoed stille ved det tørre Land. Der hand nu kom paa Landet , saae hand strax sin Son gaae at leege iblant de andre sinæe Dreng , hvorføre hand gif til ham og elskede ham. Sønnen , som og strax kiendte sin Fader , løb ind i Teltet til Moderen og sagde : Min Fader er der ude. Moderen svarede det troer jeg ikke , det var vel let for ham at komme over Havet til mig ?
Men

Men Manden gif strax efter ind i Teltet til hende, hvor hand saae en anden Mand sidde hos hende; Konen blev meget rød i Ansigtet, og Manden som sad hos hende, toeg strax sin Kiste og gif ud. Dette om Fiskens Oprindelse, sagde hand, har vi troet, førend I kom her til Landet. Er det ikke sant at vi ere nogle Taasser og taabelige Folk? Dog nu foragter vi det. Denne Character kunde jeg ikke negte ham, men sagde dog der hos, at jeg haabede, at de heller troede, hvad jeg havde under- viist dem om.

Herpaa begav jeg mig paa hlem Reysen, men der vi vare midt paa Fiorden begynte Vinden at blæse os imod med stem og tyk Snees- Dref, Strømmen satte os ud af Fiorden, og Fartøyet var dis foruden saa Lef, at det var særdig at siunke, hvorfore en af Folkene stedte maatte øffe, og skeppe Bandet ud, som dog mestedeelen blev til Jis, thi det var meget stærk Frost. Omfider kom Aftenen os paa, saa, at vi ikke veedste hvor vi vare vendte, kom dog omfider efter lang roen, og arbej- den i Mørkke og Livs-Farlighed, Gud skee Lov! lykkelig til Colo- nien Klokken 11. om Natten.

Den 21. behaget det Gud, ved Døden at henkalde vor fiere Mo- der, efter en lang og stor Svaghed. Den Skildsmisse kunde ikke an- det end gaae baade os og vor fiere Fader nær til Hierte. Maa og bør dog være fornøyet med Guds gode og velbehagelige Villie.

Mit siunlige Arbeide for dette Aar, har ellers været at forfærdige og sammen skrive et lidet Dictionarium Gronlando - Danicum, som jeg skal stræbe efter fremdeles at continuere og formeere, hvis Gud naadelig vil forunde mig Helbred og Livet.

Angaaende Hedningene, som boe nærmist omkring Colonien da har man høylig Aarsage at være bedrøvet over den flette Trugt man ser hos dem af saa mange Aars Læsning og Underviisning, ja, naar man udtager nogle faae, da bliver de andre de samme de altid have været; thi hverken Sandse de den Elendighed de ere udi ey hel- ler begribe de den Naade og Salighed som dem og alle Mennisker i Christo ere beviiste, saa at det synes Arbeidet er forgævis og at Kræf- terne fortæris unytteligen i dette fæle og u-sunde Land; Dog for

Gud er ingen Ting umuelig; Hvorfore mand maae haabe at den alvilde Gud dog i sin Tid skal lade Frugten paaafolge. Og hermed endis da i Jesu Navn, det gamle Aar.

Anno 1736.

Januarius.

Den 9. Begynte jeg at corrigere og forbedre den Catechismus, tillige med nogle Bønner og Psalmer, som af min Fader for nogle Aar tilforne havde været oversatte, og til Grønlandernis Underviisning brugte, paa det at hvis jeg skulde stillis fra de andre 2. Missionarier, de da, som endnu ufuldkomne udi Sproget, kunde betiene sig af dem til Ungdommens Underviisning; Hvorfore den efter Haanden og blev udskrevet af dem og resolveret.

Februarius.

Den 14. Gier jeg paa Embedes Beigne ud til den gamle Colonies De, der vi kom midt paa Fiorden, begyndte det stærk at blæse af Sønden med Sneefog. En Kone Baad som var i Følge med os, søgte strax Landet; men vi tænkte at betiene os af Binden, for at komme til for benevnte De, som vi endda var en Miil fra; Men som Binden tog til, nøddis vi og at holde til Landet. Der fant vi de andre Grønlander som fulste os, hvilke bleve glade der de saae os, thi de havde tænkt at vi vare tilsatte; Hvorfore en gammel Mand var endda ude for at søge efter os, som og kom der i det samme. Der var en stor Vnk at see paa de stakkels Born, som var nær ihjelsfrosne: Hvilket og havde skeet, dersom vi ikke havde kommet til dem og hjulpet dem at bære deris Kone-Baad op paa Landet; Den hvelvede vi paa Sneen, og lukket den rundt omkring med Snee, foruden et liden Hull midt paa, for at krybe ud og ind igiennem, for hvilket vi laante dem voris Seigl at henge. Imidlertid maatte vi andre gaae frem og tilbage, for nogenledis at holde os varme, og kunde for Bind og Snee-drev ikke holde Dynene aabne indtil Kloffen 2. om Natten, da Beiret igien begynte at legge sig. Vi forloede da de Bilde, som endda ej torde betroe sig paa Søen med deris Qvinder og Born, og fortsatte vor Reysse ud til Den som vi tragtede til. Der blev

blev jeg udi 2de Dage og imidlertid catechiserte for de Unge, medens de Samle vare ude paa Soen.

Der jeg en Aften underviiste dem alle, og talte om GUD og hans Egenstaber, og hvorledes hand var En og dog Træ; Men kunde ey begribes af Mennifken, sagde en af dem: Hand kunde nok begribe det; sc. Det var Siælen, Legemet og hans Aande. Jeg svarede ham, paa den Maade bleve alle Mennifker til Guder, saasom de alle havde det; Men hand toeg en Vind og deelte Ilden paa hans Lampe udi 3de Deele, og sagde: GUD var nok som den Ild, der var en neden til men havde 3 Epidse. Siden stak han en Knif i Gulvet, som gav 3. Skygger fra sig af Ilden, som var deelt i Lampen. Disse 3. Skygger, som mødte sammien til Kniven, meente hand og kunde passe sig paa Gud. Jeg kunde ikke andet eend roese hans Invention, for at opmuntre ham og hans Lands-Mænd, efterdi han underviiste her at have nogen Eftertanke til hvad hand hørde; Men jeg loed ham der hos viide, at Gud Self havde sagt: Alt hand ikke kunde lignes ved noget, og hvad mere jeg ved denne Lejlighed kunde sige ham.

Den 17. rejste jeg fra Grønlanderne igien og kom om Aftenen hjem til Colonien.

Den 29. rejste jeg atter ud og foer indtil Grønlanderne udi Baals-Revier.

Martius.

Den 3. kom jeg hjem igien ud af Fiorden.

Den 14. kom en Grønlander til mig, og bad mig, at jeg med det Første vilde dobe hans Barn og hannem self, og naar hand havde lært noget meere om Gud. Jeg lovede ham og at ville gjøre det, saasom jeg hos ham altid havde seet og sundet en sardelis Andagt og Alvorlighed.

Aprillis.

Den 17. kom 5. Kone-Baader til os, 15. Miile Norden fra, og forblev hos os nogle Dage. Nogle af dem hørte med stor Agtsomhed paa det som blev læst for dem. En af dem spurdte om GUD var tret af at opholde Verden, siden den skulle forgaae.

Den

Den 24. Reyste jeg ud til Kocköerne, som ligger 2. Miile Westen fra Colonien. Der sammesteds vare hen imod 30. Tæster, hvilke jeg hver i sær underviiste.

Den 25. Brøde Grønlænderne op og reiste der fra allesammen, foruden 3. Tæster som bleve tilbage.

Den 26. Gulte jeg med 2. Kone-Baader fra bemelte Kocköer til Nepiset-Sundet, hvor der tilforne stoede over 40. Tæster. Der sammesteds forblev jeg Natten over og underviiste dem.

Den 27. Efter at jeg paa nye havde læst for dem, begav jeg mig hjem til Colonien igien.

Majus.

Den 6. kom 20. Kone-Baader Sonden fra, hvilke agtede sig Nord til Disco.

Den 14. Bragte en Grønlænder os en Seddel til Herrn Hutterne, fra en Hollandsk Skipper, som laae 15. Miile Sonden for Colonien og handlede med Grønlænderne. Eftersom mand haabede at faae nogen Andretning hos ham fra Fæderlandet, reyste jeg med Assistenten der Gæder til ham.

Den 15. Om Morgenens tiilig, kom vi til Hollændern, som toeg høflig imod os, og var meget artig og tjenstagtig, saa viit af en Gæsfarendis Hollænder kunde prætenderis. Fra Fæderlandet vidste hand intet at berette os, uden at Skibet som næst forgangen Høst gif saa silde fra Landet, var lykkelig hjemkommen. Han leverte mig 2de Breve med en siden Fustagie med nogle Proviant's Gorter udi, at overlevere til vore Naboer Herrn Hutterne. (Som 1733 med Kongl. allernaadigst Tilladelse) kom over til Grønland, i Tanke ogsaa at ville underviise Hedningene. Hvilket Brev en vis Riob-Mand udi Amsterdam havde givet ham med, bemelte i Grønland Herrn Hutter at indhændige. Eftermiddagen toeg vi fra Hollændern igien i Følge med 2de Grønlænder, som havde været hos ham for at handle; Dennem talte jeg under Veis med, og underviiste dem lidt om Gud og hans Gierninger, som de tilforne ikke havde hørt om. Den ene af dem sulte længe med os, for at faae meere at viide, lovede ogsaa at vilke sige sin Kone og Born det han havde hørt.

Den 16. kom vi hjem igien til Colonien,

Den

Den 31de. var vi af Mangel for Proviant forarsaget at afsende Assistenten med 4re Mand Nord-østter til Christians Haab for der at faae nogen Undsætning; thi som Coloniens Folk uformodentlig vare blevne formeerede, var den tilsendte Proviant ikke tilstrækkelig.

Junius.

Den 13de efterat vore Levnets Midler nu vare til Ende, og vi neppe kunde have holdet det længer, hialp GUD os med Fædernes Lands Skibs lykelige Ankomst. Med samme Skib fik jeg Ordre fra Mons. Severin, paa Missions Collegii Beigne, at forseje mig Nord til Disco for der, som Missionair at forblive.

Den 21de Gik vi til Sejls og begav os paa Rejsen Nord-østter. Af de Grønlandske Drengene som vare paa Colonien, tog jeg een med mig, ved Navn Pungiok, baade for at han kunde viidere Oplysnes udi sin Christendom, saa og for at kunde være mig behjælpelig, hvorudi jeg til Sprogets ydermeere Kundskab, kunde have hans Hielp behov.

Den 28de Arriverte vi vel og i lyckeligen til Christians-Haab, hvor det Kongl: armerede Skib laae, Commanderet af Capitain Fontenay. Om Aftenen betiente jeg een af Capitainens Folk, som var dødelig Syg, med Sacramentet, saasom han det inderlig forlangede.

Den 30te Blev 2de af Coloniens Folk begravne, som næst afvigte Vinter vare ved Døden afgangne, og hafde staaet over Jorden Vinteren over. Eftermiddagen fortsatte jeg reisen længere Nord-østter med Handels-Skibet; for at giøre mig bekendt med mine nye Tilhørere.

Julius.

Den 3die Treffede vi udi Sand-Bay som er 4re Miile fra Colonien, det Andet fra Sr. Severin udsiktede Handels Skib.

Om Aftenen kom een Heyemester tillige med nogle andre Bilde, om Borde til os. Heyemesteren fortalte mig strax hvor stor een Mand han var, og at han havde 3 Koner; havde skaaret en Syg op og taget Indvolden af ham og rensket dem, siden stoppet dem ind igien og blæst

blæst ham Sund og heel. For 3 Dage siden, sagde han, at han i mange Menniskers Paasiun havde skaaret sine pudenda af og ødt dem op; Men i Himmelen havde han endda ikke været; Han forsøgte vel en gang der paa, men faldt ned paa Jorden halv død, og var nær ihjel-frossen, dersom hans Lands-Mænd ikke strax havde kommet og fundet ham. Saa meget som han vidste at berømme sig selv, saa meget vidste jeg igien at laste ham, og at giøre ham latterlig for de nærværende, hvorfor han blev gandske Bred og drog bort.

Den 4de besøgte jeg Grønlænderne, hvilke toge meget venligen mod mig, og vare meget fornøjet over det de hørde af mig, ja sagde: at de nu ikke meere frygtede for Døden, siden der var saadan Glæde og Herlighed efter dette Liv. De fortalte og hinanden at jeg havde forderbet deres Angekuter. Spurde mig og, om jeg ikke var bange for slige Gølf? da jeg svarede nej, sagde de: og vi har været saa bange for dem, saa vi har troet alt hvad de har sagt; thi den som ikke troer dem, siger de, lever ikke længe.

Den 5te soer jeg atter i Land til Grønlænderne og talde med dem. Der en spurte mig, om Guld slet ikke kunde døe? og jeg svarede ham der paa, sagde han: da maae han være en Torngarsluksoak, o: en stor Dievel. Hvad denne Torngarsluk egentlig er for et Spøgelse, kan man ikke faae ret at viide, thi mange veed slet intet andet om ham uden det blotte Navn. Deres Angekuter eller Biisse har og stridige Meeninger om ham, de ere meget bange for ham. Hans Plak eller Stød skal være nederst i Jorden, hvor der er Soelskin, got Vand, dyr og fugle i stor Mengde. Hos ham lærer Angekut deres Høyses Konst. At de fleeste holder ham for den største og mægtigste i Verden, er gandsk vist! thi naar de har hørt tale om Guld, at han var ævig, almægtig etc. da har de strax sagt: Torngarsluksonerpok, o: han er maae skee en stor Torngarsluk. Endskjønt nu Grønlænderne ey bevilser samme Torngarsluk nogen Gulds Dyrkelse, saa bliver han dog, uden nogen Modsigelse, deres Guld, thi ligesaa kaaldt som Grønland ere, saa kaaldsindige ere og Indbyggerne.

Den 6te Løst vi igien Anker og begav os derfra, for at komme længere Nord.

Den

Den 7de Møtte vi 2de Hollandſke Skibe. Boris Skipper ſoer ſtrax om Borde til dem, og loed dem forſtaae at Hans Kongl. Majeſtæt vilde herefter holde Bugten ryddelig for fremmede Handlere, og til den Ende var alt ankommen et Skyt-Skib. Mens de Hollandſke Skipper ſvarede her paa og i ſin Eenſoldighed, loed ſig forlyde at deris Principaler derforre ikke ophørte at ſende Handels-Skibe ud, de havde og Penge, i Fald det ſkulde komme derpaa an, at udsende Defenſions-Skibe.

Den 8de Var jeg i Land med Handels-Baaden, og talte med de Bilde, og underviifte dem lidt om Gud. Om Aftenen ſatte vi Courſen til Waigat, men maatte vende tilbage efterſom Iis-Biergene havde tilſtoppet det omtrent paa 69 og et halv Grad.

Den 11te Døeg jeg atter fra Skibet til de Bilde, hvilke gave flittig agt paa det jeg fortaalte dem om Gud.

Den 12te Ligeledes beſøgte Grenlænderne og underviifte dem.

Den 13de Spurdte Grenlænderne mig, der jeg havde læſt for dem, om det var ſandt, ſom en Hollænder havde ſagt: nemlig, at der ſkulde komme et ſtort Skib med ſtore Canoner, ſom ſkulde ſkyde Disco-Eyland midt over med et Skud. Hvis ſaa ſkeer, ſagde de, da blive vi af dets Skrald døde allesammen.

Den 15de Da jeg atter beſøgte dem paa Embedes Beigne, ſant jeg nogle ſom vare ſærdelis devote. En ſagde at hans Nande var bleven kørtere af det han havde hørt. Imod Aftenen gik vi med Skibet til Ankers i Rode-Bay: Som er 10. Miile fra Calonien.

Den 16de Kom nogle Bilde om Borde paa Skibet til mig, og ſpurdte mig naar Himmelen ſkulle falde ned; De ſom havde talt med mig den forrige Dag og havde hørt min Underviisning, havde ſagt til dem at Verden ſkulle forgaae. Hvor til jeg ſvarede: At den Tid var uvis, men Guds Søn, ſom har ſagt det, lyver ikke, men ſkal komme u-formodentlig at opvekke alle Menniſker. Der jeg ſagde at ſlemme og onde Menniſker, og de ſom ikke veed af Gud og Guds Søn at ſige, ſom har frelſt dem fra Tievelen, kommer ikke til Himmelen men til Helvede, hvor de ælendeligen ſkal pines og aldrig komme der fra mere. Svarede en det var ikke ſaa, men at det var bedre at være i Helvede end i Himmelen, hvor de Dødis Siæle have ingen

Noe, men maae banke fra et Sted til et andet; Drikke slibrig Vand med Ormer udi etc. Jeg maatte da spørge ham, hvo af dem der da har været paa begge disse Stæder, og kunde bringe dem slige Beretninger? Boris Angekuter, svarede de igien, kommer til begge Stæder, og en Torngarsuk som heeder Okartok o: Stortalen- de; Thi naar han taler med Heye-Mæsterne da ryster det heele Huus. Han boer udi Indlobet til denne Havn, sagde de: Vil du fare med os, da skal vi viise dig Indgangen til Helvedes Port. Eftersom det var i Nærværelsen tog jeg med dem der hen. Da vi kom til en steil Klippe som gik ned til Søen, pegede de paa et stort dybt Hull ved Sø-Kanten, som gik ind i Bierget. Der, sagde de, gaae vore Angekuter ind.

Den 17de Foer jeg 2. Miile Søer efter til Maklykout, hvor der stoed en heel Hob Fælder, der samme steds vare de meget agt paa givende. De sagde, at naar Jisen lagdis over Bugten, da vilde de komme og hente mig med deris Slæder, at jeg kunde fortælle dem det igien hvad de nu havde hørt, thi de glemte det ellers. De fortaalte mig og, at der nylig var creeret en Heye-Mæster, ved Navn Tettama. Den samme havde faaet Skierrenis eller de Blinde Klippers Innua o: Herre eller Eyer til sit Oracel, som de kalde Torngak. Og naar Tettama øvede sit Heye-rie, da fastede dette Spøggelse Steene ind paa Gulvet med Tang paa. NB. Enhver Angekok har sin Torngak v. Spiritus familiaris, og denne melder sig an hos ham naar han 10. gange har heyet eller mumlet i Mørket. Endeel har deris egne afdøde Forældre, andre af voris Nation, om hvilke de sige at de skyder naar de kommer til Gangen hvor Angekoken er inde og Heye. Nogle har igien Biergenis, og Bandenis Innux til Torngak.

Den 18de Reyste jeg en Miil Norden føre hvor Skibet laae. Der fortalte en Grønlander mig, der jeg spurgte ham, hvad Tanker han havde om Torngarsuk og hvorledes han saa ud? Nemlig: at han bar en Hob paa Hovedet, dog vidste han ikke hvorfor. Fanden bar saadan en. En Hob er et Instrument hvormed Grønlanderne fange den smaae Fisk som kaldes Lodder, og er sammensbundet af smale stoffer Træ, overtreffet med et Nett eller Garn, og har

har en Form og Skikkelse af en Pave lig Sue. Den er i Grønland ingen værdigere at bære end Ganden; Thi han regierer ligesaa slemt i Disco som Paven i Rom.

Den 19de Kom en Grønlander til mig langt Euden fra, og klagede sig, at en af hans Lands-Mænd havde taget hans Kone fra ham, da han dog selv havde en tilforne. Jeg spurdte ham, hvorfor han ikke tog sin Kone i Forsvar at den anden ikke skulde taget hende? Han svarede: Jeg tørde ikke tale ham imod, thi han truede mig med sin Bue og Piiil at ville skyde i mig, endstiont der bider intet Jern paa mig, thi jeg er en stor Angekok. Der han havde sagt dette, tog jeg til en Kaarde som laae i Cahytten og sagde til ham: Da skal jeg strax forsøge om den kan ikke bide paa dig. Men Angeko som tænkte at det var mit Altvore, begyndte at skrigte: Mey, Mey! Jeg er ingen Angekok, det var ifkun mit Giekkerie og taler som de Løgnagtige Angekoker plejer at tale, gjør mig intet Ont, du plejer jo altid at være stikkelig, jeg kender dig nok, din Tale er alene Sandhed, men Angekuternis er Løgn.

Den 20de Var jeg 3. Miile Norden for Skibet, der vare de Vilde meget glade over min Tilkomst, og takkede mig for jeg var kommen der til Disco-Bugt til dem. Nu kunde de komme til Him-melen; De havde tilforne ikke vidst, at der stoed dem saadant Onde fore efter Døden. De ønskede alle, at Guds Søn snart vilde komme, paa det de kunde komme til den herlige Sted.

Den 22de Besøgte os en stor Deel Qvinder og Børn, den-nem forestillede jeg den store Vanvittighed og den Elendighed de havde at vente efter dette Liv, hvis de ikke omvendte sig til Gud etc. De takkede mig for mine Underviisning og at jeg vilde advare dem om sligt.

Den 23de Var jeg atter udi Maklykout. Der jeg nu gik hen til et Telt, som stoed for sig selv, sad der en frugtsommelig Qvinde i Gangen og var meget bange eftersom hun var allene. Jeg mærkede nok at hun ikke vilde have mig i Teltet til sig; Hvorfor jeg bad hende sætte sig paa Marken hos mig, saa skulde jeg fortælle hende noget som hun ikke havde hørt tilforne, derhos sigende hvem jeg var. Da hun hørte det, kom hun strax og satte sig hos mig. Hun
D 3 begynd

begyndte først at klage sig, at hendis Lands-Mænd havde spaaet hende, at hun skulde døe i Barsel-Seng, tillige med Barnet. Jeg bad hende at hun ikke vilde troe hvad de havde sagt; thi det var noget som de ikke vidste, men Gud allene, hannem skulde hun paaskalde, saa hialp han baade hende og hendis Foster. Dette lovede hun og at vilde giøre, efter at jeg da havde underviist hende gik jeg fra hende igien.

Paa et andet Stæd kom jeg ind til en Dysentericus. der næsten et heelt Aar havde holdt ved Sengen. Han beklagede sig at han havde satt alt hvad han havde paa Heye-Mæstere, men ifkun bleven værre der efter. For 3 Dager siden havde han givet en Heye-Mæster en stor Messing Redel, en Skjorte, et stoffe Enhjørnings Horn og 1 Knif, for han skulde skabe en nye Siæl i ham, hvilken Heye-Mæsteren sagde, at han fattedes. Den Maade han brugte til at skaffe hannem nye Siæl, var denne: Han tog en Skoe-Solle og rystet over hans Hovet, trykket den siden derpaa, flap-pet ham paa hans Lænder, og blæste paa hans Hovet tre gange. Han bad mig inderlig at han maatte følge med til Skibet, for at faae nogen Raad derfor. Og endskiont jeg intet havde, hvormed jeg kunde hielpe ham, loed jeg ham dog følge med efter hans instændig Begiering; Helst eftersom Skipperen endnu agtede at ligge nogle Dage udi samme Havn.

Den 24de Kom vi om Borde, ved Skibet vare 2de Kone-Baader fulde af Folk. Nogle af dem syntis at det var meget underligt at Patienten vilde søge Raad hos os for sin Sygdom; Andre igien sagde: Han gjorde vel, thi kunde vi ikke hielpe ham, saa kunde han ikke heller blive hiulpen.

Den 26de Fulgte jeg atter Handels-Baaden Nord efter 2 til 3. Miile. De Sørgende som der vare, glædte sig meget ved min Ankomst. Ingen af deris Lands-Mænd, sagde de, kunde troste dem, men min Tale allene havde satt deris Sind i Roelighed igien. Nogle af dem bleve vel bedrøvede, da de hørte at ingen kom til Himmelen, uden de som kiendte Gud og hans Søn, og troede paa ham, og levede efter hans Villie, saasom sligt var ubekiendt for deris Benner, som allerreede vare døde, dog glædte de sig for deris egen Skyld, eftersom

terfom de nu havde faaet Lejlighed at høre om Gud. Der laae og en Syg som bad om Hielp. Han havde Dagen tilforn anmodet en Angekøkk derom, men Angekøkken undskyldte sig og sagde: At hans Torngak havde forbudet ham at øve sin Konst saa længe jeg var i Bugten.

Den 27de Vendte vi igien tilbage til Skibet. 3 Dag reyste den foromrørte Dysentericus fra os igien gandske fæst og restituerit af sin Sygdom, til alles Forundring. De Medicamenter som havde curerit ham, var, Brændeviin, Muscat og Skibss Grød. Han var nu bleven saa stor en Hædere af Hørens Mæsternes, at han sagde: Han skulde gjøre Viiser om dem, og hvor han treffede dem, da skulde han fixere dem det meste hand kunde. Han takkede mig baade for at jeg havde frelst hans Liv, saa og undervist ham om Gud.

Den 28de Besøgte jeg de Vilde som boede i samme Havn hvor Skibet laae. Da jeg nu skulde gaae fra dem igien, bad en af Baadsfolkene en liden Pige at hun vilde bære et lidet stoffe Spek i Baaden, men hun undskyldte sig og sagde at hun ikke maatte gjøre sligt. Der jeg spurdte hende, hvorfor ikke? Svarede hun: Soelen har i Dag fast sit Skarn paa mig, derfor gaaer jeg endnu med Hue paa; Thi Fruentimmeret gaae ikke med deres Hatter paa saa længe det er got Veir, uden naar de serger. Skarnet, sagde hun, var hvidt. Jeg sagde, at det var kommen fra Fuglene, som havde fløet over hende; Men hun svarede, at der var ingen Fugle, thi hun saae efter det strax. Derfor burde hun intet tage i sine Hænder den gandske Dag. De som sligt vederfaris, kommer sielden derfra med Livet.

Om Aftenen kom der Bud til mig fra den Kone, som jeg den 23. taledede med udi Maklykout, og loed mig bliide at hun var forløst, og Gud, som hun i sin Barne-Mød, efter min Underviisning, kaldet paa og havde hiulpet hende, skulde hun aldrig glemme, og mig som havde lært hende det, vilde hun meget elske.

Den 29de Gik vi med Skibet ud fra Rode Bay.

Den 30de Ankrede vi udi Sand-Bay.

August

Augustus.

Den 1ste Da jeg var i Land hos de Bilde, og de hørte mig tale om Verdens Undergang, spurdte de: om der ikke var en Støtte under Himelen? thi imellem Got-Haab og Christians-Haab havde de for nogle Aar siden hørt den knage. Deris Angekuter har berettet dem at den var næsten forraadnet og hang neppe sammen, og naar Himelen faldt ned, da sloeg den alle Mennesker ihjel.

Den 3de Besøgte jeg dem atter og fortalte dem: hvorledes Gud havde straffet den første Verden med Syndflodens Vand. Samme store Floed, som de kalder dend, sagde de, var og bekiendt iblant dem, og havde hørt sligt fortælle af deris Forfædre, til et Vidnesbyrd herpaa, var endnu at see mange Skiell over 3 à 4. Miile oppe i Landet. Det er mærkeligt, at det onde Mennesken liider i Verden, og at de omsider skal døe, det giver de en Kvinde Skyld for, som skal have sagt: Tokorsarlutik okko pilit Sillarloak tettulissoæt, o: Lad disse døe efter Haanden, de faae ellers ikke Rum i den store Verden; thi af Begyndelsen skulle Mennesken stedse have levet.

Den 5te Lettet vi igien Anker og begav os Søer efter.

Den 6te Ankret vi paa Christians Haabs Havn.

Den 12te Efter Hiemkomsten, holdt jeg den første Prædiken for Colonien og Skibets Folk.

Den 13de Gik Skibet igien fra Colonien for at fortsætte Rejsen til Fæderne Landet.

Den 16de Kom og det andet af Sigr. Severins Handels-Skibe Norden fra.

Den 18de Kom der Bud til mig fra Gronlænderne at jeg skulde komme til dem for at trøste en Mand, hvis Son for 3 Dager siden var bleven borte paa Søen.

Den 19de Efter Prædiken foer jeg med Riobmanden og Skipperen til samme bedrøvede Mand, som med sit Fælt stoed 1 Miil fra Colonien. Der jeg nu kom indtil ham, begyndte hand strax at hyle

hyt og græde, og klagede sig ynkeligen for sin eeniste Søn', & sigende der hos: at dersom jeg havde været der, da hans Søn blev ført til Landet, havde han maa ssee kommet til Live igien. Jeg svarede ham: At den uhykkelig Hændelse gjorde mig meget Ont, endskjønt jeg hverken kiendte ham eller hans Søn, men allermest bedrøbet det mig at han var død førend han havde lært at kiende Gud all Verdens Skabere og hans Søn, alle Menniskers Frelsere; Efterfom ingen kom til det lystige og herlige Sted i Himmelen uden de som havde denne Kundskab; Min Søn, sagde han, var et fromt og skikkeligt Barn, blev aldrig bredd, gjorde og alt hvad jeg bad ham, derfor kommer han vel til det gode Sted, du taler om. Jeg vilde heller ikke bedrøve ham mere, men sagde, at Gud elsker skikkelige Børn meget; Bad ham der hos, at han nu vilde sørge for sin egen Person, at han, naar han engang skulde døe, kunde komme til Gud, hvor mand aldrig skal døe mere.

Den 22de Begierte 2de Qvindfolk at jeg vilde sige dem noget om den som havde skabt alle Ting. Efter at jeg havde endt min Tale og Underviisning, toge de deris Arnurser eller Amuleta af Halsen og kastede paa Gulvet, spurdte og derhos, om Gud vel kunde fordrage at de brugte Perler om Halsen og Hænderne og i Ørnene. Hvis ikke, da vilde de og kaste dem bort. De beklagede sig at de ikke kom til at boe i Nærværelsen hos os tilflundende Vinter, hvor de kunde lære det som hørte til deris Salighed.

Den 28de Fortalte en Grønlænder mig, at det stormende Veir og Regn, som i nogle Dage havde været, det havde Maanen gjort, som var bredd paa en Kone som havde forseet sig imod nogle af de Ting som dem vare forbudne. Den som af Maanen var udsendt at gjøre dette slemme Veir, skulde endeel Qvinder havde seet en Misl herfra. Han var meget stor med en frum Næse og blev strax optagen i Luften igien.

En anden kom til mig og klagede sig, at han gik frugtsommelig med en Sølhund; Han kunde sole Hovedet af ham i Livet paa sig. Dette havde en Angekok indbildt ham, der han sagde ham, at han havde Ont i sin Mave. Jeg gav ham et Glas Brænde-
E viin,

væn, som skulle fordrøe dette Sølhundste Foster, og dermed gif han sin Bæg igien.

Den 29de Efter at det andet Handels Skib havde ligget her paa Havnen og gjort sig færdig til Hiemreisen, gif det til Seigls her fra. Med samme Skib tog jeg ud til Hvalfiske Eylændene, saa som Jagten fulgte med, thi Riibmanden paa Colonien agtede sig og til samme Der for at handle med de Bilde.

Den 30de Skiltes vi fra Skibet i. Miil fra ommærkte Eilænder, som ligger 12. Miile Vesten fra Colonien i Gabet paa Disco-Bugt.

Vinteren begynder allerede at indstille sig, saa Landet over alt nu er bedekt med Sne.

September.

Den 1ste Saa snart vi kom mod Nerne møtte os en Angekok. Dog talte han ey selv derom, førend nogle af hans Lands-Mænd siden sagde mig det. Da jeg nu spurte ham derom tilstod han det strax; Men der jeg begyndte at examinere ham, sagde han, at han ikke duede. Vel havde han engang forsøgt paa at ville fare til Himmels, men den halve Part kom allene til Himmelen, og den anden halve Part blev liggende paa Jorden. Ved den Part som kom til Himmelen forstoed han Siælen, og ved den anden Lege-met. Eftermiddagen gif jeg i Land med de Bilde, og besaae Hol-lænderns Begravelser, hvor de her aarligen til Hvalfangsten an-kommende Hollandske Skibe plejer at begrave deris Døde. De som her boe, bruger i Mangel af andet de Døde Hollænder til Grund-Bold under deris Huuse.

Den 2den Foer jeg med en Kone-Baad til nogle andre som boede i. Miil længere Nord, paa Bejen fulte os ogsaa nogle andre Grøn-lænder i deris smaae Baader, iblant hvilke den foromrorte Angekok og var en. Hannem beloe og firerede de andre og sagde: Paulia, (Saa falde de mig. Hvilket skal være Paul) har for-drevet dig, du duer ikke mere. Imod Aften kom Jagtens Soulle og hentede mig.

Den

Den 3die Om Morgen en tiilig besøgte endeel Mænd og Qvin-
der mig fra en anden De. De samme bade mig at jeg vilde fortælle
dem det som jeg havde fortalt deris Lands-Mænd i Gaar. De hav-
de vel sagt dem noget deraf, men vare nu komne for at faae bedre
Underretning. Eftermiddagen gjorde jeg dem en Contra Visite,
paa det de og kunde faae nogen Guds Ord at høre, som vare hjem-
me ved deris Telter.

Den 4de Soer vi derfra, og seiglede hen til Hunde-Eilændene,
der stoed ikkun 3. Telter. Da vi komme der til Landet vare Mand-
folkene endnu ude paa Soen. Saa snart de vare hjemkomne bade
Qvinderne mig at jeg vilde repetere det for deris Mænd, som jeg
havde fortalt dem, hvilket jeg og strax gjorde. Der jeg havde endt
min Tale, toege de deris Amuleta af Halsen og kastede dem fra sig.
De vare og curieuse for at viide, hvad Mad de skulde spise i Him-
melen, om det skulde være saadant Brød som vi spisede? Paa hvilket
alt der jeg havde givet dem Beskeed og Undretning, forloed jeg dem.

Den 5te Toeg vi over til Syd-Ost Bugten, hvor de for nog-
le Dage tilforne havde fundet en død Hvalfis gandske heel og ubeder-
vet, men førend vi kom der til dem, havde de baade deelt og fortæret
dend, dog fik Riobmanden nogle Bårder der af.

Den 6te Guldte jeg med Jollen Soer efter til en De, hvor der
stoed en deel Telter. Paa dette Sted begynte de først at bygge og
reparere deris Vinter-Huuse. Her fik jeg og at bestille med en Hæ-
Master, hvilken jeg u=afvidende at han var den der sad mig nær-
mist, da jeg læste for dem, skielte ud for en Løgner og Bedragere.
Han self tiede stille der til, men da de andre sagde: Det er ham
som sidder ved din Side, nægtede han at han var saadan Mand.
De andre sagde: Ja vist er han en stor Angekok og kand fare til
Himmels, til Maanen og til Torn garluk naar han vil. Jeg bad
ham derfor at hand vilde giøre et Lust-Spring saa vi alle saae der-
paa, da skulde han være og blive en Angekok. Kom til mig,
svarede han, i Vinter, naar Solen er borte, da skal jeg giøre
det, nu er det for lyst. Hans Lands-Mænd vilde og gierne haft
ham dertil mens jeg var der, om de havde noget hemmelig Had til
ham

ham, veed jeg ikke, thi de vare ligesom udsatte at raillere ham, der de havde faaet denne Anledning.

Den 7de Vendte vi tilbage til Colonien igien. Under Veies motte en Grønlænder os, som beklagede at hans Broder var dodelig siug, han havde tænkt, sagde han, i Dag at ville søgt Raad hos en Angekok, som boede en Mil derfra, men eftersom jeg nu var i Nærværelsen, bad han mig at jeg vilde komme til ham, hvilket jeg og gjorde, tagende lidt Brendeviin med, at styrke ham med.

Her vilde en Mand ikke følge sit Spe, eftersom hans? Bonnen var sygt; Men der de andre sagde, at det ikke kom bort med Skibene dette Aar, men blev liggende paa Colonien, solte han det omfider. Grønlænderne indbilde sig, at naar de selge Spe til Hol- lænderne og de gaaer derefter til Søes og blive foruroeligen af Ha- vet, da bliver deris Born og uroelige.

En Raadmundet Crabat sagde: der jeg maledes Helvede heede af for dem; Der faaer vi Heede nok for den Kul vi lide her. Der kom en frem med et Sporsmaal, om der blev slemt Veir naar de Døde vare ilde begravne?

Den 8de Imod Aftenen kom nogle Bilde ud til os fra Grønne- Eilandene og berettet at 3 Kone-Baader slæbde en død Hval- fisk til Lands. Vi vendte derfor strax igien til Herne, men der vi havde beseet Fiske, at der var intet paa ham, som kunde profitere, gik vi strax derfra igien og kom til Colonien Klocken 2 om Natten.

Den 12te Foer Riibmanden atter ud paa Handling Nordesten,

Den 13de Besøgte jeg de Bilde som nyligen vare komne til de- es Vinter-Boeliger, i Mil Gonden for os, paa et Sted, som af de Bilde kaldes Nouk. De gave flittig Agt paa min Under- visning, og tilstod selv at deres Fædre havde indbildt dem megen Narrerie, som de nu ikke mere sette nogen Troe til. Enhver rev et Amuletum af Halsen og forære mig, at give tilkiende hvor lidet de nu agtede sligt,

Da jeg kom til Colonien igien, vare der 3 Mænd fra Grønne-Eilændene og biede efter mig. De sagde, at de havde Skrivelse til mig fra en af deres Lands-Mænd. En af dem gik her paa strax til sin Baad og hentede en Stok, der signede mere en Prygl end et Brev, paa samme var teignet med Goed og Thran 2de Stræger, her paa peegede de og sagde: Vi have hørt, at du er en viis Mand, fand du forstaae dette skal du end da være viisere? Jeg gav ham til gienbvar: At som han ey havde lært at skrive eller læse, blev og det som han havde teignet af ingen Betydning, hvilket syntes dem underligt. Da jeg nu forlangede, at viide hvad han meente dermed, svarede de, at han vilde kiope et par blaae Buxer, dette raabte han til dem, der de toeg fra Landet, at de skulde sige mig, hvis jeg ikke af hans Skrift eller Stræge, som signede et V, kunde forstaae, hvad han forlangede; dog han forstaaer det nok, sagde han, leverer ham det ifkun.

Den 24. gik den atter Nord til Jise-Fiorden.

October.

Den 14. imod Aftenen besøgte os en Kone = Baad fra Makly-kaut. Han som var Chef paa Baaden var meget begierlig, at høre om Guld, og det med største Eftertænkksomhed, den jeg aldrig tilforn har mærket saa stor hos nogen Grønlænder; Thi det er ligesaa rart at finde en eftertænkkelig Grønlænder, som en Gudsfrygtig Holmens Matros. Af de Første har jeg seet gandske faae, men af de Sidste slet ingen.

Den 22de blev Jagten fort til Jise-Fiorden og opsatt paa en De, som Grønlænderne kalde Akpet. For at tale med dem som der boede, før jeg med. Medens vi vare paa Den, kom 2. Grønlænder til os fra et andet Sted. En af dem fortalte mig, at næst forgangen Aar havde hand hørt at Dievelen var slagen ihjel 20. Miile Sonden fore.

Den 25de Efter at Jagten var satt paa Land, begav vi os paa Hiemreisen igien, men havde nær satt til; thi da vi begyndte at seigle, gik Roret i stykker, Masten over Borde og trekkede Baandet

tillige med Seigl Toften udaf Baaden, hvor efter Bandet begynte at løbe stærk ind af Hullene; og havde vi visselig sunket, dersom den gode Gud ikke havde søyet det saa, at det klarede op med den tykke Snees-Kæbe, som havde taget Landet bort af Dyenssyn for os, saa vi ikke vidste hvor vi vare vente og saa ikke andet end Døden for Dynene. Men da vi vare i allerstørste Nød, hjalp Gud os til en Liden De; Der trekket vi Baaden paa Land, stoppede Hullerne til det beste vi kunde, og kom saa omsider, Gud skee Ere! lykkelig til Colonien gandske silde paa Aftenen.

November.

Den 2den Gik jeg overLands til Nouk og forblev der om Natten. En Heye-Mæsters Søn fra Grønne-Eilandene som var kommen der paa Besøg, fortalte de andre at hans Fader havde for nogle Dage siden været i Himmelen. Underveis havde han passerit voris Land, hvor han saae alle Kablunæt (saa kalde de os) at ruste sig til Striid for at ødelegge alle Grønlænderne. Hvor lidt de andre fastede Troe der til, var nok at see af deris Miner. Har jeg ikke udrettet mere hos Grønlænderne, haaber jeg dog at have skildt Angekuterne med den Credit de tilforn har haft hos de andre enfoldige Grønlænder. Nogle loed vel som de bleve forskrekkede over denne Tidende, men de fleste holdt dog med mig, sigende: Angekut havde saa tit gjort dem bange med saadan Ødeleggelse, men hvert Foraar er det bleven til Løgn. Jeg bad den Fremmede sige til sin Fader, at jeg vilde besøge ham, naar Zisen lagde sig over Bugten, for at gjøre ham med al hans Konst til en Løgnere.

Om Aftenen efter at jeg havde holt op at underviise dem af Guds Ord, spurte de: Hvorfor Golen gik fra dem om Vinteren Soer efter? Jeg svarede dem her paa: At den Almægtige Skabere havde gjort alle Ting viiselig; Der vare mange Lande og alle disse maatte have Nytte af Golen; Thi naar hun var her fra deris Djesiun og her var Vinter, var der Sommer i de Sydderligere Lande, og naar her var Sommer var der Vinter. Ligeledes, naar der var Dag paa et Sted i Verden, var der Natt paa et andet. Midt paa Verden var igien Dag og Natt lige lange og aldrig Vinter,

ter, men stætte en stor Heede, saasom Eolen var altid over de Lande; Der sammesteds boede Folk som vare sorte og brugte ingen Klæder. Jeg sagde dem, at baade det store Hav og alle Lande er tilsammen rundt og bliver opholdt af Ekaberen i Luften. Det maae være Næver, sagde en af dem, som kand holde alt dette. Vi har hørt, blev han ved, af Angekut, at der er saa varmt i eders Land, at naar mand stikker en Hvalfist-Barde op igiennem Taget af Huuset, da svies den af Eolen, det er vel og Løgn. Af mit Svar baade paa dette og forrige bleve de gandske fornøiede. De Gamle sagde: Du er ung, men du har gjort os Gamle viise og sagt os saa meget som vi ikke har vidst tilforn.

Den 3die Forloed jeg dem og gik hjem, de bade mig meget at jeg vilde besøge dem ofter.

Den 4de Besøgte os nogle Qvind-Folk og blev Natten over hos os. Der jeg iblant andet ogsaa forestillede dem den Elendighed som stød dem for efter Døden, sagde En: Da er det best jeg tager en Tromme og Danks, efter som min Glæde har Ende naar jeg er død. Men en anden iblant dem ved Navn Arnarsak, en voren Pige, begjærede at maatte blive saa længe hos os indtil hun havde lært saa meget at hun kunde komme til Gud; Negter mig det ikke, sagde hun, jeg døer ellers af Sorg, mig synes at jeg er ferdig at døes. Hendis alvorlige og gudelig Forlangende kunde jeg ikke med Billighed afslaae, hvorfor hun og blev tilbage paa Colonien der de andre gik hjem.

Den 7de Forlangede og en ung Person af mig at jeg vilde lære ham om Gud, paa det han ikke skulde komme til den flemme Døvel, og kastes i den store Ild.

Den 14de Besøgte os 2de Grønlander fra Jise-Fiorden. De fortalte at en Angekok havde nyligen Hejret i deris Huus. Hans Torngak sagde dem sin heele Skiebne, at han tilforn havde boet ved Syd-Bay; Der blev han vreed og gik over Jise-Biergene op i Landet, hvor han skød 3. Biørne. Der han dette sagde, blev han bange for en Hollandsk-Dukke, som laae paa Sengen, og foer strax udaf Gangen. Heje-Mæsteren bad Folkene i Huuset at de skulde

skulde skynde sig og gaae ud; thi kom Torngarsuk ind, som ikke var langt borte, saa dræbte han dem allesammen, hvorpaa de løb alle ud, men der de fornam ingen Torngarsuk, gik de ind igien, og sagde ham det, hvorfor han blev meget skamsfuld.

Den 19de Gik jeg hen og besøgte vore Naboer paa Nouk. Om Aftenen fortalte jeg dem Israels Børns Befrielse af Egypten og Pharoes Forhærdelse. Der de hørde den 7de Plage om den svare Hagel som faldt paa dem, sagde de: Det er nok det hvorom voris Lands-Mænd fortælle, at i gamle Dage sneede der Steene som sloge baade Folk og Bæster ihjel. Det er mærkeligt, at baade denne Historie saa vel som den ommelte store Vand-Flod synis at ligne noget, hvad som Skriften os herom fortæller.

En gammel Mand paa dette Sted, til bød sig at vilde fortælle mig noget om Landets Beskaffenhed langt Nord, hvor han havde været i nogle Aar. Hvor han da berettet, at Landet der Nord bestoed næsten af Der, og strekket sig N. W. hen. Der boe ikke mange Folk, ihvor vel der var Levnets-Midler nok, Ederfugle i stor Mengde, hvilde Bjørne, som ere der om Vinteren, og af Hundene blive omkring sette og forfulgte. Ligeledes er der mangfoldige Enhjørninger, Hvid-Fiske og Sælhundede, men fordi der er saa langsomt og betrøveligt om Vinteren, formedelsst der er slet ingen dag, har de ikke synderlig Lyst at blive der. De som boe der have stor Mangel paa Jern og Træ, hvilket de tilforhandler sig for Enhjørnings Horn af de andre Grøn-lænder som komme did Gønden fra. Han berettet og at der stoed udi et stort Bierg en Kablunak, til samme maae alle Forbiesfarende fæste et stokke Hvalfisk-Been; undertiden seer de ham sidde undertiden at staae. Hvilket uden tvil er en stor Grønlandsk Løgn. Men effter hans og hans Huus-Folkes Sigelse skal der og være en Felde omtrent 4 5 Allen lang, som de meente af vores Nations Folk at være bygd til at fange Bjørne udi; Men der jeg sagde: At det kunde ikke være troelig, at den samme Felde var bygd af Vore-Folk, saasom vi finder ikke i Historierne, at de Nordiske skal have boet saa langt under Nord paa den Vestre Side af Grønland, svarede han: Det er ingenlunde af vores Lands-Folkes arbeide, thi den er meget konstig gjort af

af hugne Steene og vel tilsammen føjed; du veed jo self, sagde han, at vi ikke arbeide i Steene, der til med, havde de ikke heller haafft noget Jern paa de Eider ic.

Den 20. om Morgen en forend jeg reyste fra dem, fortalte de mig atter igien en gal Historie, angaaende Aarsagen, hvorfor Sælhundene undertiden gager fra Landet, og sagde: At det er en Ting som de kalde Arnet angiet, o: Gruen=Zimmers Taushed o: Dølgen; det samme er bævende, og kan ikke sees af andre end Angekut, hvilke med stor skrig høyllys Dag løber efter det baade inden og uden Huuset for at fange det; og naar de har saaet fat der paa, da kommer Sælhundene igien. De veedste ellers ikke hvad det skulle være; men af Mavnet og dets Beskrivelse fandt man næsten slutte, hvad den første Nar som har opdigtet dette har meent dermed.

Den 27. havde vi en Deel Bilde hos os, hvilket ellers fleer dagliggen, disse Begierte at de maatte see Maanen med min Tubo, der de nu havde seet den, forundrede de sig høyligen, at Maanen havde saadan Skikkelse. Nu kan vi see, at det er Løgn, sagde de, at det er en Mand som staar midt i Maanen, og at det andet er hans Huus. Men der jeg sagde, at Maanen var et stort Land og havde sit Ekin af Solen, bleve de omsider saa skarpsende, at de kunde see Bolgerne slaae paa Landet. Der vi nu kom ind igien, talte de om, hvor taabelige deres Lands=Mænd ere, som sige at Maanen kommer ned paa Jorden, og i Havet henter sin Føde, og horer med deris Qvinder; Derfor tør ingen ligge og sove paa Ryggen, uden hun først spottes paa Svinger og strøgger over sin Mave. Dette var et herligt Paaskud for Skloget, hvis det vilde troes i voris Land; thi saa havde de ikke Behov at give Søe=farende Folk Skjlden og legge dem ud for Barne=Fader, men kun skjilde paa Maanen, at han var den som havde Boldtaget dem.

December.

Den 9de Efter Prædiken blev den Grønlander Dreng, som jeg havde taget med mig fra Got-Haab, døbt og kaldet Hans.

Den foromrorte Grønlandsk Pige Arnarsak har og' allerede temmelig avanceret udi Guds Kundskab; Er og hos hende stor Begierlighed at lære Guds Ord og viide hans Villie. Hun er meget bekymret for, at Gud en Skulde tage hende til Naade, saasom hun til denne Tid havde levet hen i Vanvittighed. Jeg vilde ønske, at alle hendis Lands-Mænd vare saa sindede, saa var jeg forsikkert paa, at hvad de bekiendte med Munden, var ikke Hyklerie men Hiertens Oprigtighed. Hun forundrer sig meget der over, at de Christne, som veed saa meget got om GUD, og lever dog saa ilde; Det var bedre, siger hun, at mine Lands-Mænd vidste det, da vilde jeg være meget glad. Jeg har med største Fornøielse hørt hende tale med de andre om det lidet hun selv har lært, hvilket ikke har udrettet mindre end min Læsning. Kunde mand være saa lykkelig at vinde nogle af de Gamle til at blive oprigtige Christne, var det visselig at haabe at de andre skulde letteligere lade sig persvadere til Christendommen af dennem end af os.

Den 14de Silde ud paa Aftenen kom nogle fiørende over Jisen fra Landet ud af en Fiord, som strekker sig op til Jis-Bierget og gaaer ud igiennem Jis-Fiorden. Hver af dem havde 6. 7 à 8. Hunde for sin Slæde. Efterat jeg havde underviist dem af Guds Ord, bade de mig at jeg vilde lære dem hvorledes de skulde bede til Gud, spurdte og, om Gud kunde vel høre dem naar de talte sagte.

Den 15de havde jeg atter et andet Besøg. Der, en Pige iblant dem om Aftenen stoed og stirrede paa Maanen, sagde en anden til hende: See ikke paa ham. Da jeg spudte hende: Hvorfore? Sagde hun: At hand ikke skal besvangre hende; Vovs Folk forbyder os at vi ikke maae see længe paa ham.

Den 25de, Juule-Dag. Efter voris Danske Guds-Tieniste var forrettet, holdte jeg og en Tale med Hedningene, som vare nærværende, om denne store Fæst, paa hvilken Verdens Frelser var fød. De takkede mig for min Underviisning og sagde: Du gjorde vel, at du kom her til os, ellers havde vi bleven i voris Vanvittighed.

Den

Den 29de Da jeg havde holdet Aften-Bøn med mine 2de Grøn-
lænder, Hans og Arnarsak, sagde 2de andre, som da vare nær-
værende, Gib! vi kunde det som I nu kand! Jeg bad dem derfor
at de skulde komme til mig naar de vilde, jeg skulde altid findis vil-
lig at underviise dem. Arnarsak svarede dem og: Jeg er
glad af det jeg allereede har lærdt, og det kommer mig
for, ligesom en havde reddet mig fra at falde ned af
en høy steil Klippe, hvor jeg stoed paa Fald; Det
Første jeg begynte var det mig vel svært, og jeg tæn-
te aldrig at kunde lært noget, eller at Gud vilde ag-
te mig; Men nu er mine Indvillige ligesom satte til-
re te igien, og jeg er løftet i Beyret; Og han her
sidder, pegende paa mig, løfter mig visseligen til
Himmelen.

Den 31de Spurte en af vore Naboer mig, naar Solen
skulde komme frem? Jeg svarede: At efter 13. Dage, denne ind-
bereignet, skulde hun komme over Vandet, og dersom det blev klart
Veir paa den 10de Dag, da skulde de see hendis Skin paa
Biergenis Toppe. Jeg skal tælle efter, sagde han, og see om du
kand vuide det saa vist.

Vi leve nu næsten ligesom udi et continuerlig Mørk, thi
fra den 30. November indtil den 12. Januarii sees ikke Solen
paa denne Høide, som er 68. Grader 14. Min. Dog gior dette
Mørk intet til Sagen, kunde ickun det svære BanvittighedsMørk,
hvorudi disse arme Hedninge ligge begravne, engang bortvige, og
Christus Retferdigheds Soel igien oprinde for dem, da havde
man opnaaet det, som mand nu med et bekymret Sind gierne
ønskede.

Anno 1737.

Januarius.

Den 1ste Under Prædiken besøgte de os, som boe paa Nouk, de samme holde sig stedse til os, eftersom der nu var stor Hunger i blant dem. Om Aftenen der jeg havde læst for dem, sagde de, at de havde hørt paa Klokker-Huck 11. Miile Norden for os, hvorledes nyligen en der sammesteds var bleven til en stor Angekok. Han havde faaet det Hval-Ros-Hovet, som de Dødis Siæle spiller Bold med i Nord-Etset, til sin Torngak eller Spiritus Familiaris. Naar hans Hæverie var til Ende, kunde de see Hullene i Gulvet efter dets Fænder. Og der denne hans Torngak kom ind til ham, begyndte et Falke-Hovet, som hang over Døren til et Amuletum, til at skrig, og en liden Duffe af Træ, talte Holandsk til ham. Med første Kynlighed, sagde han, vilde han fare til Himmels.

Den 7de Begyndte jeg i Herrens Navn, at translaterer Genesis, i hvorvel jeg forud seer, vil møde mig stor Hinder i dette Verk, saa vel formedelst Mangel i det Gronlandske Sprog paa mange beqvemme Ord og Expressioner, som ogsaa den daglige Verlob af Gronlænderne, som komme baade, Norden, Sønden, Østen og Vesten fra til mig.

Den 9de Skinnede Solen paa det øverste af Biergene en half Time.

Den 11te Gik jeg til Nouk, hvor de annammede mig venligt, og taledes meget til min Berømmelse om den Accurateffe med Solen. De fortalte mig om en Angekok som nu var død. Den samme sagde de, havde for nogle Aar tilforne været parterit Leed fra Leed af Torngarsuk uden for Huuset; og der hans Broder fant Støkkerne paa Marken, bar han dem ind og lagde dem til sammen, hvert Lem til sin Sted. Da han nu havde ligget nogen Stund begynte han igien at blive heel og levende som tilforne.

Den 14te Forsøed jeg dem og gik hjem igien.

Den

Den 15de Besøgte os 3. Fra Nouk, hvor de forrige Nat havde holdt Assamblee; thi nogle Grønlænder 7 à 8. Mille Sonden fra vare komne der til dem for at Siunge med dem, hvilket de kaldte Sokolliput. I samme Sange gjør hver sit Beste at Laste hinanden, og den som har de fleste Viser han har vundet. De fortalte mig at Contraparterne havde igiennemheglet dem for min Skyld, at de som nu ikke længere vare unge men gamle Mænd havde af min forfækkelig Tale ladet sig gjøre bange til at kaste fra sig deris Arnurlet eller Amuleta, dog de stottede ikke meget om, hvad de sang, saasom de alligevel troede hvad jeg havde sagt.

Den 19de Kom 2de Grønlænder Kiørendes til os fra det inderste af Jise-Fiorden, kaldet Tessiursak. En af dem fortalte mig denne sælsomme Historie. Allrnederst i Jorden boer en stor stem Røne, (uden Tvil Dievelens Olde-Moder, udi et meget stort Huus, som man ikke kand styde over med en Bue-Piil. Den samme Qvinde, raader for alle Havets Creature; thi de ere alle hendes Huus-Folk, saasom Hvalfiske, Enhjørninger, Sælhundede etc. Det Kar som staar under hendis Lampe, hvorudi Thranen som løber over Lampen dryber udi, svømmer fuldt af See-Fugle, Skilt-Bagten for hendis Dør, ere heele Flokker af Sælhundede, som staae reyst over Ende og bider omkring sig til den som vil ind. Ingen kand komme der ind uden Angekut, og de maae have deris Torngak med sig. Naar de gier denne Rejse, maae de først passere alle Dødis Siæle, hvilke seer ud ligesom de Levende i Verden og lide meget vel. Naar de ere komne dem forbie, kommer de til et bredt langt Svelg ned i Jorden, dette Svelg skal de over, men er intet at gaae paa uden et stort Hiul, som er ligesom Jis, og drivis alle Tider hasteligen omkring. Herpaa maae

Geisten leede Angekoker eller Here-Mæsteren. Siden kommer de til en stor Redel, hvorudi faaager levendis Sælhundede, omfider til Fandens Olde-Moderes Residentz. Der tager Geisten sin Angekok ved Haanden, og leeder ham igiennem den stærke Sælhundede-Vagt. Indgangen er breed, men Veyen er saa smal som en Snoer, og paa begge Sider intet at holde sig ved, men en hesselig stor Afgrund og svelgende dyb neden under. Herinden fore sidder denne Helvedis Gud: Inde gandske forstorret, har mange Ophævelser, sveeder af lutter Brede, og river Haaret af sig, over saadanne Giesters Besøg. Hun tager her paa strax til en Vand-Fugle Vinge, hvilken hun tænder Ild udi, og holder for deris Næse, hvor efter de blive gandske asinægtige og ere hendis Fanger. Men Here-Mæsteren som tilforne informeret af sin Torngak eller Geist, tager hende strax ved Haaret, og drages med hende saa længe indtil hun bliver gandske asinægtig, og der udi er hans Geist hennem behielpelig. Om hendis Ansigt henge aglerrutut (Dend rette Bemærkelse er noget naturlig, og derfor udeladis, ellers betynder det de Alæder en Qvinde har paa som aborterer, der ikke meere bør brugis, at ikke en Vanlykke skal indfalde i deris Næring.) Det samme risoe de af hende, saasom det er Marsage at Havets Dyr forlade deris Land og gaaer hjem til Dievel-Inden. Ligesaa fort som de piller hende, saa hastig Fare og Hvalfiskene Sælhundede etc. plassendis ned igiennem Vandet og søger til de sædvanlige Plæzer igien, hvor Grønlanderne fange dem, Naar alt dette er forrettet, saa begiver Here-Mæsteren sig med sin Torngak paa Hiemreisen igien, hvor hand da finder

finder den forrige og farlige Vey gandske god og alting
jevnt for sig.

Den 20de Spurdte en Grønlander mig i Anledning af det
jeg fortalte ham Skabellens Historie, om ikke Stiernene vare af
deris Lands-Mænd og vare optagne og blevne til Stierner? og om
de Stierner som saae røde ud, ikke aade Lever, og de andre som
var bleege, aade Nyrrer? Grønlanderne meene, at alt hvad de
see, haver sin Oprindelse af deris Lands-Mænd og Forsædre, nem-
lig: Baade Goel, Maane, Stierner, Dyr, Fugle og Fiske, ja
og voris Nations-Folk self. Deris latterlig Relation om det Sid-
ste, hvor om min Fader og tilforne har meldet, vil jeg atter anfø-
re, eftersom jeg siden har hørt den med meere Omstændighed.
Lidt Norden for Staten-Huk eller Landets Sydderste
Odde, sigte de, fødte en Qvinde paa engang Kablunæt og
Hunde-Hvalper, hvor over Forældrene stammede sig, og
fløttede fra deris Lands-Mænd for ikke at være i deris
Nærværelse. Der nu denne urimelig Afkom blev stor,
var deris Fader meget incommoderet af dem, og kunde
omfider ikke liide dem; Drog derfor fra dem til et an-
det Sted. Disse Hundste Børn lagde omfider raad op
at æde ham, naar han kom til dem igien, som og skeede
fort Tid derefter; Thi der han engang foer hen at
besøge dem, havende med sig en Støkke Sælhund-
Kød at forære dem. En Kablunak gif strax ud til ham,
hannem gav han det Støkke Sælhund-Kød. Men
saa snart han kom paa Land, tog Hundene fatt paa
ham, og aad ham op, og derefter det Støkke Sæl-
hund-Kød som han havde taget med sig. Imedens de
boede paa dette Sted, kom en af de andre Grønlæn-
der roendis, og under Vejs stød efter noget med sin
Fugle-Pil, dette stød en af Kablunæt paa et Næs og
saa

saa paa; Men som ham siuntes at den andens Piil ikke havde nogen Fart ey heller treffede det han skød efter, sagde denne Kablunak som laae ved Stranden af Spot til ham: Skyd mig, jeg vil være en Alkke, see om du kand treffe mig. Den anden soer derpaa strax til ham og skød ham ihjel. Af dette Mord blev stetze Krig imellem Kablunæt og Innuit (saa kalde de sig selv,) omsider fik de Sidste Overhaand og ødelagde de andre allesammen. Dette Sidste, nemlig Krigen imellem Kablunæt og Innuit, kommer overens med det som vi af gamle Historier have om de Norske Christnes Ødeleggelse af Skrellingerne, som saa kaldtis i de Tider.

Den 22. oversatte jeg denne Passions-Psalme: Jesu dine dybe Bunder 2c. i det Gronlandske.

For uden denne; haver jeg siden jeg anden Gang kom hld til Landet igien, oversatt efter følgende:

- 1) O! Gud skee Lov til Ewigtid 2c.
- 2) Min Gud jeg prise vil med Flid 2c.
- 3) Den lyse Dag forgangen er 2c.
- 4) I døden Jesus Blundet, i Graven lagdes hen 2c.
- 5) Christ stoed op af Døde 2c.
- 6) Dig bede vi Børnene dine 2c.
- 7) O! du Trefoldig Eenighed 2c.
- 8) O! Jesu for din Pine 2c.
- 9) Nu bede vi den Hellig Aand 2c.
- 10) Gud Fader udi Himmerig 2c.

Den 23. blev mig fortalt, at en Mand noget Gønden fore; vare af sine egne Huus = Folk skudt ihjel paa Gøen, allene for en blot Mistanke de havde til ham, at han med sit Hæxerie skulde have villet dræbe dem.

Den 24. gjorde vores Huusholderſke, ſom næſt forgangen Aar kom ſid til Landet, Barſel. Dette har jeg anført, ikke fordi det er ſaa Nyt at ſaae en Hoere-Unge, men for de Ceremonier ſom bleve brugte derved af nogle af de Grønlandſke Qvinder ſom da vare nærværende, hvilke ſaa ſnart de kom ind, ſloge de deres Haar ud over Axlene, og begierte en Nat-Potte, den holdte de over hendes Hoved, hvilket ſkulde hielpe hende til at blive ſnart forløſt.

Den 27. blev Barnet døbt.

Den 30. kom en Grønlander 3de Miil Sønden fra, og hentet mig med ſin Slæde, hvilken jeg og ſtrax fulgte hjem.

Den 31. om Natten brød Iſen op, hvor vi i gaar kiorte over.

Februarius.

Den 1. Kiorte jeg til en andet Huus, 1 Miil derfra.

Den 2. kom 6 Elæder længere Sønden fra, de ſammelhavde med ſig i følge en Angekok, hvilken tilforne havde indbildt min Væſtes Datter at hun havde ingen Skygge, men han vilde forſkaffe hende den igien for Betaling. Hendes Fader ſom jeg tilforne havde in-formeret om ſlig Bedragerie, ſpurdte mig ſom den anden hørte paa, om det var ſandt han ſagde: Jeg viiſte hannem derfor ſtrax, at Viſge havde ſkygge; Men det var ikke ſaadan Elugge han meente, men en Part af Menniſkens inderſte, ſc. Sielen. Naar de miſte den da blive de viene og døde. Han var nu derfor kommen at indblaſſe hende en Siæl. Men hans Forſætt blev denne gang gjort til intet, og han ſom tilforne af en Deel var holdt for en Tuffer af denne Profeſſion, blev nu af de nærværende gandske beleed.

Den 4. forte min Vert mig 1 Miil hjem efter over Iſen, Reſten maatte jeg gaae over Land, efterdi Iſen for ſtormende Veir og Opſlag ikke har igien fundet lagt ſig.

Den 5. begierte 3de Piger ſom vare komne til mig fra Iſe-Tjørden, at jeg vilde lære dem noget om verdens ſtore Herre!

Den 6. forlangede ligeledes en Kone fra Tesslurslak, at viide hvorledes det skulde forholde sig med Mennisken efter Døden.

Den 13. kom fra Fise-Fiorden 3de Glæder efter mig men som, jeg tillige med Matroserne næstkommende Søndag, havde satte os for at holde Herrens Nadvere, maatte jeg sette Reysen op til en anden Gang.

Den 18. kom de atter derfra for at hente mig.

Den 19. fulgte jeg med dem til deres Huuse. Hvor de toge meget venlig imod mig, og vare meget begierlige efter at høre Guds Ord.

Den 21de Toeg jeg over Fisen til den anden Siide. Fisen var saa tynd paa endeel Stæder vi kørte over, formedelst den stærke Strøm som der altid løb udaf Fiorden, at da jeg vilde løbe ved Glæden for at holde mig varm, mod den brendende Kulde som stod udaf Fis-Bjergene, da faldt jeg til Knæerne igiennem. Der jeg nu kom til Huusene, stoede alle uden fore at tage imod mig. En vilde heller have mig ind til sig end den anden; Og som her paa dette Sted vare over 20. Huuse, kunde jeg ikke overkomme at besøge dem alle paa en Dag; Toeg derfor mit Herberge hos den Angekok som førte mig over. Huset blev strax gandske fuldt af Mennisker, og uden for Vinduerne stoede en stor Mængde, Kiigede ind og raabte til mig, at jeg vilde komme til dem, hvilket jeg og gjorde, og besøgte en efter anden indtil Kloffen 12. om Natten; Da jeg med et stort Følge forsoyede mig til mit antagne Logement. Der jeg nu vilde legge mig ned til Hvile, kom Angekokken som var min Bert, frem med et stort nyt Reen-Skind og lagde under mig, sigende: Dette har jeg faaet for min Tunge Skyld, som har gjort en Mand helbred, jeg har hiulpen mange saaledes med min Tale. Da jeg straffede hannem for sit Bedragerie, sagde hand: Jeg er ikke af de store Eognere, som sige de fare til Himmelen og ned under Jorden, men jeg curerer ifflun Folk med Ord. Jeg svarede ham igien: At hvis han brugte Midler dertil, saa var det got, men blotte Ord vare ikke saa kraftige; Gud allene, om hvilken jeg havde

deunderviist dem, Land giore det med Ord, og ikke noget Mennis-
 ske. Der ere dog, svarede han igien, eendeel Mennisker, som ha-
 ver saa hvasse Ord, at de Land saae Folk til at lade af at være sy-
 ge. Efter at jeg havde givet ham Gienfvar derpaa, vidste han in-
 tet videre at sige der imod, men gav min Forestilling Tilfald. Ef-
 tersom hand kunde saae sine Ord saa vel betalte, er det ikke at tvile
 paa, hand jo oftere over sin Konst.

Den 22de Gik jeg omkring til de andre, endeel vare meget
 begierlige at hore om Guld, ja selv bade mig at jeg vilde tale om
 ham. En anden spurde, om Maanen ikke var Gulds Een? En anden om Sneen ikke var de Dødis Blod? Men der jeg
 vilde bliide, hvorforsom hand havde slige Tanker der om? Svarede
 hand: den bliver rødagtig naar vi tager den i Munden, derfor maa
 vi ikke æde den første Snee som falder paa Jorden. Efter at jeg
 havde talt med ham om Sneen, spurde jeg hvad Meeening de hav-
 de om Regnen? dertil svarede hand: Angekuterne sige, at der
 er et stort Vand i Himmelen med een Dæmning for, hvilken
 Vandet undertiden løber over, og regner ned paa Jorden; Men
 dersom Dæmningen bryder ud, da falder den heele Himmel ned.
 Omkring Vandet staaer mangfoldige Tæster, der udi boede Dø-
 des Siæle, hvilke sammesteds have Næring nok, baade af Reens-
 dyr, Fugle og Fiske. Jeg gav ham herpaa til Gienfvar, at det
 var altsammen Løgn; Thi Gulds Een har langt anderledis
 sagt voris Forsædre om Himmeriges Herlighed. Er der da ingen
 Dør i Himmelen, hvad skal vi da æde? sagde han og er der intet
 Vand, hvad skal vi da drikke? Endskiont jeg gav ham her paa
 vedborlig Gienfvar, saa siuntet hand dog ikke synderlig derom, si-
 den der var intet Sælhundede Kiød, eller andet, at fylde Mæven
 med.

Den 23de Soer jeg over Fiorden tilbage igien, ved Landet var
 Giffen gandske sonderbrudt, saa vi maatte springe fra et Stedde paa
 et andet for at komme paa Land.

Den 24de Førend jeg begav mig til Colonien, bad mig een Mand, som sørgede for sin Son, at jeg vilde tale noget meere med ham paa det hand kunde blive noget glad igien over den Sorg han havde for sin Søn's Død. Der jeg nysagde: at det var vor Trost, vi som vidste af Guld, at vi skal see vore Benner igien i Himmelen; svarede hand: Jeg kand ikke glæde mig derved; thi maa skee jeg og min Son, som jeg haver mist, kommer ikke til et Stæd.

Den 25de kom en Mand til mig fra Syd-Ost Bugten, for at lade sig troste; efterdi hans Son var nyligen død. Hand havde hørt af dem jeg talede med næst forgangen Host, i Hunde Eilandene, at min Tale var saa trostelig. Der jeg havde talt med ham, foer hand meget glad bort igen.

Den 26de Betient en af Matroserne som var heftid syg med Sacramentet. De andre Colonier Folk vare næsten alle af Skiorbug haardt angrebne, og Tænderne i Munden paa dem sad saa løse at mand kunde tage dem ud med Fingerner.

Den 28de Havde jeg Besøg af nogle Grønslænder, hvor iblant var en Angekok, hvilken havde hjemme 15. Miile Sønden fore. Angekokken fortalte mig, at hand havde været nederst i Jorden, der var ingen Død og der stoed meget vel til. Jeg bad ham derfor fare ned i Jorden i vort Huus, men hand undskyldte sig og sagde at hos os var for stor Støgen og Bulder af vore Haandverks Folk, der maatte være stille, hvor hand skulde gjøre det. Jeg sagde igien til ham, at det nok skulde blive stille, naar hand ikkun vilde lave sig til. Men han var strax færdig med en anden Undskyldning og sagde: at som han nogle Dage tilforne havde været et Stæd paa Besøg, havde de forheret den Bænk han skulde sidde paa, hvorføre hans Torngak var viget fra ham. Til Slutning spurdte jeg ham af hvem hand havde lært slikt? Det har din gamle Fader lært mig, sagde hand, de første Vintre efter at I vare komne her til Landet at boe, og jeg opholdte mig der Soer hos eder

eder ; Eiden har jeg eftertænkt det og er bleven en Angekok. Jeg svarede ham herpaa igien : at min Fader aldrig havde lært ham det , at de Dodis Siæle holdte til i Jorden , eller at noget Menneske kunde fare ned i den haarde Jord ; Men det Sted hvor mand ikke meere skal doe men stedse leve i Glæde og Herlighed , er hos Guld i Himmelen ; hvilket hand ikke havde forstaaet af min Fader , som den Tiid ikke kunde tale forstaaelig med ham ; dette vilde jeg ham omstændeligere forklare ham , dersom hand vilde forblive Natten over hos os ; Men Angekok , som maa skee frygtede at hand skulde miste noget af sin Credit hos de andre , over denne Tale , hastede med sit Følge til vore Naboer paa Nouk.

Martius.

Den 5te Gik jeg og hen til næst ovennævnte Stæd. Der jeg havde siddet en liden Stund hos dem , fik jeg stærk Hoved Pine og suusen for mine Ørne : Men en Gammel Qvinde , der hun det horte , kom hun og gav mig et lidet stoffet Gist , hvilket , hun bad mig , holde til Dret , sigende : at det var en hungrig Siæl som begierte Mad , derfor skulde jeg sige disse Ord : Aipatiklatit tamersa inniminengilet , illarluta aipaket. Dette , hvor af jeg ikke forstoed den halve part , eftersom det var blandet med Høymesterens Sprog , bad jeg hende at hun vilde forklare mig , hvilket hun og saaledis udlagde : Dette skal du have til Mad , det er ikke at undsee sig for , gier Selskab med os og spiis.

Ved denne Anledning maa jeg melde lidt om Sproget selv , hvilket er det samme blant Angekut. som Kirendum hos de lærde Malabarer. Om samme har vi ej i saa mange Aar vi har opholdt os her i Landet , været beviist , førend jeg kom hid til Disoo , hvor Fanden har sit Grønlandste Accademie , der er meget Rig paa Angekuter. De fleeste Ord af dette Sprog , har slet ingen Overeenstemmelse med det almindelige Sprog , og de Ord som her bruges af det Almindelige , ere enten gandske contrair af Bemærkelse

fælselse eller og metaphorisk ex. gr. Nukakpiak en liden Dreng eller ung Karl, heeder paa dette Sprog, et Fruentimmer. Niviarliarak en liden Ung Pige, her, en Mands Person. Tarub tunga, som vender mod Mørket, o: Norden. Kau matib tunga, som vender mod Lyset, o: Søndeu. Tarsoak det store Mørk, o: Muld. Margersoak den store Haardhed, o: Steen. Akitsoak det Bløde, o: Vandet. Ingirksoit store Spiise o: Bierge. Negovia hans Axlere, o: Fader. Poga hans Pose o: Sæk, o: Moder. Saadanne Tale-Maader blive alleene brugte ved deris Hæxerier, og naar Angekok bliver af andre spurdt til Raads om noget.

Efter at jeg havde talt lidt med dem, Kiørde en mig hjem igien, Underveis bad denne samme mig, at jeg mod For-aaret, naar hand ikke havde nødig, saa meget som nu paa denne Tid, at være om sin Føde, jeg da vilde lære hannem noget meget om den u-siunlige Gud.

Den 7de Der nogle Qvinder, kom til mig fra Tise-Fiorden, og jeg om Aftenen forklarede Decalogum for dem, og jeg talte om det 7de Bud, sagde en af dem: hør, jeg har noget at sige dig: I Sommer var jeg om Borde med nogle andre paa et Skib, der stael jeg en Krum-Kniv eller Ullomik; Men førend jeg gik af Skibet. blev jeg gandske svimlende i mit Hoved, hvorfors jeg gik hen og lagde den paa sit Stæd igien. Nu veed jeg, sagde hun, hvorfor jeg fik saa Ont i mit Hoved. GUD, som ikke vil at mand skal stæle, har nok gjort det.

Den 28de Døde den svage Mand, som den 28de Febr. blev betient med Herrens Nadvere,

Den 10de Efter, at den forsmædtte Pige Arngarsak havde lærdt de nødvendige Stykker som et Menneske til Christendommens Begyndelse burde at vide og des foruden bar en inderlig Forlængsel efter at blive forligt med GUD, blev hun i Dag, i den Hellig Tre-Eenigheds Navn, deelagtig gjort i den hellige Daab, hvor ved hun søed see en synderlig Devotion. Efter denne Gude-
lige

lige Forretning var til Ende, talte jeg viidere med hende og forrestil-
jede hende hvor glad hun nu maatte være, siden hun nu var bleven
et Guds-barn: Ja, svarede Hun mig igien, jeg var i Dag
glad og bedrovet, derser kunde jeg ikke for Graad udsli-
ge det jeg havde lært af dig; Nu maatte dog den slem-
me Dievel miste mig.

Den 17de blev den Qvinde publice absolverit, for Horerie,
om hvilke er meldt den 24de Januarij.

Gilde ud paa Astenen kom en efter mig fra Grønne-Eylan-
derne.

Den 18de Kiorte jeg med ham hjem; der vi kom midt ud paa
Giorden, talte vi med Mændene fra Nouk, som stoed og stak Cæl-
Hunde paa Jisen. En af dem kaldte mig til Eiide og sagde: Jeg har
noget at sige dig, har du Gevehr med dig? Der jeg svarede nej,
sagde hand, da er det ilde, thi jeg horte i Gaard at 4re Angekut
har overlagt at fixere dig, og jeg er bange at de skal slaae dig ihjel;
følg heller med mig tilbage igien, de har hørt at du foragter og dadler
dem saa meget, og derfor ere de vrede paa dig. Der jeg efter Skuldig-
hed havde takket ham for sin Kiærlighed og Troestab mod mig, satte
jeg mig ned paa min Slæde igien, og toeg den forresatte Vey, uden
at lade mig mærke, hvad den anden talde med mig, endssient hand
(som kiorte mig,) spurdte mig tit derom. Der vi kom mod Derru fik
jeg see to Grønlander, som stoed og skulde sig bag ved et Fiebierg.
Dette, som dog var deres Siækkerie, confirmerte næsten hvad den
anden havde sagt til mig; Men der jeg kom til Huuset, hvor min
Rudsk horte hjemme, toge alle Kiørlinger imod mig og vidste ikke hvad
Dienneste de vilde gjøre mig. Manden som kiorte mig, spurdte mig
om Gud ikke tillod, at hand maatte kaste sin Kene fra sig? da jeg,
svarede ham, at Gud ikke vil at nogen skal stillis uden for Horerie,
sagde hand, ja, saa er hun alt bortkøst, det er en Løse; Men
det

det var ikke just derfor at jeg tænkte at stille mig ved hende, men fordi hun er gammel og skidfærdig. Og som jeg vidste at der var en hob letfærdige Folk i dette Huus, talte jeg i Synderlighed om det 6te Buds Synd, og at Gud havde truet at straffe dem med Helvedis Ild. Her til svarede de: GUD er vel meget god, men dette har hand gjort alt formeget af, at hand vil kaste Mennesker i Dievelens store Ild, allene for sligt. En gammel Kierlin spurdte og om GUD lever endnu. &c.

Den 19. Kom Bud til mig fra de 2de Huuse, hvor de 4re Angekut boede, som havde truet mig, at jeg og vilde komme til dem. Efter at jeg havde forrettet mit Embede i dette Huus, fulgte jeg først nogle andre som hændte mig tiilig om Morgenhen til et andet Stæd, hvor jeg opholdt mig en Tiimes Tiid, og underviiste dem lidt om GUD. Her kom en gammel Kone og klagede sig, at hendes Børn foragtede hende, nu hun var bleven gammel; de tænker ikke, sagde hun, paa den Møye jeg har haft for dem der de vare smaae. Men som de samme en vare tilstæde, fik jeg ikke tale dem til derfor. Herpaa fulgte jeg strax med Budet til mine Contraparter, hvilke der jeg kom, vare ligesaa høflige som de andre. En af dem, nemlig den som i Høst havde gjort dend gesbinte Reysse til voris Land, om hvilken tilforne er meldet, blev allene i Huuset, da de andre vare gaaet ud at tage imod mig. Saa snart jeg kom ind til ham, viisede hand mig et Sted at sidde ned paa, hvor paa han havde lagt et nyt Reens Skind (hvilket er den allerstørste Vre en Grønlander beviiser en Fremmed.) Siger her paa, med et rystende Mæle: Jeg gif ikke ud at møde dig, thi jeg var bange at du skulde slaae mig. Jeg svarede ham, at jeg aldrig havde slaet nogen, agtet en heller at gjøre det, og hvem som har forebragt ham sligt, har lovet; Men det har jeg sagt, baade til hans Son og andre, at han og alle andre Angekut vare store Lognere og Bedragere, og de som troede dem, store Taa-ber. Jeg var ikke saa snart kommen ind, førend næsten alle Dørnis Mand-Folk fulgte efter for at høre, hvorledis det vilde løbe af med denne store Mand. De bade hannem alle at hand skulde Høre, paa det jeg kunde faae gode Tanker om ham, men han vil ingenlunde be-
qven-

kvemme sig der til, og sagde: Han var ingen Angekok, havde en heller seet voris Land, men et Lys lod sig tilsiune for ham nest foranggen Høst, det havde talt om Odeleggelse, dog forstoed hand det ikke ret, thi det taledes uforstaaelig. I Himmelen havde han aldrig været, agtet ey heller at komme did; Han havde aldrig gjort andet, end at han havde faaet Gulvet til at ryste under sig, naar hand Heye. Dette bad jeg ham atter tillige med de andre, at han vilde giøre og lade os see paa. Men Angekok som havde hørt at jeg agtet at giøre ham til Skamme og aabenbare hans Bedragerie, vovede sig ikke til at øve nogen af sine Konster; men bad mig, at jeg vilde tale om noget andet; Han havde spurdt, at jeg vidste om alle Tings Begyndelse og den som havde gjort det; Fortel mig, sagde han noget om den samme. Dette gjorde jeg strax imens de andre vare nærværende, og med det samme fik og den gode Herre hvad hand skulde have. Hand spurdte mig derefter, om jeg ikke havde været ved Nørdens Ende, og seet det Bierg, som Himmelen drives omkring paa? Hand havde ikke været der self, sagde hand, men han havde ifkun hørt af andre, at Himmelen hvilede paa et høyt Spids Bierg, hvor om den drevende sig med alle Stierne, Soel og Maane. Da jeg havde svaret ham herpaa, sagde hand: Vi veed intet deraf, vore Forældre har sagt saa for os; Vi kommer ikke uden for vort eget Land, derfor veed vi ingen Ting; Men I farer den heele store Søe over og kommer til saa mange Steder, derfor ere I saa kloge.

Den 20de Kiorte jeg hjem med en Slæde fra Nouk.

Den 26de Forlangede en Mand at maatte see ind i Himmelen med min Tubus, om ikke hans døde Søn var der.

Den 30de Lærte jeg endeel Ord af Angekuternis Kirendum, og indførte dem udi mit Dictionario. Angekok som undrettede mig i Sproget, syntes meget vel derom at jeg vilde lære det, sagde og: Naar du nu hører en Angekok Heye og Mumle, saa kender du og forstaae det, du bør og vide det, thi du er self en stor Angekok.

Denne Maaned endtis for os meget bedrøvelig, efterdi der ikke var en frisk Mand paa Colonien, uden jeg allene, som til denne Tid, Gud skee Ere! har været ved god Sundhed. 2de af Matrolierne var vel over Sengen, dog havde den ene nyligen tilforne været temmelig svag, den anden var gandske udslaget over sit heele Legeme med store Skiorbug-Pletter. For Resten laae Riibmanden tillige med alle de andre elendeligen til Sengs, og det af Dysenterie og andre farlige og stinkende Sygdomme, saa det saae elendeligen ud for os, allerhelst siden vi havde hverken Læge eller Lægedom.

Aprilis.

Den 2den Efter som Riibmanden var dødelig syg, blev hand med det hellige Nadverens Sacramente betient.

Al samme Sygdom, som Coloniens Folk laae af, ere og Indbyggerne self meget plagede. De fleeste maae sette Livet til, andre fandt igien drages der med over heele Aar. Om denne slags Sygdom haver jeg intet hørt sige, førend jeg kom hid til Disco-Bugt. Saa dette Sted maae nseilbar være meget usund, helst naar Vinteren er streng. Og at denne har været den mildeste troer jeg ikke; thi naar jeg har drukket The, da inden den halve Kop har været afdrukket, har den anden halve været fast frossen paa Bordet, enddog der har været temmelig varme i Kaffel-Oven, ja Spiritus Cornu Cervi, som stoed Matten over i Vinduet, var om Morgenens bundfrossen. Om det har været Apothekerens Erlighed, der er bleven forfrossen, eller det var at tilskrive den stærke Kulde, veed jeg ikke. Dog efter Grønlandernis Sigelse, har Vinteren ikke været saa streng i lang Tid.

Den 4de da jeg havde underviist nogle Bilde, som vare komne fra Jise-Giorden om Gud og deris ælendige og ynkværdige Tilstand, efterdi de ikke kiendte Gud, da kommer en ung Person, efter at de andre vare gangne ud fra mig, til mig igien og siger: Jeg er ikke længere et Mennecke, du har ængstet mig, jeg er saa bange for den forfærdelig Gud, kunde jeg fatte det som du har

underviist mig om, blev han maae stee nok mild imod mig igien. Der jeg havde svarat ham der paa, sagde han til Hans og Arnarsak: Jeg har aldrig været saa bange siden jeg begyndte at blive et Menneske, var jeg i Narværelsen hos ham, jeg skulde aldrig komme fra ham.

Den 5te Besøgte mig en Grønlandsk Astrologus, han spurgte mig, om jeg vel vidste at Stierneerne vare nærmere Jorden under Nord, end under Syd? Iblant dem, sagde han, at Zona Orionis var saa nær, at naar de gik ud om Aftenen, maatte de altid have en Vidst udi Haanden, at jage den fra sig med.

Alf denne Anledning maa jeg her melde noget viidere om de Stierne som Grønlanderne have Navn paa, og deris Meeening om de samme, for at viise hvor store Astronomi de ere. De tre Stierne udi Orions Belte, kalde de Sicktut 3: adspredde. Og disse 3, siige de, have været Grønlandere, hvilke, da de engang vare farne ud paa Eelhunde Fangst, og bleve forvildede, og kunde ikke finde Landet igien, bleve optagne til Himmelen. Uta Major kaldis, paa 64. Grad: Tukto 3: et Reens-Dyr, men her, Asselluit, (saa kaldis det Kaars-Træ som de styder deris Linie paa, naar de skal fange Eelhunde.) Taurus, kaldis Kelukturset 3: nogle Hunde, som synes at gise paa en Biorn, som de har mellem sig, efter den samme regner de Tiden om Natten. Iversuk 3: 2, som staaer og siunger paa hinanden, paa Grønlandsk Maneer, disse 2 ere in Tauro. Aldebaran kalde de Nennerroak 3: Et Lys, der lyser for dem, som siunger og danke. Canis Major, Nelleraglek, som er en Grønlanders Nomen proprium. Denne har en Reens-Dyrs Pels paa. Gemini, Auriga & Capella. heede, Killaub Kuttuk 3: Himmels Brost-Beene. Naar Stierneerne ere in'oppo. siger de, enten er de paa Besøg eller og trækker de hinanden efter Haaret. Dette er Grønlanderuis heele Astronomie.

Den 5te Berettet os en Grønlander at have seet 2de Eskibe uden for Hunde-Eylændene. Ilsen ligger endnu den heele Bugt over.

Den 16de Kiorte jeg til Jagt-Holmen, hvor der komme nogle Grønlænder til mig Norden fra, efter som de havde hørt, at jeg var der. En af dem fortalte mig en anden Aarsage til Menniskens Dødelighed, end som tilforne er meldt, nemlig: En Slangen og en Luus kappedis, hvem der skulde først komme til Menniskens; Der som Slangen kom først, da skulde de leve; Men kom Luusen først da skulde de døe. Herpaa blev da strax giort Forsøg, og Slangen, som ventelig, kom hastig forud; men uforseendis veltede ned af et Bierg, saa at Luusen dog kom først; Derfore maatte og Menniskene døe. Er det saa, spurdte hand mig? Menniskene o: Grønlænderne lyver vel og dette efter Sædvane.

Den 18de Efter som Jisen var svag, og jeg paa Henreysen havde faldet 2de gange igiennem med Slæden, torde jeg ikke tage allene tilbage igien, men fik en Dreng med mig. Denne fortalte mig under Veis, hvor fra hans Lands-Mænd sige, at den Fisk Haa, paa Norff Haakierling, har sin Oprindelse, nemlig: En Kvinde havde engang toed sit Haar i Urin; men der kom en stærk Vind og toeg det Klæde bort som hun toede sig med, hvilket blev omskift til en Haa; Derfore lugter dens Fisk endnu lige som Urin.

Den 21de Paaſke-Dag. Havde vi atter en stor deel Grønlænder hos os Norden fra. En af dem spurdte mig, i Anledning af det jeg taledede for dem om Slangen i Paradiis, om ikke vore første Forældre har haft Slinger, i Stæden for de nu have Luus? Hertil svarede en gammel Kierling, de lyver; Havde deris Forældre haft Slinger, saa havde og deris Efterkommere haft dem. Menniskene ere store Løgnere. Dig troer vi, sagde hun, at Gud af Begyndelsen gjorde 2de Mennisker, det er troeligt, og at vi alle ere deris Børn og Efterkommere; thi vi have jo ens Ansigter og ens Hænder og Fødder.

Den 26 Fik vi Tidender, at omtrent 15 à 16. Mille Sonden fore, havde en Hvalfisk-Fanger forliift sit Skib imellem Jisen nær ved Landet; Men Folkene havde strax taget deris Tilflugt til et andet

andet Skib som gik uden fore, og efterloed dette skienne Lytte til Grønlanderne.

Den 29de Tog jeg til Jagt-Holmen igien, baade i Henseende til mit Embede at forrette, som ogsaa for at faae handlet noget af Grønlanderne, førend fremmede Skibe ankom og tog det bort. Thi som Kiebmændene laae syg, og der var ingen anden paa Colonien som kunde udrette sligt, var jeg forarsaget at paatage mig det; Thi 16. Mars Erfaring har lært, at naar Negotien taber, er der ikkun slet Haab for Missionen.

Den 30de Begyndte den Epidemiske Sygdom stærkt at angribe mig, saa jeg var ilde der an; Thi til Colonien hverken kunde eller torde jeg vove mig, og at blive paa Stedet var ogsaa farligt, saa som jeg i den stærke Kulde maatte ligge paa Jagten. Grønlanderne vare vel omhyggelige nok for mig, og tilbød mig at ligge i deres Huuse; Men saasom den Svaghed fører stor Incommodite med sig, for dem som man skal være hos os, vilde jeg heller liide hvad jeg kunde, og befale mig Guds naadige Villie og Velbehag.

Majus.

Den 2den Havde jeg Besøg af nogle Vilde fra denne Glæde af Jise-Fiorden. De samme berettede mig, at for nogle Dage siden havde en Mand ved Maklykout kastet sit eget Barn levende ned af en steil Klippe, for ikke at see det sulte ihjel, eftersom Moderen ey kunde give det die. En horrible Sierning, som Grønlanderne selv i høieste Maader lastet.

Svagheden tiltoeg mere og mere hos mig. Det vilde Grønlanderne tillegge Temmermandens og Matrosernes Huggen og Banfæen paa Jagten; thi naar nogen er syg iblant dem, maae der ikke forrettes noget i det Huus eller Telt, hvor den Syge ligger, saasom de sige, at Lufften fortones der over og dæder dem.

Den 7. og 8de Begyndte jeg, Gud ske Lov! igien temmelig at forbedres. Men foruden denne Svaghed er mine Dyr saa om-

me, at jeg neppe fandt læse i en Bog en halv Time. Hvo som tænker at komme til Disco, maae have gode sterke Dyne og præservativer for de samme; Thi mand fandt neppe her see en Grønlænder som jo er suur-Dyret, hvilket forarsages af den megen Jis som ligger her baade Vinter og Sommer, og flæer i Dynene naar Solen stikker der paa.

Den 10de Efterdi jeg nu var kommen til min forrige Sundhed igien, fulgte jeg en Grønlænder, som hente mig med sin Slæde Nord efter til Jise-Giorden.

Den 11te Kiorte jeg over Jisen tilbage igien med samme Grønlænder. Paa Vejen saae vi 10 Skibe midt udi Jisen imellem en smal Abning.

Den 13de Abnede Bandet sig fra Jise-Giorden til Den, vi vare paa. Mod Aftenen kom 3. Kone-Baader Norden fra med deres heele Pagage og satte sig med deres Telter paa Den hos os. En Kvinde, som for nogen Tid klagede sig at hun ingen Børn kunde faae, saae jeg nu bære et Barn paa Ryggen, og der jeg spurte hende, hvor hun havde faaet det saa hastig? Svarede hun: Det har jeg kiobt af en Hore for 5. Synaaler; hvilket var et temmelig got Kio; Men som det var af en Hore, kunde det nok passere; thi det kommer slige ikke saa noye an paa et Barn.

Den 14de Foer jeg med Joullen til Jise-Giorden, hvor jeg fik de tierkomne Tidender, at vore Skibe vare komne til Bugten; thi en Grønlænder som Dagen tilforne havde baaret sin Baad over Jisen, havde talt med en af Skipperne, fra hvilken hand og bragte en liden Seddel til mig.

Den 17de Efter at jeg havde faaet et temmelig Mandskab af de Vilde til at arbejde Jisen af Havnen, blev Jagten sat paa Bandet, og samme Aften laddet med Spekt som jeg tilforne havde indhandlet.

Den

Den 18de Begav jeg mig til Jise-Fiorden med Jagten, saasom ved Den endnu ingen sikker Havn var for den.

Den 19de Foer jeg med Joullen imellem Jis-Biergene over til Maklykout; Men Jisen laae endnu over den heele Bugt, foruden nogle smale Abninger, hvor Skibene vare indkomne, og ey kunde komme ud igien, saasom den laae flemt tilsammen. Grønlænderne spurdte stedse om jeg ikke kunde fæste Vind at Jisen kunde brøde op. Og naar jeg svarede dem: at ingen raader for Behret, uden Gud, sagde de: at nogle af deres Angekoker fand dog gjøre det; og da jeg begierte at de maatte komme frem og gjøre det nu det gtores saa høylig fornøden, da de saae Hollænderne, som de beraabte sig paa, gibe saa got Kiob, indflemte af Jisen, sagde de: De beste Angekoker ere døde, og de levende duer ikke; derfor tør de ikke heller komme til dig. Dog du er bedre at handle med; thi du fand sige os meget som vi ikke have hørt tilforn; men de andre som kommer hid, have ikke andet Sprog end Spek, Spek, Ballen fuld etc. Om Gud har vi aldrig hørt dem tale noget.

Den 21de Kom jeg med stor Besværlighed over til den anden Side igien, hvor Jagten laae.

Den 22de Kom Kiobmanden fra Colonien og løste mig af, saasom hand nu var restitueret af sin Sygdom, hvorpaa jeg tog til Colonien igien.

Den 23de Efterdi en af Matroserne, som havde været syg, fra Februarii Maanets Begyndelse, forlangede mig til sig, blev hand den 25. hujus berettet.

Klagede en Grønlænder sig for mig, at en Høx havde dræbt hans Son i Vinter; Hand vidste intet andet end han var død af sig self; men en Angekok havde talt med den Dødis Siæl, hvilken sagde: At en Høx havde dræbt ham. Samme Angekok havde og sagt, at Lusten var vreed, fordi de Døde vare saa ilde begravne. Endnu tegner det sig ikke til Vaar og Sommer.

Junius

Den 5te Var jeg hos nogle Vilde paa Jacobs-Holm, som sagde: at uden for Maklikout, havde været 2de Hollandſke Handlere, der havde forſkrekket dem med det store Skib, nemlig Fregaten, som laae til Ankers i Hvalſiſt Eylandene, hvor det allerede til en Begyndelse ſkulde have ødelagt de Mennifker, ſom ſantes i 5. Felter, ſtaaende der ſammesteds, og agtet ſig nu videre for at dræbe de øvrige ſom vare i Bugten. De ſagde ſig, og ikke heller ſelf at gaae ind i ommelte Maklikout, eller nogen anden Sted af Frygt for ſamme Skib, thi deres Skib vare ifkun tynde, og derfor lettelig kunde igiennemſkødes af de store Gevær, nemlig Canonerne. Over denne Beretning, vare nogle af dem meget bange, men andre igjen holdt det ifkun for Løgn og Trudſel. Imod Aftenen vente jeg tilbage igjen til Colonien.

Den 9de Gik jeg atter over Iſen til Jacobs-Holm, for at komme ind til Galiothen, ſom ſaaes en Miil der fra. Da jeg kom paa Den, forefant jeg Skipperen der med ſin Baad, efter at hand med Skibet havde været beſatt af Iſis udi 6. Uger. Jeg ſulte ſtrax om Borde med ham for at ſee ham hiulpen i en Havn til Iſen brød op, at mand kunde komme til Colonien.

Den 10de Kom vi med Skibet at ligge bag ved forermelte Holm, efter at vi med megen Møye havde arbeidet os igiennem Iſen.

Den 13de Gik vi derfra igjen for at komme til Colonien; ſaaſom Iſen imidlertid var brødt op og gaaen udaf Havnen, ſaa vitt at Skibet havde Rum at ligge der.

Den 14de Løed Fregaten ſig og ſeeinden for Jacobs-Holmen, noget efter at vi vare indkomne, hvorpaa jeg tog ud til ham, og blev der om Borde, indtil Havnen var bleven ryddelig for Iſis. Imidlertid blev Courſen ſatt til Klokker-Huf, for at erfare om der ſkulde findes nogle fremmede Handlere.

Den

Den 15de Treffede vi paa et Skibs Brag, til Decket opbrændt. Imod Aftenen saae vi et Skib komme ud fra Landet, og som vi sluttede at det var vores Pink, da blev signaliseret med Flag paa Toppen og et Canon Skud; hvor paa og blev svaret; men kom hin anden ikke nærmere end en Mil, efterdi Pinken gik ind ad Landet til Maklykout.

Den 16. taledede jeg med en Grønlænder og udspurte af ham, om de havde seet andre Handlere end vores, han svarede: At de havde ikkun seet 2de, og de samme havde de bedet komme ind til Maklykout; men de undskyldte sig, at de torde ikke for Fregatten. Da nu den paa Fregaten commanderende Chef, Capitain Woderup havde faaet Uldretning at ingen fremmede Handlere havde indfundet sig paa de forbudne Stæder af den Norder Siide af Jise-Fiorden, vendte hand tilbage Synder efter. Som nu Vinden var god, og det for ommelte fundne Skibs Brag kunde være en stor Hielp til Brende, loed Capitainen tage det paa Slæbe-Tou efter sig den heele Nat, ind til Vinden blev saa contrair at man maatte forlade det uden for Jise-Fiorden.

Den 17. efter at jeg havde faaet Kundskab ved Grønlænderne, at Havnen var saa meget aaben at Fregatten kunde ligge der, satte vi der hen og ankret lidt inden for Gabet. Jisen laae endnu mestendeel Havnen over; ligeledes heele Syd-Ost Bugten.

Den 18 blev en af Fregattens Matroser betient med Sacramentet. Efter Middagen kom Jagten fra Handels Tougten Norden fra.

Den 19. søgte Galioten og Jagten Nord efter for at faae Braget til Colonien.

Den 20. kom Jagten tilbage igien, efter at Braget var fast gjort udi en Bugt ved Jacobs-Holmen.

Den 24. St. Hans Dag, kom Officererne fra Fregatten,

og tierte i Glæde paa Jisen, som end da laae sterkt paa Vandet. Elers begynder det nu at teigne sig lidet til Sommeren.

Den 27. gik Fregaten ud paa Bugten igjen for at krydse, og siden derfra, at begive sig directe til Fædernelandet.

Julius.

Den 2. fulgte jeg med Galioten til Sand-Bay, hvor jeg forblev 2de Dage. En Grønlænder der samme steds spurgte mig, om det forholdt sig saa i Sandhed, som en Angekkok havde sagt for dem, nemlig: At en af Guds Tienere var kommen ned af Himmelen til vores Land, for at lade dem vide, at Himmelen skulde snart falde ned.

Den 21. blev for omrørte Matros begravet tillige med 2de af Coloniens Folk, som døde Foraaret.

Den 30. retournerte og Galiotten.

Augustus.

Den 6. forsojede Pinken sig her fra Landet.

Den 26 reyste jeg til Jise-Giorden, med den nye ankomne Riibmand Niels Rask.

Den 28. der jeg med nogle af de Bilde gik hen til en gammel ruineret Grav hvor der iblant de Dødes Been laae et Hunde Hovet, spurgte mig en liden Dreng, som var i Folge med, om jeg viste hvorfor det Hunde-Hovet laae der? Og som jeg svarede nej, sagde han: Naar smaa Børn dør hos os, da legger endeel et Hunde-Hovet hos dem, for at det skal støve og viise dem Veyen til Sjælens-Land naar de blive levende; eftersom Børn ere selv uforstandige og taabelige.

Den 13. Kom vi igjen hjem til Colonien.

September.

Den 10. tog Riibmanden til hin Stiide af Jise-Giorden, og kom
Den

Den 17. tilbage. Han berettet at Jisen allerede froes
saa tyk paa en Ratt at de neppe kunde røe igiennem den.

Den 27de Beslaget en gammel Kierling sig for mig, at hun
var beskyldt for en Hæx, der med sit Koglerie dræbte Folk, og at hendes
Lands-Mænd efter deres Skik ville steene hende; og det efter en
Angekoks Ord, som havde talt Løgn om hende. Jeg spurte hende
derfore, hvad Anledning hænd havde der til. Hun svarede: Naar
Angekut mumle i Mørke, da kænd de allene see, og siger: at alle
Hæx-Kierlinger ere sorte fra Albuen og ud til Fingrene og har Horn
paa. Og saaledes siger hænd og, at jeg er; Men det er Løgn. Du
veed det nok om det er saa.

Den 29de Fremførte en denne Qvæstion, om jeg ikke vidste
Raad imod den som forbyder! Angekut indbilder dem, at der er
en i Luften, som allene lader sig see af dem, hannem kalde de Inner-
terrifok o: en Forbydere. Den samme skulle nu ved en Angekok,
have ladet dem, som sædvanligst plejede at boe paa Nouk, forbyde,
at de ikke maatte boe der tilstundende Vinter, paa det de ikke skulde
døe. Der de nu havde hørt mit Svar derpaa, sagde de: at de vil
de aføre tvært imod det Angekoken havde sagt dem; thi de troede
mig meere end ham.

October.

Den 1ste Tog jeg med Riibmanden til S. O. Bugten.

Den 3die Talte jeg med en Qvinde, som var meget berømt for
hendes Hæxerie. Der jeg nu begierte at see noget af hendes Konster,
da svarede hun intet der til; Men de andre sagde, at hun tilforne
havde været en stor Angekok eller Prophetinde; Men siden hun
var bleven gift, havde hendes Torngak forladt hende, de vilde og
have at hendes Tale var con venable med min, i det hun sagde: at
allernederst i Jorden skulde være lyst, men overst mørkt, hvilket hun
havde forfaret førend hun blev gift.

Den 6te Gæste vi fra S. O. Bugten til Grønne Eyslænderne, hvor vi maatte ligge for stærk og contrarie Vind indtil den 12te da vi begav os hjem igien. De Bilde, som der opholte sig, spurdte mig, da de fornam at vores medbragte Fecalie var til Ende, hvorfors jeg ikke bad til Gud om god Vind? havde jeg jo selv sagt: At naar mand bad Guld om noget, da bønhoerte hand os. Paa denne Objection maatte jeg give dem Bæfæd og viise dem at legomlige Ting, maatte vi allene bede af Gud med Bilkor; om det var hans Villie. Der til med, var vores Rød end da ikke saa stor, at vi skulde forlange Hielp af Gud paa en Miraculeux og extraordinair Maade.

Den 13de Ankom til Colonien nogle Bilde, langt Sonden fra, de samme fortaalte, eller vilde indbilde mig: At fra Staten-Huf havde fult dem en Angekok til Nepifene (en sted 40 à 50. Miile Sonden for denne Loge.) Hand kunde stille sine Arimene til Arlene igiennem den haarde Jord ved 10h Dag. Hand havde nu samlet sammen alle de Remmer eller Pinier, hand kunde faae, dermed vilde hand senke sig ned til den store Qvinde, som boer nederst i Jorden under Havet. Den samme Qvinde, sagde de, er Datter til den Mand, som skal have buyeret Disco-Eyland fra Got-Haab; thi der hendes Fader vilde have givet hende bort til en Mand, og hun ikke vilde beqvemme sig dertil, kaste hand hende i Søen, men der hun enddu holte sig fast ved Baaden, hug han hendes Fingre af, hvorpaa hun sank til det Sted, hvor hun nu er, og blev til en stor Fingerløs Dievel. De Bevissligheder, som Grønlanderne fremfører, til at gorgiore, at det Eyland Disco, er fort Sonden fra her op, ere de mange Rins-Dyr der findes og den mængde Angelica der vover, og ellers ikke paa nogen andensteds her i Bugten, er at finde.

Den 15de Blev mig atter fortaalt om 2de Angekut, som for nogle Aar siden, skal have mødt hinanden i Helvede 3: nedre i Jorden. Den eene af dem boede i Disco-Bugt; Men den anden
for

for Nepifeñe. Mæret der efter ſkal diſſe 2de med nogle andre væ-
re komne til Hunde Eylandene, hvor de ſtoed længe og ſaae paa hver
andre, og der de kiendte hin anden, begyndte de, i de andres paahør
at tale om de mærkværdige Ting, ſom de havde ſeet i de Dødis
Land.

Den 21de Fulgte jeg atter med Jagten til Mak'ykaut. Der
jeg iblant andet talte med nogle om Verdens Undergang, ſagde en :
Ney, Himmelen ſtaaer nu faſt nok ; thi en Angekok ved Klocker-
hul, har for ſaae Dage ſiden ſat Søtten til rette, ſom ſtoed
paa Fald. Paa dette Sted, kom en Kone med ſit Barn paa
Ryggen, og bad mig, at jeg vilde ſætte min Hatt paa Barnets Ho-
ved, det gjorde jeg uden viidere Eſtertanke, hvad hun meente der-
med ; men Dagen der efter, da jeg atter beſøgte dem, kom ſamme
Kone og takkede mig, fordi hendes Barn var bleven helbred
ved min Hatt, ſigende : at jeg var meget bedre end de andre An-
gekut.

Den 25de Frængde Drib-Jis os ud af Havnen mit paa Nat-
ten, ſaa vi ſiden maatte ligge paa en aaben Reed. Denne Nye-Jis,
hviſken kom dribendes udaf Jiſe-Fiorden, var allerede en halv Alen
tyk.

Den 17. Seiglede vi derfra om Morgen en tiſlig med god Bind;
Men der vi vare komne hjem paa en og en halv Miil nær, blev det
gandſke ſtille, og ſtrax derpaa fulgte Matten, med stærk Bind og
Snee-Kaver, ſaa vi ikke kunde ſee hinanden udi Fartøjet, langt min-
dre ſee og ſøge Landet ; hvorfore vi maatte holde ud paa Havet den
heele Natt, med et overlaſtet Fartoy, og et forſagt og ſygt Mand-
ſkab. Søen og Bolgerne vorte jo mere og mere, ſaa vi neppe kunde
holdes over Vandet. Da vi nu med ſtor Angest og Fare for at
komme Landet nær, havde drevet den gandſke Natt tilbage, brød Da-
gen omſider meget glædelig frem for os, og ſtrax derpaa fulte ſtille,
men ſit ſiden en god Bind, ſom førte os hjem paa en halv Miil nær.

Men om endstønt Vinden for saa vit var foyelig, Var den dog saa stærk og gjorde saa stor en Søe, saa vi nær sunken maatte lade staae til en anden havn, hvor jeg forloed Jagten, og gik hiem i Sneen til Knaerne, en heel Miils Vej.

Den 20de Var Frosten allereede saa stærk, at Thee-Band froes paa Bordet imens man drack det; endstønt der var Ild og Varme nok i Ovnen.

Den 31de Imod Aftenen besøgte og nogle Grønlænder fra Maklykaut, hvilke fortaalte; at den Dag vi seiglede derfra, faldt et stort Isbjerg ned, og sloeg en Mand ihjel i sin Baad. Dette samme, sagde de, var Aarsagen, at Haved i disse Dage havde været saa uroeligt; thi det var vreed fordi det skulde have den Døde udi sig. De sagde ydermeer, at de ikke havde seet saa store Bølger her i Bugten tilforne.

November.

Den 7de Eftersom Kulden tiltoeg, saa Jagten havde næsten været bleven indfrosset, fulde vi, saa mange Folk vi vare paa Colonien til Jagt-Holmen, for at sette den paa Land. I forstningen, havde vi temmelig got Vejr, men formedelst Luftens Ustadighed paa denne Aarsens Tiid, begyndte det strax at trekke op, og blev Sneen med Storm-Vind og Hull-Søe. Da vi var Den nærmed paa en Miil, revnet den ene af 3 Joller, som vi havde paa Elæbe-Zou efter os. De andre 2de maatte vi forlade mit paa Giorden. Med den gamle og sonderrevne Jolle vi havde tilbage, toeg jeg om Aftenen fra Jagten, (som kom at ligge i Sandbay) med 2de Matroser og 2de Grønlænder, en Mand og en Kone; thi der var lidet rum for os alle paa Jagten, og derfor søgte at komme til næstboende Grønlænder for at blive lidet opvarmede og vederqvægede i denne skarpe Kulde; Men imedens vi vare undervejs, forandret Vinden sig; og som vi ey længer kunde holde ud paa Soen, eftersom Jollen blev fyldt med en Søe efter den anden, maatte vi lade
staae

staae lige til Landet, Kiont Coen brød alle vegne derpaa; Hvor vi da af en stor Sø blev opkast og Zollen splidt i mange Stykker. Grønlanderen som fulgte os, med sin Kajak, blev ligeledes kast paa Land. Da vi nu, Gud skee Ver! vare alle hiegede og vilde forsøge os til nærmiste Grønlanders Huus, forlangede med os følgerne Grønlander, at jeg vilde bære hans Kone paa Ryggen, efterdi hun af Angest og Kulde var nesten forkommen; men som jeg neppe kunde bære mig selv, var jeg vel undskyldt. Han forsøgte derfor selv at vilde bære hende, men maatte strax for dyb Sne lade det blive, og trekke hende ved Armen. Hersra maatte vi da gandske frøsne og vaade trefle i Mørket over halv anden Mil, udi dyb Sne, forend vi kunde naae et Huus. Folkene der sammesteds, der de hørde, hvad Fare vi havde været udi, vare særdeles omhyggelige for os, tørrede vore Klæder, og gabe os af deres egen imidlertid at iføre os.

Den 8de Lavede vi en Kone-Baad, som førte os til Jagten igien, og efter at vi med stor Besværighed havde faaet sat den paa Land, foer vi

Den 9de med samme Fartøye til Colonien, men maatte atter udstaae en Pust med tyk Sneefog og Blæst, kom dog, Gud skee Lov! lykkelig hjem.

Her endtes da, for dette Aar, vores Sø-Rejse, Kulden begynte saa stærk at tiltage, saa naar vi har spist varm Mad, har vi fundet krabe Fisen af Tallerkene. Dansk Brendevin og Vin frøser nesten til heel Is.

Den 24de Forlangte en Mand fra Nouk, at jeg vilde troste ham; thi hans Datter ved Jise-Fiorden, var død i Barsel-Teng. Mand vidste nok, sagde han, at mand skulde komme til sine Fædre igien, naar man døde; men det var dog saa tungt, at man ikke skulde see dem mere som man elskede. En anden, som var i Følge med ham, talte om en nye Ang^{ROK}, som sagde sig endnu ikke at tør komme længere paa hans Rejse til den nederste Sted i Jorden,
end

End til den Steen, hvor over de Døde gliide paa deres Bag; thi Steenen var spids og meget høy og gandske blodig, og ingen anden Vej til at komme til den grumme Qvinde i Jorden, end at lade sig gliide over denne Steen. Neden for den kunde han see et deyligt Land, men ikke komme der til.

December.

Den 4de Blev mig fortaalt, at naar Grønlænderne ere tørstige og kommer til et Vand, hvor af de tilforne ikke have drukket, og de have en Gammel i Følge med sig, da drikker hand først, sigende: Torngarsuerralarlara o: lad mig først skille det med sin Torngarsuk; Thi som den Gamle holdes for at være den Sterkteste, til at imodtage Torngarsuk o: det Døde som er i Vandet, hvor af de meene, at de unge kunde døe, da maa hand drikke først.

Den 12te Fortalte en Mand fra Disco-Eyland, at paa den Vestre Side af Den, havde i Sommer været 3de Skibe, hvis Herrer o: Skippere, vare meget brede, fordi de ikke maatte handle i Bugten. Paa et andet Sted havde de siden været i Land og røvet deres Felter, kastet Folket ud, og taget hvad dem lystet. De havde og truet at de tilkommende Sommer, vilde komme med 3de store armerede Skibe, for at ødelegge vores Konges i Grund og ruinere Colonien. Fra Vaigat havde hand og hørt, at de Skibe som foer der igiennem, vare tit oppe underveis paa høye Bierge, og saae med deres Kikkerters ud efter Fregatten, for hvilken de frygtede sig meget.

Den 16de Da nogle Grønlænder besøgte mig, hørte jeg af en Qvinde, at det er brugeligt hos endeel Giffie, at tør deres Legemer efter at de have haft deres Menstrua, paa det deres Mænd ikke skulle døe. Ligeleeden naar de har roet ved en Død; Hvilket har nogen Overeenstemmelse med Lev. 15. og Num. 19. Der ere og andre Ting, hvorudi Grønlænderne synes at accordere med Joderne i det gammel Testament, nemlig: at steene Trold-Qvinde, og nogle Dage

Dage at begræde deres Jomfruedom, at tegne sig paa Huuden, og rundskjære deres Hoved-Haar, som Herren forbyder Israels Børn Lev. 19. er og en Skik hos disse Hedninge. Det Sidste allene hos Mændene; men det Første hos Fruentømeret, hvilke besker deres Legemer med en svertet Traad, som de trekker ud igiennem Huuden, og det fornemmelig baade over og under Dynene, saa og paa Hagen i mange strege. Arme Hænder og Beenene blive og saaledes udstafferede, hvis Ansigt ey saaledes er bordered, deres Hoved, sigede, bliver til en Ecran-Botte, som skal sættes under Lamperne, naar de kommer til Himmelen.

Her gives mig og Anledning at tale om den Meening endeel har om Legemernes Opstandelse efter Døden, nemlig: at samme stee 5. Dage efter at de have været døde; i hvilken Tid intet maa forrettes i det Huus eller Telt, hvor den Døde har været, ikke heller af Naaboerne (Gangsten undtagen) paa det de ogsaa ikke skulle doe. Alle Mennisker, sigede, kommer til Himmelen, foruden Qvinder, som doe i Barsel-Seng eller efter deres Barne-Fødsel. Tilsligste de som drukner paa Havet og Hvalfisk-Gangere, hvilke farer ned til det skionne Land nedre i Jorden, saasom det er bedre Sted efter Angenut deres Beretning; og derfor skal verre som en Belønning for det Onde, de have udstaaet her i Verden.

Den 29de. Da en fik en Prisma for Dynene, og Tingen hand saae paa, præsenterede sig forvendt, sagde hand: dette er ligesom naar Angekut de hejer, da seis heele Huset for dem at vendes forkeert.

Denne Maanet endtes med megen stærk Frost. Franske Brendes Viin, Bundfryser. Oltonderne liggende en Alen fra Kaffel-Dvnen fryser Zistapper under, og ere inden til saa tykke af Is, saa man med et gloende Jern maa stikke Hull der igiennem, naar man vil have Ol der udaf. Franske saa vel som Cereser Viin som staar ved Siden af Dvnen, Bundfryser hver Natt; Da det dog brenner fra Morgenens indtil Midnatt. Den heele Bugt ligger og med Is bedekket.

Med dette Nar ender jeg og Skabellens Bogs Translation.

Anno 1738.

Januarius.

Den 7de Kiorte jeg til Fise-Giorden, hvor jeg da udi Gabet af samme Fiord, fant en stor Mængde Bilde forsamlende, hvilke holte sig lystige med mere end 100 Hvidfiske, som self havde gjort en Abning hvor Fisen var svagest. Disse Fiske ere omtrent 7. 8 à 9. Allen lange, og have en hver 3 à 4. Fønder-Speck paa sig. Der de nu havde leest deres Glæder med Kiød og Speck, foer en hver hiem til sit. De trette dem meget med hin anden, hvem der skulle have mig hiem med sig; thi en hver vilde gierne have den Vre. Af alle de Mennisker, som jeg saae ved dette Gilde, var ikke en, uden at der vare Stykker frosne af Næsen Kinder og Hage paa ham. De sagde at Frosten var nu bleven slet gal, de havde aldrig veedst affaadan Kulde tilforne, saa lenge de have levet. hvilket jeg, i min Tid, og kand tekstere; thi Iis og Riim-Frost strekker sig ned i Skorsteenen til Døns-Hullet; og kand om Dagen hverken af den Jld i Ønen eller paa Fyrstedet optøes, og oven over Skorstenen er en Hvelning af Riim-Frost, med smaa Huller paa, hvor Rogen trenger sig igiennem. Inden i Stuen hos mig ere Begge og Dørre af Frost ligesom falkede, og det mand neppe skulle troe, at tvende Underdyne tit fastfryser omkring i Sengen ved Træet; Ligeledes Linclæderne i mine Drag-Riste. Af ens Plande om Natten bliver Overdynen og Hoved-Puden gandske stive af Riim-Frost nesten en Tomme tyk. Kiød-Fønderne maa mand hugge i støkker, naar Kiødet skal udtages og uddelles, og siden i Snevand optøes; Og naar mand setter det over Jlden at kaages, er det yderste af Kiødet kaagt førend det inderste med Magt vil lade sig adskille; hvilket, den som det ikke havde seet skulde holde for u-troeligt at være.

Den 8de Om Morgenens tiilig for Dag blev jeg hendt med en Glæde til nogle Syge og Bedrøvede, som vilde tale med mig. De Sørgende trostede jeg det beste jeg kunde, som og bleve fornøjede; men de Syge vilde og være helbrede. Naar jeg lovede
at

at tilskaffe dem Medicamenter, meente de, at mine bare Ord kunde giøre det bedre. Da jeg undskyldte mig med min Asmægtighed, og sagde: at Gud allene kunde hielpe uden Middel; Saa som hans Søn, der han synligen omgiffes med Mennesken, med bare Ord og Haands Paaleggelse helbrede alle Syge og Skrøbelige, da spurte de om Guds Søn ikke vilde komme til deres Land, de havde og mange Syge. Jeg svarede dem: at Guds Søn kom vel siunligen igien, som de og tilforn havde hørt af mig; Dog ikke for at blive paa Jorden; men for at odelægge Himmel og Jord. Og da skulle de som have været Syge og Elendige, hvis de have været Troende, og elsket Gud og hans Søn af Hiertet, ikke mere finde til nogen Smerte etc. De svarede derpaa: Sid! hand da snart vilde komme! Men hvorfor kand du ikke helbrede lige som Guds Søn?

En gammel Hore, hvis Barn var død for nogle Dage siden, spurte mig om hun maatte Fiske paa Jisen; thi hun var bange for Bandes Torngarsluk; at hun self og skulle komme til at doe der over.

Den 9de Bente jeg tilbage igien til Colonien.

Den 16de Besogte os en fra Hvalfis-Eylændene. Han sagde: at han af sine Lands-Mænd havde hørt om Gud, og at Verden skulle forgaae; kunde derfor ikke af Forskrekkeelse, sove i mange Nætter. Her om underviiste jeg hannem viidere; Hvorfor han takket og blev glad. Ved Anledning af Solens indfaldende Formørkelse, sagde hand: Jeg haver hørt af mine Med-Mennister (Grønlænderne kalder sig allene Mennister) at dersom Solen blev gandske formørket, da skulde de Døde udgaae af deres Graver levende. Hand fortalte og, at naar der skeer Formørkelse i Solen, da tør ikke Qvinderne gaae ud, ikke heller Mændene naar det skeer i Maanen; eftersom begge hader sit Kion. Effter samme Grønlænderes Sigelse, ligger Jisen over

heele Habet, saa langt mand kand see. Hvid-Bjørnen har og ladet sig tilsiune uden for Eylændene, og Spor af dem fra Bysten mit ind paa Bugten; Hvorfor det nok er troligt at Isen ligger over til America.

Den 28de Tog Matroserne hver sin Bø til de Bilde, saa som de ey lenger kand bierge sig for Kulde paa Colonien.

Februarius.

Den 3die Giorde jeg Begyndelse med at oversette 2den Mose-Bog.

Den 6te Kiorte jeg med Kiøbmanden over Land indtil Enden af Jise-Giorden. som er ungefer 6. Mille her fra. Stædet gav vi Navn af Island; thi det Navn passer sig best der paa. Giorden holder de Bilde fore, at haver været tilforn et Sund igiennem til den Østre Side, men nu af Is tilstoppet. Den stærke Strøm som altid løber ud og ikke ind igien, skal være et Beviis derpaa. Der skal og være funden Støkker af Hvalfiske, samt Lenger, som er kommen ud med Strømmen, der gaar under Jisen, som ligger over som en Gebelt, men falder ned Støkke-viis, oven fra, som store Jisbierge, med saadan Bragen og Allarm, saa Jorden ryster der ved; thi der findes Jis-Bierge, som ere over 100. Alen høi over Vandet, og dobbelt saa store under. De Folk som boede der oppe ved Jise-Giorden, fortalte og vilde indbilde mig, at der gik en Torngarluk uden for deres Huus, saa tit der kom Jeemmede, som ikke havde været der tilforn, og derfor vel ogsaa vilde indfinde sig denne Aften. Jeg loed dem igien forstaae, at jeg ikke troede dem; Dog hvis hand kom, saa vilde jeg gaae ud til ham. Men der vi længe havde ventet ud paa Natten, og Tiden var forbi, sagde de: Hand er uden Foil, bange for Bøffer. En iblant dem spurte mig, om ikke den samme var Gud, som jeg nylig talte om?

Den 9de Reiste jeg tilbage igien. Frosten var endnu saa streng, at en Pægel Frank-Brændeviin, forvaret udi et par Ulden Strømper,

per, udi et lidet Skrin, var saa froffen, at vi ikke kunde saae en Draabe der af, der vi om Aftenen silde kom til Huus, enddog den stedse var i Bevegelse af det vi maatte fiore baade over ujesn Fjls og Klipper. Jeg fand ikke heller forbigaae her at melde om Gronlaendernes Omhyggelighed for os, der de ved en som var i Følge med os, fik at vide, at vi vare forventende; i det de sendte en ud for at søge efter os, saasom det var gandske mørkt.

Den 17de Tog jeg atter til Fise-Fiorden. Der jeg var fiort Jagt-Holmen forbie, kom en Angekok til mig og tilbød mig sine Hunde og Glæde, saasom mine egne vare trætte; Hand vilde igien tage min Glæde og Hunde, og fiore bag efter; hvilket jeg og gjorde.

Den 18de Gik jeg Huus fra Huus for at tale med dem. Udi et af Huusene sad en bedrovet Kone med blaaeflagne Dyne. Jeg kunde strax mærke, at hendes Mand havde gjort det; thi det er en Moede i Gronland at Mændene slaaer deres Koner, naar de ere uslydige. Dog spurte jeg hende, hvorfor hun var saa Corrigsuld? og hvor fra hun havde de blaae Dyen? Hun svarte self intet der til; Men'en anden Kone som sad hende næst, sagde, at Manden havde slaget hende, fordi hun ikke var fornøyet med, at hand havde taget sig en Med-Hustrue. Der hendes Mand kom ind, og jeg talte ham til derfor, svarede hand intet, men en anden sagde: Min Kone hun har et got Gemyt, hun bliver aldrig vreed for at jeg elsker andre Qvinder; hun beder mig titt at jeg skal tage mig en Kone til. Der jeg iblant andet sagde: at Fruentimmeret i vores Land, ikke heller vilde lide at deres Mænd toge sig Med-Hustruer eller ville elske andre; thi saa bleve de nok vist fiort paa Døren med en Prygl, svarede den samme: Da maa Fruentimmeret i eders Land være uforstandige, siden de vil have deres Mænd allene, og giøre sig selv til Herrer over dem. De Qvinder som ere Skindsyge hos os, taler vi ilde om, de ere foragtelige

og stemme. Efter at jeg havd besvaret denne Snak og lastet deres Blis, og Qvinderne begyndte at rense Ørene der ved, sagde hand: Du fordervor vore Qvinder med din Tale. Der jeg nu gik derfra igien, kom hans Kone efter mig, og vilde forære mig et stikke hvid-Fiskekind. Jeg havde og denne Gang satt mig fore at vilke rejst over til Maklykaut; men som jeg fik at høre, at Isen var svag af Strømmen, begav jeg mig

Den 19de Til Colonien igien.

Den 21de Kom en og søgte Raad hos mig for Bylder. Han havde været hos en Angekok, hand gav ham det Raad, at hand skulde faste i 10 Dage saa fik hand aldrig Bylder meere; men det Raad syntes hand ikke om. Der jeg svarede, at Angekokken havde sagt sandt, sagde hand: Du siger jo, at alle Angekokker ere Lognere. Jeg svarede igien: dette var dog ikke Løgn; thi inden Faste-Dagene vare til Ende, saa var hand nok død, og saa havde hand ingen Hinder mere af Bylder. Han loe her til og sagde: hvad ere dog Angekuterne trødske! helbred du mig.

Den 25de Fortalte en fra S. O. Bugt, at en Stierne var bleven savnet af en Angekok i Bonkebay. Hand som fortalte dette, har og self tilforn været en Angekok, hvorfor, da hand fik et Medicament til hans syge Barn, som hand havde hjemme, og jeg bad hannem at hand skulde bede til Gud, at det maatte blive farligt igien; gjorde hand strax en Bøn paa Høje-Mæsternes Sprog, og spurgte, om hand saaledes kunde bede; thi hand meente at Gud forstoed ikke det almindelige Sprog. Siden skulde hand som en af de Lærdeste, fortælle mig, hvordan det stoed til her Oven til, efter Angekut deres Meening. Maanen, sagde hand, boer udi et lidet Huus med et Vindue paa, har 2de Lamper, som brænder for hans Sng, hans Børne: Toy, som er giemt siden hand var et Barn, henger i Vinduet, til-

lige med hans Slæde; hvor til hand har 4. store Hunder med sorte Hoveder. Benken i Huuset er beklædt med unge hvid Biørne-Skind, hvor paa de Dødes Siæle hviler, naar de farer til Himmels. Solen har i Enden af Huuset et lidet Hammer for sig self. Der jeg talte om de Dødes Opstandelse, sagde hand, at have hørt: Alt naar alle Mennister vare døde, da skulde en stor Floed overskyllie Jorden, og rense de Dødes Blod, og naar Bierge Jord og Steene vare adskilte og splittede, og alting afvasket, da skulde en Vind blæse paa det alt sammen, saa det skulde faa en deylig Stikkelse. De høye Klipper og Bierge skulde blive til et skient slet Land med mange Reens-Diur. Sælhundenes Been skulde og alle faae Liv igien. Hand der oppe skal der efter blæse paa de døde Mennister, paa Mændene 2. gange, og paa Qvinderne engang; Saa skal de og blive levende. Men hand der oppe som hand taledede om vidste hand ikke at give mig videre Underretning om, end at han havde kun hørt saa af andre.

Viidere fortalte hand, at en Angekok næst forgangen Høst, havde satt et stoffe til en Piges Siæl, som hun havde mist. Hand havde taget Siælen af en Søe-Fugl, som kaldes Teiste; men en anden Angekok drev den ud igien, og gav hende en anden Siæl. Angekuterne fand indbilde hvem de vil, at de have ingen Tarrak: et stykke af Siælen, de staaer strax til troend og faar en Forøring, at de skal reparere Siælen med nye Tarrak. Alle levende Dyr, siige de have Siæle; men de smaa Fugle, de beste. Om de har gjort sig den Tanke af deres listige Gang, veed jeg ikke; thi de selv viide ikke at give nogen Raison derfor.

Den

Den 28de Denne Maaned ender, som den begyndte, med Storm-vinde, som dog ellers her er usædvanligt; derover er Jisen brækket næsten i den heele Bugt.

Martius.

Den 3die Skiffede en Mand fra Jise-Giorden Bud til mig, at jeg vilde komme der og tale med ham; thi han var meget bedrøvet. En Angekok havde bedraget ham og forbudet, at hand ikke maatte bruge den Lægedom, jeg havde tilsendt hans syge Søn; hvorudi hand og adlydde ham; men nu var hans Søn død. Der jeg bebreidede ham deres Lettroenhed og at de loede sig bedrage af de store Løgnere, svarede, Budet, at den døde Drengs Fader, havde sagt; at hand havde nu erfaret at de vare Løgnere.

Den 7de Fortalte en mig Aarsagen at Menniskene døe, paa en anden Maade, end som tilforne er anført, nemlig: 2de af de første Mennisker trætrede men hin anden. Den ene sagde: Kaufartlune unnutartlune, Innuit tokorfarlutik o Lad blive Dag og blive Natt, og Mennisken at døe. Den anden sagde: Unnuinnartlune, Kaufunane, Innuit tokyslinnatik o: Lad allene blive Natt, uden at blive Dag, og Menniskene at leve. Efter lang Disput blev det dog omsider efter den Førstes Ord. Den Forskiel der er paa idyige Grønlænderes og for anførte Ord, bestaar allene i Flectionen.

Den 12to Kom nogie fiorende fra Vester-Eylænderne, som ligger uden for Bugten, og beklagede sig for den store Hunger, som var iblant dem; Hvortil var Aarsage, Jisen, som ligger saa langt ud paa Havet, saa mand af de høyeste Klipper ikke fandt see aabent Vand.

Den

Den 14de Det ustadige stemme Veirlig, som paa nogen Tid har faldet, giver nogle, som i Dag kom fra Zise-Fiorden, fore, at et Fruentimmer er skyldudi, efterdi hun skal have en Angiak, som Angekok siger; thi saa tit hun haver været i Assemlée, har der altid vaaren ont Veir. Angiak er et utidig Foester, som fødes i Lødom, og bliver til en flyvende Ting, der forarsager ont Veir, Mangel paa Sælhunde og andet mere.

Den 20de Giorde jeg en Visite 7 Miile ud ad S. O. Bugten. Hvor om Aftenen jeg fik mit Logoment, fortaalte en Qvinde, som var kommen Norden fra Landes ende, som de sagde: i Anledning at hun hørte mig tale om Syndfloden, og til Beviis derpaa at fremføre de mange Skiel og andet af Havet, som findes høyt oppe i Landet i mængde) at der var funden hvorfra hun var kommen, Been af Hvalfiske paa et høyt Bierg, hvortaf de nok kunde slutte at min Tale var troværdig.

Fra Hunde-Eilandene, som ere 12. Miil fra Colonien, var re og nogle paa Besøg til dette Stæd, hvilke jeg om Aftenen endelig maatte love at følge til deres Huuse.

Den 21de havde jeg 14. Stæder i følge til ovenmeldte Eylender. Derfra forsogte jeg videre at ville reist til Hvalfiske Eylenderne, som ligge to Miile Norden fore; men maatte vende mit paa Fiorden for en Sprekke i Zisen. Der er ellers adskillige Stæder hist og her Nabninger paa Zisen, saa og nær ved Øerne, hvor Hvalfiske Eenhiørninger og Sælhunde i stor mængde lader sig see.

Den 23de Vente jeg tilbage, havende 2de Mænd med, som fiorte for an, hver med sin Stæde, og det undertiden paa saa tynd Jis, at Hundene tit traadde igiennem. Dette, som jeg syntes, var meget voveligt, lærte de sig ikke om; men bad mig kun fiere dristig efter. Underveis maatte vi over en stor Ø; saasom Zisen, hvor over vi fiorte forrige Dag, om Natten var bleven aaben. Paa Den, vi kom til, boede 6 Familier. En iblant dem,
Den

der hand fornåm at jeg var hungrig, kom hand frem med 2de Hol-
landſke Hveede Tvebakker, ſom vare hjemte fra neſt forgangen Aar,
og gav mig.

Den 23de Om Morgenen, forend jeg begav mig paa hjemrejsen,
ſpurdte en Qvinde, hvad Aarsagen monne være, at Dreng=born
blive i Fodſelen til Pige=Born? Jeg ſvarede hende igien, at jeg
meente, hvad Skikſeſe et Barn fik i Moders Liv, enten det ſkulde
blive Dreng eller Pige, ſaadant blev det og u=forandret fød. Men,
ſagde hun, jeg fødte dette Barn i Sommer, og var en Dreng
der forſte hand kom ud; men hand revnede og blev til en Pige, u=
den tvil er Luſten bleven vred, for noget jeg maa have forſeet mig
ndi. I hvor meget jeg end ſogte at igiendrive hende, ſtod hun dog
paa ſit, og ſagde: Det var en Dreng, men revnet.

Den 28de Blev ved Fiſe=Fiorden fød et Monſtrum, hvilket
havde Dynene paa Siden af Næſen, Munden var ſom et ſpidt Hun-
de=Snud; havde ingen Ørn. Og i Stæden for Hænder og Fodder,
havde det ikke Baller og ſtore tykke Laar. Over Panden var det be-
groet med Rins=Diurs Haar. Paa Siden af det, var det at ſee
til, ſom et ſtykke hvid=Fiſke Skind. Et andet Barn, ſagde de, var
fød der i Nærværelſen, og havde lugtet af Orme. Aarsagen til
ſlige Banſkabninger, foregive Angekut, at være, at Moderen har
ladet ſig bruge af de Døde.

Den 29de Der en Qvinde, fik ſee et par Falſke Kloer hos mig,
begierte hun, at jeg vilde give hende dem, thi hun vilde der med bort-
drive en Trolld, ſom hun ikke kunde ſee; men efter Angekuternes
Sigelſe, ſkulde det være ſkabt ſom et Rins=Dyr og en Hund, og
det ſamme hindret at hun ikke kunde ſaae Born. Hun havde vel be-
ſtaalt en Angekok for at hand ſkulde drive det bort; men det har ikke
hiulpet.

Fra Hunde=Øylandene havde vi og Beſøg, de berettet at Fi-
ſen endda ligger over heele Havet, ſaa vit de kand ſee. Diſligelſte
fortak-

fortalte de, at 2de Dage efter at jeg var rejst fra dem, kom en stor hvid Bjørn til deres Huus, rev deres Proviant-Hylter ned, og aad op alt hvad hand fant; Men der hand blev omringet af Hundene, dræbte de ham med deres Lenker. Paa Disco-Eyland er i denne Vinter, en stor Deel hvid Bjørne feldet. NB. Disse komme over Isen fra den Americaniske Siide.

Aprilis.

Den 1ste Blandt mange Grønlander som besøgte os, sagde en, sig ikke at have hørt tale om Gud, før end nest afvigte Host af en anden Grønlander, som havde ingen Lykke til Sælhunde Fangst, denne, da hand engang var ude paa Eoen, skal, efter hans Betretning have seet en Kajak: en liden Grøn. Baad; men ret som hand saae hand, forsvantes hand strax; fra den Tid fik hand Sælhunde nok. Hand troede nok, at det var Gud som loed sig der see. Al Grønlanderne's Snaak gaar ud paa Sælhunde; thi de spørge ikke saa meget om Raad at blive salige, som om Middel at faae Sælhunde. Og naar der bliver talt om det ævige Livs Herlighed, følger strax dette Spørfemaal paa: Er der og brav Sælhunde.

Den 8de At Frosten, som i nogen Tid, har været taalelig, paa nye igien tiltager, siger Grønlanderne, at en ihjelsfrosen er Skyld udi; thi Kulden som fik Smag paa at dræbe ham, har Lyst at continuere med andre.

Den 9de Blev sagt, at fra Hvalfisk-Eylandene var udsent et Heyerie, som skulde dræbe baade os og dem som boe paa Nouk; Men som det ikke har kunde biide paa nogen af os, har det vendt sig til deres Hunde, som styrter dagligen. Denne Raison give de, men den rette er, at de sulter ihjel; som jeg sagde dem. Hvilket de ikke heller kunde imodsig.

Den 10de Kom 2. fra Nouk igien, og spurte om det var nær til at Himmelen skulde falde ned, siden Solen og Maanen havde for

saar Dage paa engang været formørkede, som vare de Tegn, jeg havde sagt, der skulle gaa for den yderste Dag.

Den 14de Skillede den for ommelte Thielfrosne Mands Broder Bud til mig, om jeg ikke kunde gjøre hans Broder levende igien; thi hand havde en livagtig Coleur i Ansigtet, der hand blev begravet.

Den 15de Det stormende Veir, som i Gaar og Dag har været, gav en Kierling for, at en Vidste, som den thielfrosnes Lege- me har rørt ved, der det blev tagen ud igiennem Vinduet, var Aarsage til; Naar nu Lufften, saar og hørte vidsten smække, blev den vred og stormede.

Den 24de Gier jeg til Fise-Fiorden, hvor jeg talte med den Dødes Kone, der meente at en Angekok var Aarsag til hendes Mands Død; thi som hand var en hurtig og flink Mand, holte hun for, at Sælhundene af sig self ey kunde omkomme ham, uden en Angekok havde udsendt dem. Manden fant de Dagen efter, at hand var bleven borte, oven paa Fisen, baade med sin Aare og Pile ved Siden. Hans Baad blev funden to Dage der efter, med en Sælhund vedhengende, som har fantret ham; hvor paa hand er kommen af Baaden paa Fisen, hvor hand af Kulde er bleven betagen, saa hand ikke har kundet gaar længere.

Den 30de Sendte en anden Kone Bud efter mig, at jeg vild komme og tale med hende; thi hun havde nylig mist sin Søn. Saa snart jeg kom ind til hende, begynte hun strax at hyle og græde; og der jeg havde stillet hende noget til Freds, sagde hun: Sid! hand dog maatte være kommen ned ad! Jeg svarede hende igien: Hun maatte heller ønske, at hand var kommen op ad, der hos forklarende hende, hvad Forskiel der var paa at være her Oven til, og være Næden til. Hun svarede Angekut fortæller os, at det er saa got at være under Jorden. Der var og en Mand i samme Huus, hand havde
skaret

flaaret sig 3 å 4. Snidt i Panden, for at faae gode Øyen; hvilket hand sagde, havde hiulpet. De fortalte og imellem hin anden, at en gammel Mand i Makykout, havde fat en Stang paa sin Moders Grav, og et stykke Træ paa Enden med en Pind udi, hvor paa det skulle løbe omkring. Det gjorde hand for at skaffe Østen Bind, som og var ham lydig. Der de andre hørte dette fortelle, sagde de til mig: Nu kommer du til for kort, denne Mand hand gaar dig over. Han kand gjøre Bind; men du ikke.

Majus.

Den 1ste Tog jeg paa Hiembeyen op til Jagt-Holmen, hvor Coloniens Sommer-Mand med 2de Matroser arbeidede. Hos dem stode nogle Bilde og betragtet Gang-Epislet, forundrende sig over at 4. å 5. Mand, med dette stykke Træ kunde trekke saa stor et Fartoy, som Jagten var, af og paa Land, hvilket ellers ikke kunde skee ved mange; Tenkte derfor at der maatte være en synderlig Kraft ved det; Hvorfore de begierte lidet der af, som de vilde høre om deres Arme, og binde om Halsen af deres Hunde, at de kunde blive sterke.

Hvor der i Gaar var aaben Vand, har det i Nat froffen saa sterk Is paa, at jeg, i Folge med 3. andre Slæder, kørte der over.

Den 3die Spurte vi fra Grönne Eylandene, at 3de Eskibe har ladet sig see uden for Isen, som hindret dem endnu at komme længere.

Den 5te Kiørte Kiøbmanden til Jagt-Holmen for at handle.

Den 7de Besøgte jeg paa Embedes Begne vore Naboer, som vare alle flottede til Jacobs-Holm.

Den 14de Var jeg toert over fra Nouk-Fiorden, som er 12. Mille her fra. Der fortalte en Kone, at hun nest forgangen Sommer

mer havde seet Bloed og Larebeen ved en stor Elf, hvor Maanen havde holt Gieste-Bud.

Den 21de Imod Aftenen fik jeg Brev fra Caloniens Riobmand, at 3. fremmede Handlere vare indkomne i Maklykout.

Den 25de Seiglede de to Søer efter til Grønne-Eylandene.

Den 27de 3die Pinke-Dag, fik jeg de behagelige Tidender, at et af vore egne Skibe var ankret i Maklykout.

Junius.

Den 1ste Kom Skibet her paa Havnen.

Den 4de Blev seed Skibe strax uden for Jacobs-Holm; men da mand merkede at det ikke var af vore egne, forføjede Riobmanden Ferslev sig, med en Chalupe med bevæbnet Mandskab, did hen, hvor de fant en Chalupe med 5. Mand, som stoed i fuld Handling; Hvor paa de bleve grebne og førte til Skibet, som strax blev Buxeret udaf Havnen for at bemæstre sig det; Men som der ey kunde avanceres formedelt Stille og Modstrøm, bleve 2de Chaluper udfikkede i fuld Bevehr, som efter en Times Tid erobrede det uden viidere Modstand, og bragte det ind paa Havnen, med et stort Følge af Kone-Baader og andre smaa Baader; saasom de tænkte, at der skulle ske et offentlig Slag, da der blev Victoriceret med nogle Canon Skud.

En af Grønlænderne spottede de Opbragte, der hand saae dem self at hielpe til at faae Støkkerne til Borde, og sagde: I Gaar en Herre med Raarden i Haanden at true Spek ud, men i Dag en Slave og lave Skiott til sig self. Om Skipperen sagde de: Der er den store Hvalfisf-Rovere. Andere igien syntes ikke vel derom; men kalte det et Tiuberie. Nogle tænkte at det heele Skib med sin indhavende Lading fulde strax byttes iblant Nærværende, og derfor forlangede sin Deel.

Den

Den 6te Lavede nogle Grønlænder sig til, og hbedsede deres Bue-Piiler, efterfom de tænkte at de og fculde udplyndres; Hvilket en iblant dem gav mig tilkiende, at jeg derfor kunde tage mig vare Jeg fwarede ham: at der aldrig var tænkt paa at giøre dem Ont; men var gandske imod, vor store Herres, nemlig KONGENS Villie, at dem fculde tilføjes noget Uret; Og derfom end nogen af dem blev for urettet eller fadet af vore, da blev det viffelig straffet naar de kom hjem. Dette var og Marsage hvorføre fremmede Handlere bleve forbudne, at handle paa diffe Grænker, efterdi mand har fornummet at de undertiden har giort dem Vold og Overlast. Dette, fagde hand, fkal jeg fige til mine Landsmænd; thi mange af dem ere meget bange, andre igien ere gandske vrede, og have fagt; at de ligesaa got vilde mifte Livet, fom hvad de ejede; thi naar dette var dem frataget, faa maatte de dog døe.

Den 9de talte jeg med den Qvinde, fom i Vinter havde fød det ommeffe Monftrum. En Angekok havde indbilt hende: at det var fteed, fordi et Rinsdyr, og en Hvid-Fif, fom hendes forrige Mand havde ffudt, var ilde forvaret.

Den 14de Indkom Galiothen paa Havnen, fom er det anden fra Kiøbenhavn udfendte Skib.

Den 17de var jeg med Coloniens Kiøbmand 2. Miile herfra i Giorden Nouk. Der nogle af Mattroterne, ftoed derffammefeds og kaffede med Steene, kom en af de Bilde og bad mig, at jeg vilde forbyde dem det; thi hans Fader var død i Vinter, og derfom maatte der ikke giøres nogen Allarm paa fomme De; thi det gif ud over hans Børn, fom kom til at mifte Livet derfor. Hvem fom fculde fortørnes derober vidfte hand ikke, uden det fculle være Luftens Herre, fom kaldes Erloerfortok o: En fom tager Indvolde ud, og føder fig af de Dødes Indvolle, fom farer til Himmelen. (Denne og Luftens bruges undertiden i Fleng.) Hand feer ud fom en Hollænder med store Buxer, og har en Skaal i Haanden med en Ullo

Ullo eller Krum-Kniv udi, som stedse løber omkring, hans Mund-
held (som ingen Bemærkelse har) er dette: por por peja.

Den 20de Spurte en, hvorfor Solen i denne Sommer var
saa liden, og hvi den ene Side var rød? jeg svarede igien: at So-
len var ikke anderledes nu, end som den pleyed at være. Men Aar-
sagen at den synes mindre om Sommeren end om Vinteren, er denne:
at den er Jorden nærmere om Vinteren end om Sommeren; hvilket
hand sagde, at ville observere tilkommende Aar.

Den 24de Kom og Pinken paa Havnen. En Grønlander,
samme Dag, begierte af mig at jeg vilde fydde ham en Fugl som kal-
des Strunt-Fager; hvilken hand vilde hiemme, efter en gammel
Mands Raad; Saa skulde hans Kone, som var ufrugtsommelig,
faae Børn.

Den 29de Gik Galiothen her fra, Synder efter til Got-
Haab, og Pinken paa Handling udi S. O. Bugten, og siden vil-
dere. I denne Maaned har jeg og bragt 2den Mose Bog til Ende.
I Oversættelsen har jeg adskillige Steder i Mangel af Grønsl. maatt
brugt Danske Ord, som med Tiden kand blive naturaliserede og
nok forstaaes.

Julius.

Den 1ste Med Skibet, som i Jorgaars gik her fra, fulte min
Grønsl. Dreng Hans Pungiok, til Fæderlandet, i Tanke, om
Gud vil, at repatriere med en hob Nytt til sine Landsmænd, som
tilforne have anmodet hannem om at giøre denne Rejse.

Den 10de Havde en casseret Angekok, sat paa en Kone,
hvis Mand var udi min Stue, eftersom hand nok kiendte Angekok
hvad han havde i Sindet, sprang hand strax ud efter, for at luure paa
ham. Lidet derefter kom hand ind igien leende og sagde: De staar
og holder af hver andre, lad dem kun raade sig self.
Der

Der jeg spurgte ham om hand ikke var jaloux, svarede hand, Nej: Grønsländerne regner det ikke saa noye om deres Koner gaar extra; thi faaer de ikke Børn med deres egne Mand, lader de en Angekok forrette det, og betaler ham end da der til, paa det at Børnene kand blive des hurtigere og bedre. Her seruden har Aiglet ut den Frihed, at ligge hos hvilken Mands Kone de ville, naar de hejer i Mørke. Hvo som negter dem det, indbilder de, leve ikke lunge. Da foremørkede forliebte Personer kom ind siger jeg: Her lugter en smaa Angkok og Hore-Lugt. Angekoken for at revancere sig, svarede igien: Og her lugter saa Medicin.

Den 12te En fremmed Grønsländer; da hand herte mig tale om Verdens Skabelse, sagde hand sig at have hørt: at Himmelen i fordom Tid hvilede paa Tiergenes Toppe; men siden at være opdraget til den Høide fra Jorden, som den nu er. Dette skeede, sagde hand, der den store Floed vorte over den heele Jord; hvilket hand, saa velsom de andre hans Lands-Mand sluttede af de smaa Skiel og andet af Havet, som Dynge-viis findes langt oppe i Landet.

Den 25de Seiglet det opbragte Skib herfra tillige med Sigr. Severins eget.

Den 27de Gav nogle Bilde for, at Laxen var skiet fra den Elv, som de boede ved, og det fordi en Qvinde, hvis Barn nyligen var død, toede sine Hænder i Vandet. De havde og seet en Maasge at dukke udi Elven, som ikke kom op igien; Hvorover de gjorde sig afskillige Omina. Nogle meente at hand var faren ned til den store Qvinde, som boer under Jorden.

Den 31de Et Fruentimmer, fortaalte som noget forunderligt: Hvorledes Guld havde hørt hendes Ben, der hun for faae Dage siden, tillige med andre var bested udi Havs-Med. Hun troede nu vist, sagde hun, at hand, ikke havde Uvil-

denhed, o: vidste Alting; Siden de bleve frelst da de raabte paa ham.

Augustus.

Den 8de Rejste jeg med Kiobmanden til Maklykout, hvor et Spel-Haus skulle oprettes. Medens vi opholte os her, kom en med et Hollandsk Novum Testament: som hand havde staalet fra en Skipper. Der jeg straffede ham derfor, forestillende, at de gjorde det som var Lastvaerdig ibland dem selv, da havde hand ingen anden Undskyldning at forbringe end denne; Vi stjaeler fra Handlere, efterdi de ey forstaa os. Naar de handler med Hollaenderne, stjaeler de meere end de kjober: Ja mange kommer om Borde allene for at stjaele, ey havende det Ringeste med sig at forhandle; og naar de kommer hjem roese de sig der af, at de har saaledes stilt den store Taasse, som de kalder Hollaenderne, ved hans Kionne Sager. En anden Aarsag, hvorfor de stjaele fra os, siger de, er; at de ere fattige og vi riige, og at vores Guds er dem saa behagelig, saa deres Hænder vil endelig tage fatt derpaa.

Nogle som vare komne fra Disco-Eyland, fortalte at de havde seet der et stort Troll eller Spøgelse ved en Steen, dens halve part var som en Hund, men den anden halve som et Menneske. Da det rejste sig op og vilde gaae, bleve de bange og toge Flugten til deris Baade. De troede, at det var et Bildfarende Menneske, som saaledes var blevet forandret. Der jeg ikke vilde troe dem, opregnede de fem Vidner som havde seet det.

Med en Angekok havde jeg og en Samtale, i Anledning at hand vilde selge et Rindsyrs-Skind til Kiobmanden; men bot det for dyre. Derfor siger jeg til ham: hvi kand du vær saa paaholden paa lige Ting, som ikke har kostet dig meere end at blæse paa en og mumle over ham. Hand svarede: Det er ikke saa let en Sag, at fare ned igiennem Jorden. Jeg begierte derpaa af ham, at hand vilde gjøre sligt under aaben Himmel, saa vi alle saae det paa; men

som alle Angekut ere Hadere af Lyset, naar sligt Uiberie og Mørk-
hedsens Gierninger skal forrettes, undskyldte hand sig og med samme.
Der jeg viidere bad, at hand vilde giøre det i sit Telt, hvilket kun-
de luffes til, saa det blev gandske mørkt, saa vilde jeg holde ved hans
Haand, indtil hand kom saa langt ned i Jorden, at jeg ikke kunde naae
ham længere; See, da kom Sandheden frem, at hand ikke duede.
De omkring staaende loe der til og sagde: Vi meente du duede, og
var en meget kønstig Mand.

Den 14de Ved Middag kom vi hjem igien.

Den 19de Efterform et af Sigr. Severins Skibe satte Cour-
sen til Hvalfisk-Eylænderne, for videre at fortsætte Reysen til Fæder-
nelandet, gik jeg om Borde med; thi Riobmanden med Colo-
niens Handels Fartoy agtede sig og til samme Vrendser, og derfra
til Disco-Eyland.

Den 20de Som vi havde Grønne-Eylændene paa Siden, ne-
sten en Miil fra Landet, tørnede Skibet saa høyt paa en Klippe, at
det var nær ved at kandre; Mens som Lykken var, at Vandet endda hav-
de halv anden Time at boye udi, kastet mand imidlertid en hob Steen,
af Baglasten over Borde, for at sætte Skibet; Hvor det da arbej-
dede saa hart paa Grunden, saa Roeret gik fra og Speilet skiltes
ad, indtil det omsider af Binden og Søen kom løs. Men vi va-
re ikke saa snart komne der af, førend vi stotte an paa ny igien; men
Gud skee Lov! uden viidere Skade hastig blev befriet. Siden maak-
te Skibet styres med Seiglene allene, til saa længe vi med stor Bes-
værlighed fik Roeret for igien. Saaledes hialp den gode Gud os af
denne Fare, da mand dog ingen Forhaabning meer havde om Ski-
bers Frelse og conservation.

Den 21de Skiftes vi ved Hvalfiske Eylændene, og begav os
til Disco, som ligger 2 og en halv Miil Norden for. Paa Fjor-
den møtte os en Angekok, som roesede sig af, at have giort got
Bejr. Hand havde og den Godhed for os, at paa det vi ikke skul-
de doe, da maatte vi, saa snart vi traade i Land paa fortermestse De

Disco, Lyffe Jorden. Hand glemte ikke heller at rose Zudbyggerne, sine Lands-Mænd, som moedige Folk, der torde see Kablunæt under Dynene, og at Handlerne tit har maatt vige derfra.

Den 23de gik vi med de Bilde op til Fjelds for at see os om, hvor vi da saae Landet over alt betagt med Iis, ligesom et Hav. Udi Iisen var store Sprekker, hvor igiennum løb store Elve som i en Afgrund. Saaledes er Landet oven paa, fra Staten - Huk af be-
dekket, og saa langt Nord, som mand kand spørge, hvor det endes i bare Iis. Den vører og tager til saa stærk, efter Grønlands-
dernes sigelse, at Floder og Sletter paa 3 à 4 Miile store inden 3. Mars Tid, ere gandske indtagne og overhyllede. Den ene af vort
Følgefab, der tillige med mig skiltes fra de andre, sagde, at hand i
forrige Vinter havde skudt en Mand ihjel paa Iisen, fordi hand, es-
ter en Angekoks sigelse havde forheret hans Broder. Der jeg
spurdte; hvorledes hand kunde være saa let troende, paa en sogn-
agtig Angekoks Ord, at dræbe et uskyldig Menneske. Svarede
hand: Hand vidste nok at de løy iblant; men denne Angekok havde
beviist det dermed, at hans afdøde Broderspræsenterede sig for ham,
da han ved mumlen i Mørket udforskede hans Død. Viidere spur-
te jeg; om hand ingen Medynk havde over denne Mand, som haf-
de baade Kone og Børn? Jeg ynkede ham vel siden, sagde
hand, efterdi hand med Pilsen siddende udi sig, maatte
gaae en lang Vej hjem og døde 2 Dage der efter; men
jeg holder op at være Medlidende, naar jeg tænker
paa min Broder. Hans Kone og Børn har jeg tilbun-
det, at ville tage til mig, men de vilde ikke. Saaledes
steer intet Drab her i Landet, at jo en Angekok er Marsaa dertil,
ved sine Aabenbarelses; hvor efter bliver holdt Execution. Paa
Bejen, da vi vare komne over en Elv, fortaalte han, at samme
havde for nogle Dage siden borttaget 3 Mennesker, saasom den blev
fortørnet over en af Qvinderne rørte Vandet med sine Skoe, som en
anden, der nu var død, havde siet.

Deres gamle Fabel om Disco-Eylands forflyttelse fra Got-Haab, kom hand og frem med. Det hull, hvor udi Louet var bundet, som Den blev buxeret efter, var en Miil fra os ved Stranden. Den, sagde hand, havde bleven ført lige til det faste Land ved Klotterhul, dersom en Qvinde, som havde Corrig, imod Forsbud, ikke havde seet udaf sit Telt; Thi der en loed hende viide, at en Torngarsuk kom slæbendes med et stort Land, fuld af Rinds Dyr og Qvanne 3: Angelica, og bad hende ikke see ud før end Den var bragt til Land, tilloed hendis Begierlighed hende ikke at blive inde; hvorfra saa snart hun figede ud, stængede Den og var nær gaaen tilbage. Der hand nu havde hørt min Meening her om, synes hand og selv at det var en urimelig og utroelig Historie.

Den 26de Seiglede vi igien derfra til Hvalsfiø Eylændene. hvorfra vi igien

Den 27. Gæder over til Hunde-Eylænderne. Ved Middags Tid fik vi see Pinken ind paa Bugten igien, som efter Gronlændernes Relation, der havde talt med dem, var af Stormvind drevet tilbage.

Den 28de maatte vi for contrair Vind blive liggende i ommeldte Der, og imidlertid besøgte de Bilde, som der stode med deres Telter. En Mand som havde et sygt Barn, begierde af mig at jeg vilde bede til GUD for det, saasom hans Eprog var uforstaaelig for vor Hæder efter hans Tanker. Da jeg talte om Menniskens korte og ubisse Leve-Tid, og hvorledes vi dagligen nærmede os jo meere og meere til Doden, svarede en: Det er med Mennisten, ligesom med en opblæst Blære, der lidt efter lidt taber den Vind som er udi den, indtil saa længe der paa Slutningen er ingen meere. Ellers stode det endel ikke vel an at der behøvedes saadan Besvarlighed for at saa Himmerig. Hvorpaa jeg igien forrestillede dem den Udmage og det Onde,

de maatte udstaae for Klæde og Føde udi deres korte Lebe-Tid; men derimod deres Sklodesløshed at sørge for deres Siæle, som efter Døden kunde uden ende leve i Herlighed og Glæde. Hvilket de maatte tilstaae var Ganden. Men herpaa fulde en Bug-Sorg, om hvad Mad de skulde have i det andet Liv? at de Salige der ikke behøvede nogen naturlig Spiise; men skulde mættes af Guds Ansigtets herlige Beskuelse, kunde de ikke begribe, førend de bleve overbeviste med Exempel af deres egne Lege og Lystigheder, hvorudi de ofte siden saa hentagne, at de tænker hverken paa Mad eller Drikke.

Den 30 Fore vi over til Bonke-Eylænderne. Der sammesteds, vilde nogle endelig have at jeg skulde være en Angekok, og derfor forlangede at jeg skulde gjøre et Barn helbred, som laae for Døden; Thi hans Fader, sagde en gammel Kierling, er jo en Angekok, saa er vel Sønnen ligesaa.

September.

Den 1ste Imod Aftenen kom vi til Grønne-Eylænderne, og
Den 2den til Colonien igjen.

Den 5te Tog jeg mig fore at oversætte 3die Mose Bog.

Den 8de Talte jeg med en gammel Mand, som i denne Sommer var kommen Gønden fra Staten-Huf. Hand sagde, at hand havde hørt om den Mægtige, der med blotte Ord havde frembragt den store Verden; Hvor om hand nu forlangede viider Underretning. Hand spurte og blant andet, om det var umueligt for os at forandre Veiret; thi hand havde hørt mange berømmelige Ting om vores Nation. Da jeg sagde, at sligt tilhørte Skaberen allene. Siger hand: Det maa saa være, hand har skabt Lufsten, saa maa den og adlyde ham; thi hand er dens Herre.

Den 9de Blant nogle som besøgte os, fortalte en, at en Angekok havde spaaet hannem død inden Vinteren kom; Men endnu lever

lever jeg, sagde hand, skönt Vinteren er begyndt, hvad maa der ikke Lyves meget i andre Ting, da de tør indbilde dem at de skal dø inden en vis Tid, som de foresiger, hvilket skeer, alt for deres In-terresse, og at de kan fortjene noget med at indblæse dem nye Siæle, eller bøde paa den Gamle med et nyt Stykke. Hvilken Angeskuternes Færdighed jeg forestillede dem, som de og vel kunde begribe.

October.

Den 4de Der en horte, hvorledes Moses Ansigt skinnede af det hand talte med Gud, siger hand: Havde hand været der lenger, da havde hand vel bleven til en Gud. Hand gjorde sig og den Slutning, at de maatte blive meget herlige, som efter Døden skulle boe hos Gud og beskue hannem stedse.

Den 27de Besøgte os 3. Mænd fra Jise-Fiorden. Den ene sagde, at hand havde mist sin Siæl. Og da jeg begierede at viide, hvorledes det skeede, sagde hand: At han havde skudt med en Bøsse til en Harre, og efter Skudet græd det i Lufften; Hvorfore baade hand og to andre som vare med ham bleve forstreckede, ey viidende hvad det var, førend en Angekok, som i Aar er kommen fra Statten-Hul, kunde sige ham: at det var hans Siæl, som forloed ham. Slige Siæle, siger jeg til ham, fand du miste hver Dag, og endda være i Behold; thi en hver Kugle, som er Hul udi, hviler gierne naar hun farer igiennem Lufften. Hand loe der til og sagde: Var det ikke andet? Jeg begierte og ikke heller nogen Siæl af Angekokken, førend jeg først fik hørt din Mening. Den anden af hans Følge, paa hans Haand vare 2de Seener affkaarne, hvilket hans egen Datter, omtrent 4 Aar gammel havde gjort, fordi hand ikke vilde at hun skulde følge sin Moder til Naboerne. Men som hand for sligt aldeles ikke reffede hende, forekastede jeg ham hans utidig Kierlighed til

til sit Barn. Hvortil hand svarede: Vi elsker vores Børn, efterdi vi ere self Aarsage til at de ere Mennisker. Unde Gemytter ere for at slaae. Jeg svarede ham her paa, at dersom hand tugtede sin Datter imens hun var ung, saa kunde hun slippe, i fremtiden at blive blaa slagen og haardragen af hendes Mand for Brede og Ulydighed; thi Efterladenhed at straffe, forarsager kun at Børnen bliver verre. Det er ingen Under, sagde han, spottes viis, at Kablunet (o: os) ere saa fromme. Jeg svarede ham igien: Omendstiont Forældre hos os reffe deres Børn, saa findes der dog mange onde Mennisker, som den vrimlende Mængde af adskillige Nationer, ere Aarsage til; Hvor den ene forderber den anden. Havde nu Børn hos os deres egen Frihed, som hos dem, da bleve de endnu slemmere. Og saadan, har uden Tvil, og været deres Opdragelse, som de iblant os, har seet adskillige Udyder at øve. Det er derfor saa meget meere berømmeligt, at endstiont Gronlænderens Ungdom have ingen Optugtelse, de dog ved Aldres Efttagelse ikke begaaer grove Skalkheder, og det allene af naturlig Drift, uden at giøre sig nogen slags Betenkning der over.

November.

Den 7de Saasom Handels-Fougterne nu vare til Ende, blev Jagten fort hen til sin sædvanlige Stæd, for at sættes paa Land. Imedens vi vare hos de Bilde, som boede en Mil der Norden fore, blev der talt om en, som for saa Dage siden var bleven borte i sin Kajak, saa hverken hand eller hans Baad endnu var bleven funden. Angesur ville have, at hand var indtagen af Ingnerloit o: de store Fjeld-Frolde; thi saa kalde de Strandens eller Havets Folk og Indboere. Disse, siige de, har tilforne boet paa Jorden, for end den store Floed overvorte Verden, og da Jorden kantroede omkring, kom det ned som tilforne vendte op ad. At for omvorte Mand var borttagen af disse, br:

berviiste den nye kommen Angekok med den Jld, som altid stoed ham for Dyne naar hand herede. Jeg spurte dennem viidere, efter at jeg først havde givet dem Svar paa dette, hvorfra de da meente at Jorden blev peupleret siden Antediluviani bleve til Ingnerloit? En iblant dem svarede: En Mand (hvorfra hand kom vidste hand ikke) gif efter den store Floed, for sig selv uden Mage. Denne da hand boelede med en Tue paa Jorden, ophævedes den samme og blev frugtsummelig, og omsider fødte et Pige Barn. Den samme tog hand siden til Ægte og avlede Born med, hvilke gifte sig indbyrdes med hver andre, efterdi der var ikke andre Folk i Verden. Stamfaderen, sagde de viidere, skal i steden for Haar have Trær til Skiag.

Der jeg efter Begier havde underviist en fremmed Gronlænder om alle Tings Begyndelse, og iblant andet spurte: Hvilke han meente, skulle efter Døden komme der, hvor hand nu horte var saa herligt? Svarede hand: De som have gode Siæle, kommer, maa stee, derhen, og de som have onde Siæle til det onde Sted. Men om hand var af dem som havde de gode Siæle, eller hvorudi Siælens Ypperlighed bestoed var ham ubekiendt. Udi Himmelen, sagde hand, hvor hen, hand for her, havde ingen Begierlighed at komme, er sort Vand, og gamle Rierlinger ere der meget plagede af Ravne, som henge sig i deres Haar, saa da have nok at bestille med at holde deres Hoved ryddelige fra dem. Da dette var besvaret, forlangede jeg at vide, hvor af de sluttede, at Menneskene havde Siæle? Her til vidste hand intet andet at svare, end at Angekut sige, at de kommer i Mørket, og staar uden for Huusene, og sees ikke uden af de Skarpsende Angekuter

kuter selv, hvilke beskrive Gialene saaledes: De ere blege og
gustne, naar de vil sole paa dem, da have de hverken
Riød Been eller Seener; men ere gandske blede, lige-
som de næsten vare intet. Men Narfagen hvorfor de see saa
ilde ud, foregive de, er Himmels stercke Omgang og Beveegelse,
som udmatter dem, at de ikke kand blive seede. Derfor ønsker
Grønlanderne deres døde Benner, heller at komme ned end op
ad.

Den 10 Tiilg om Morgen, rejste jeg derfra igien og kom
til Colonien om Aftenen.

December.

Den 3die En gammel Qvinde, der hun hørte tale om Tor-
den, fortalte, at der hun nest forgangen Aar engang bivanede et
Hepe=Spil ved Staten-Huk, kom en af de 2. Qvinder, som age-
rer Torden, ned af Himmelen og begiærede et hvidt Sælkind til
Kiøbs, efter som det, som de tilforn havde brugt, var alt opslid;
Men Folket i Huuset, som frygtede at handle med hende, svarede
samptligen at de intet havde. Derpaa forloed hun dennem. De
holde for at der ere 2de Kierlinger som holde et stift Skind imellem
dem, hvormed de Tordner, og naar Skindet slaer sig ud, da ly-
ner det. Samme Skind skal de have staalet i fordum Dage; Og
der de bleve overskieldt derfor, bleve de vrede og forloede Torden.

Den 24de Havde vi Besøg Norden fra over Ise=Fiorden.
Der jeg samme Tid, iblant andet jeg talte med dem om, roefede dem
for deres indbyrdes Enighed og Samdrægtighed, at endskiont de ikke
vidste af Gud og hans Billie, sloeges og skieltes de dog ikke, som de,
disverre! Saa og hørte af de hidsente Christne; svarede en af dem:
Maa stee, naar vi fik den Rundstab, bleve vi og u-men-
niskelige. Grønlanderne har fattet saa stet Idee om voris Na-
tion, at de troe ikke, at der kand findes skikkelige Folk, uden de har
været

været nogle Aar i Grønland og lært Mores. Til Sligt har de Fremmede som farer herpaa mest givet Aarsage med letferdige Geberder, med Hujen og Skrigen, som assindige Mennesker. Og efterdi Grønlænderne ikke veed af Bander og Eder, som er det Første lidderlige Seefolk lærer af fremmede Sprog; Saa lader de sig noye med anden letferdig Tale, hvormed de hilser de Bilde, saa snart de kommer om Skibs-Bordē til dem.

Den 31de Til denne Tid har vi ingen synderlig Kulde haft, men oftist stormende Veirlig, der har voldet, at Isen som undertiden har lagt sig over Bugten, er paa nye opbrevet. Og hermed endes da, Guld stee Lov! det gamle Aar.

Anno 1739.

Januarius.

Den 1ste Kæste sig imod Aftenen en heftig Storm af S. O. som begynte ligesom med en Torde n-Lind i Lusten, og varede indtil Klokken 2. om Natten. Imedens den continuerede, sad vi alle udi Livs-Fare, at Huuset skulle kastes os over Hovedet; thi Begge ne bøiede sig, og Gulvet rystede under vore Fødder. Omfider begyntes og Taget at brette og Skaarstenen at falde ned. Kiebsmanden som vilde tillukket Løfte-Dorren, der af Binden var oplagen, blev saaledes fast ned paa Gulvet, at hand blev optagen Død og baaren ned. Efter at hand kom sig lidet igien, fant mand at hand var ilde saaret i Ansigtet og Hovedet. Imidlertid Stormen varede, sad Grønlænderne steds og bad. En Pige som nyeligen har begyndt at lære noget, læste op alt hvad hun kunde og reputerede det igien naar det var til ende. Der nu Veiret sagtedes, kunde vi neppe komme ud af Dorren, for Planter, Bieker, Bredder og Sparrer, som laae splidt ad paa Marken. Brygger-Huuset var gandske borttagen, det halve Dag af Baanhuuset, og et Stokke

af den ene Skorsteen ned til Taget. Det Beste for os var, at vor Proviant og Levnets-Midler, som vi tænkte altsammen var flyen til Soes, fantes dog i Behold.

Den 2den Samled vi sammen stykker og stumper af Taget og det ruinerede Bryggerhuus og begyndte at reparere paa vores Baan-Huus, hvor jeg selv maatte gjøre Sommermands Dieneste, saasom Sommermanden, for hans onde og ugudelige Væsen forgangen Aar af Riibmanden blev hjemkillet, efter min egen Begjæring, at hand ikke skulde gjøre de andre verre end de vare. Vore saae Folk vi havde, blev en syg efter en anden, saa at jeg undertiden ikke havde flere Handtlangere end Riibmandens Aslakens, og Bødkeren, dog fik vi det saa vidt færdig inden 10 Dage, at jeg kunde flytte ind i min Stue igien. Naar Gronlænderne kom og saae mig paa Taget, spurte de: om det var for en Præst at bygge Huus, og tælle Tag; thi sligt Arbejde er hos dem, ikke Mands, men Qvinde Arbejde.

Den 19de Hørtes at en gammel Kone var ihjelslagen i Markkout, efter en Angekoks Angivelse, at hun var en Erolde-Qvinde. De som fortalte os dette holt hende ukyldig, saasom hun var meget Blodrig, da hun blev stukken med Knive under Ribbenene; thi efter deres Meening skal rette Hjerter være uden Blood og have tomme og leedige Indvolle. Siden hun var dræbt blev hun slæbet op paa et høyt Bierg og partered Leed fra Leed, paa det, hun ikke skulde blive levende igien. Den Angekok som var Aarsag til ommelte Kones Mafacree, og selv var den Første, som lagde Haand paa hende, har i disse Dage faaet en Contra-Part som vil siunge imod ham. Begge har lavet sig paa Bisser, at slaae hver andre af Marken med. Men Angekok undslog sig for at møde, der hand fik at viide, at hans Modstanderes Bisser gik løs paa at forkleime hans Hjerter-Konst, og hand selv ikke havde andet at bringe frem, end at hand havde ligget hos den andens Med-Hustrue, da hand nest forgangen Aar laae syg.

En anden Anegkok har for nogen Tid gjort en Tour til Him-
melen for at skaffe Mengde af Sælhundede til Landet, efter som mange
af dem liider stor Hunger. Men andre siger om ham: at de fik no-
gle Sælhundede tilforne, men saaer nu mindre, besynderlig i Ange-
kokkens eget Huus, der saaer de slet intet. De har og taget til
Mærke, at alle de som har haft Bloedgang, og søgt Raad hos An-
gekok ere døde. Kunde det falde saa got ind alle Tider, naar dette
Eognagtige Pak ville agere Propheter og Doctores, skuide mand
haabe at Dyene skulle dog engang oplades paa dette taabelige og let-
troende Folk.

Den 24de Om Aftenen Klokken 9. omtrent, var Formørkelse
udi Maanen; Hvor over nogle Qvinder som var hos os, bleve heel
bange, og tænkte at Verdens Undergang var for Haanden. Jeg un-
derviiste dem derfor, hvorledes det naturlig gif til, at sligt af vores
Viise forud kunde viides; men ikke des mindre kundedenne og andre
Formørkelsers tiene Menniskens som Paamindelser, om den sidste For-
mørkelse, hvor i den store Skabning skulle forderves og endes. Der
Formørkelsen nu var forbie, begyndte de indbyrdes at gieffes med de-
res galne Skikke som de bruge naar Formørkelse er. En af dennem
er denne: De tager fatt paa en Hund, helst en gammel, som de
tæncker skal have meere Forstand end en ung, hannem kniber de i Dret
eller og slaaer ham. Dersom hand da er felesløs og ikke skriger, da
er der Ulykke paa Jarde, eller og Jorden skal revne; thi sige de, be-
gynder Sandt og Felelse først at forgaae Beestene, saa kommer
det nok siden til Menniskene. At Beestene skal finde det først, holder
de for er Mærke, at deres Oprindelse er ældre end Menniskens, og
derfor skiont ufornuftige, saa dog indvortes begavet med Kundskab
der om. Den anden Maader og Viis er, at deffke Båndspande og
Urin-Baller til, at Maanens Hunde ikke skal stikke Hovederne op
der af, af hvis forfærdelig Asiun de maatte døe.

Disse Vilde fortaalte og, at en gammel Angekok ved Zise-
Siorden, havde sagt: At det stormende Veir, som indsalt Rye-Mars

Dag, skeede fordi Lufften var vreed at giorde Vilster samme Dag hand Hærede eller Mumlede, hvilket ikke maatte skee; Thi paa saadan Hære-Høytid maa følge 3 à 4. Dagers Hvile fra allehaande Gierning, som paa en stor Sabath. Dette havde hans Torngak, som er en Hay-Gijs, advaret ham om. De tænkte ellers over alt, at Eiden var kommen paa hvilken Verden skulle forgaa, eller i det ringeste Jorden kandre om. Ja det syntes, at Jis-Biergene op i Landet, begynte alt at larme og komme af sted. Allevegne hortes Skade af dette Bejr, her i Bugten, paa Baader, Slæder og anden Bage.

Den 28de Kom en Beslære fra Nouk og trekket af med en Vige, som med andre besøgte os. Denne gang gif det af uden Blod, som dog er rart; thi Brude-Gaver er gierne Næse og Mund i Blod, ribledede Haar og saarede Hænder, af det de bliver slæbet paa Jorden eller Jisen. Saa modstridig maa en Bruud stikke sig i Grønland, om hun ikke vil kaldes Mandkiær. Vil hun siden med gode Formaninger ikke gaae til Sengs, efter en eller to Dagers Besgrædelse, saa maa hun lyde Magten. Lader hun sig anderledes tee og viiser ringeste Faveur, maa hun ikke tage det ilde op, at hun bliver spertet af hendes Kiøn; thi Fruentimmeret her, saavelsom paa andre Stæder, sparer ikke gierne hinanden.

Februarius.

Den 3die Saasom det Grønlandske Lexicon er temmelig formeget og forbedret, siden det sidst blev sammenstrevet paa Got-Haab, og de fleste Ord, som siden den Tiid ere indførte, ej for-danskede, haver jeg paa nye taget mig fore, at sildføre det, og med Exempler Illustreret de Ord, som syntes usforstaaelig; Ligeledes med de forekomne Dialecter om d' Syd og Nord, og nogle Ord af Angekuts Kirendum og forblommende Talemaader.

Den 4de Gif jeg med Assistenten over Jisen til Jise-Fjorden. Der sammesteds om Aftenen, maalede vi et Giske-Snøre,
som

som befantes 364. Gaune langt. Hvor efter Grønlandernes Beretning, dette Fiske-Snøre iblant ikke naaer Bunden, der standse de store Isbjerg, naar de kommer med Stremmen udaf Fiorden, indtil de af Grunden og Solen blive saa fortarede, at de kand slippe los igien. Jeg har tilforne af Curieusitet, maalet et Is-Bierg, som dog ikke var af de Høieste, og befantes at være 88. Alen over Bandet, naar mand nu legger dette til, bliver de Største i det Ringeste over 1000. Alen høye, som, for dem, som ikke have seet det, vel kand synes utroelig. Dette saa vel som andet høret just ikke til Missions-Forretningen; men faar passere med, i Mangel af andet. Hvor jeg kom hen, talte de om det stormende Veir Nylt-Alars Dag, hvilket de tænkte var en Begyndelse til Verdens Undergang. De havde og hørt, sagde de, at KONGENS Portrait, staaende i min Stue, skal have grædt nylig for det harde Veir paa Kom. Denne Urimelighed gjorde de til Rimelighed, eftersom Skilderiet kom dem for, ligesom det var levendes.

Den 6te foer vi derfra hjem igien.

Den 9de Var jeg med Riibmanden, (som nu nesten er kommen til sin forrige Helbred igien) udi Grönne-Egländern. Der passerte intet, som er Skriv-værdigt, uden at de og talte om oftemelte stormende Veir, og tænkte at Dommедag var forhaanden.

Den 19de Døde en af Matroserne. En Mand som i Høst kom hid langt Norden fra, fortalte mig, at der Nord hvor han var kommen fra, vare at see firfantede oprette Steene, nesten ligesom Pyramedes efter hans Beskrivelse, med Armer paa, som viiser til Beyene; hvilke hand meente vare gjorde af vore Følsk. Men siden det er uvist om vores gamle Norske, har boet saa langt om Norden, bliver det troeligere at de ere oprettede af deres egne Forsædre, som uden Tvil har været Americaner, saasom der ikke ere længere over, end at de af Biergene kand see i Vesten det andet Landet; hvilken Oberfart menes at være innavigable for Is. Om disse Steene har været brugte som Altero, kand mand ikke viide, siden de skal være spidke men glade oven paa.

Martius

Den 2den Besogte jeg dem atter i Jise-Fiorden. Der nogle horte om de Tegn som skal gaae for Christi Tilkomst, sagde de: Det er best at mand gior boelig i Biergene, om mand, maa stee, der kunde vi blive i Behold. Her til svarede jeg dem med Skriftens Ord: Alt mange paa den Dag, af Forstreckelse skulle sige til Biergene at de skulle falde paa dem, og til Høyene at skulle dem for Guds Brede, som da vil fremkalde alle Mennsker, baade de som ere paa Landet og udi Havet; paa det de, som har kiendt ham, og af Hiertet elsket og troet paa ham, kunde faae den Glæde og Hærlighed, som hand har bereed for dem; og de Bantroer Onde og Ugudelige at lide deres fortiente Plage og Piine hos Dievelen. Rey, svarede de, vi ville alle op ad, vi elsker Gud og troer hvad du siger, der er vores Alvor. Jeg svarede dem igien: Alt det var onskeligt om min Tale havde nogen Virkning hos dem; thi da bleve de behagelige for Gud, og Kongen vilde glæde sig, at hans Hensigt, som er at de maa kiende Gud, ikke bleve forgiæves. Lader ham kun viide, sagde de, at vi troer din troeværdig Tale, og takker Eders store Herre KONGEN.

Den 27de døde en Matros, der ikke var værd at han skulle leve paa Jorden, end sige, at mand skulde tænke, at hand kom til Himlen; thi som han levede saa døde hand. En Kiæde af lutter Ugudelighed, Bander og Eder, vare hans Morgen og Aften-Bønner, og med de samme endte hand og sin Tale, da hand nogle Timer for sin Død, miste baade Hørelsen og Maalet. De Vilde syntes underligt der om, at der strax blev arbejdet med hans Ligkiste; thi hos dem maa ingen tage sig noget for udi 5. Dage, at de ikke skal døe eller Jorden revne.

Den 10de kom fra Maklykaut nogle til mig, og begiærede Medicin for deres Syge som laae af Blodgang. Jeg spurte dem, om

om de ikke vilde gaae til deris viise Angekut, som med bare Ord, snart kunde helbrede? Hertil svarede de: Det er ikke dit Alvorre, du kiender dem nok at de duer intet. Alle de som har ladet dem Hæ-
re eller Mumle over sig, de ere i Vinter døde; Gaa vi holde op at
troe dem mere.

Aprilis.

Den 15de Kiorte jeg til Zise-Fiorden', der sammesteds leed
de baade stor Nød paa Levnets-Midler, og døde daglig i Mængde
af Blodgang. En af dem som kiorte med mig over til hin Side af
Fiorden, bad mig holde lidet, imedens hand gik hen til et Zis-
Bierg. Der hand kom der hen stod hand noget stille og Mumlede
for sig self. Men der hand kom tilbage igien, spurte jeg ham, hvad
hand gjorde der? Han sagde: Jeg lagde en Lenze paa det Eted for
nogen Tid siden, og der jeg Dagen der efter kom for at hente den,
var den borte. Nu tog jeg et Stokke af min Skoe-Nem og mumlet
paa og lagde i Steden, paa det den som har staalet den, kand blive
saa og doe. Jeg spurte ham herpaa igien, om han kunde være saa
ubarmhiertig, (i Fald han kunde,) for saa ringe en Ting at omkom-
me og forderve et Menneske? Hand svarede: hvi stjaeler hand da?
Jeg forte ham der paa til Gemytte deres store Lyverie de begaae imod
deris Nation; Hvor imod han gav til Siensvar at hand brugte ikke
sligt, vilde derfor ikke heller at andre skulle gjøre det imod sig. Der efter
spurte jeg, om hand meente, at hans Ord vare saa kræstige, at de
kunde staae Folk ihjel, og hvorledes hand kunde staae at vilde, at det
treffede den rette, da der døde Folk dagligen? Dertil svarede hand:
Om hans Ord vare hvad se eller ev, vidste han ikke; men døde den
som havde staalet den, da kommer hans Siæl nok for Angekkok naar
hand heyer. Efter at jeg havde besøaret dette, forekastede jeg ham
hans Lettroenhed, at hand paa slig en Maade vilde gjøre sig forsikkret
om Lyben. Denne Tale havde vi under Reis. Der jeg nu var
kommen ind udi hans Huus, begierte hand at jeg vilde viidere tale,
om det jeg begynte paa Bejen, nemlig, om den som skulle levende gior-

re alle Mennister, hvortil de alle fantes andægtige at høre, da jeg hørte om underviiste dem. Jeg tænkte og her at finde den Angekkok, som var Marsag til, at Rierlingen, som tilforn er meldt om, blev ihjelslagen; Men hand loed sig ikke tilsiune.

Den 14de Goer jeg tilbage til denne side af Fiorden, og forblev der om Natten. Allebegne hvor jeg kom, var Sorg og Klage baade for deres Døde, og den Rød de leed paa Livs Midler. Hundene slæbede de Dødes Hoveder og Been omkring Marken, hvilket mange syntes ilde om, og lastede deres Skjodesløshed, som havde begravet dem saa ilde. Naar de Afvode have ingen Slegt eller Venner, da bekymrer de andre sig ikke ret synderlig for deres Begravelse.

Den 16de Døde nok en af Matroserne, hvis christelig Endeligt, var mig saa glædelig, som den forrige bedrøvelig.

Den 17de fik vi at høre at trende Skibe af de aartigen her paa farende Handlere, allerede vare komne inden for Hunde-Eylændene.

Den 19de En fremmed Qvinde, der hun fik at høre at Eva var skabt af et Ribbeen, gjorde hun sig den Tanke: at det maatte være Marsagen hvorfra Qvinderne alletider bleve forærte Ribbeenene, naar Sælhundene bleve uddeelte iblant dem; thi det er en Skik hos Grønlanderne helst i knappe Tider, at meddeele hver andre af hvad som fanges, hvor da gierne observeres at Ribbeenene frembares til Gruentimmeret.

Majus.

Den 6te Forkyndtis, at Handlerne som laae udi Bugten, vare gandske forbittrede paa os, og med daglig Skuden op at Colonien, giver noksom tilkiende hvad de gierne vilde gjøre om de tørde.

I disse Dage er en Qvinde som var forskut af sin Mand, (som jeg dog, efter hendes Begjæring, har sagt at insinuere igien hos Mand

Manden,) bleven bort, da hun vilde gaae paa Besøg til andre, om trent en Miils Vej derfra. Nogle har beskylt Maanen, at hand har taget hende bort, hvilken de meener endnu at plages af den Syge hand havde i Maklykaut, forend hand blev optagen, maa saaledes søge at curere den enten ved Lejlighed at opsnappe en Qvinde fra Jorden, eller hoere med dem, medens hand forlader Himmelen og er paa Sælhunds fangst, (som er naar hand ikke sees.) For at bestyrke dette, havde en hørt, at Maanens Hunde freg for Visken, oven over den Vej, hun skulde gaae. Andre igien meente, at hendes Mand. for at blive hende qvit, har slaget hende ihjel, og putted hende igiennem Jisen som er det troeligste.

Den 7de Høstes at et stort Fjorte Skib var tilsat i Jisen ved Hunde. Eyslandene, og bleven de Bilde til pris.

Den 8de Hafde jeg med en Dyv at bestille, som opholdt sig 3. Miile Sonden fore. Denne er den eeneste Gronländer, som nogen Tid har begiegnen mig u-hoslig, og i min Nærværelse talt ilde paa vor Lære. Det første jeg kom til ham, blev han gandske bestyrket, eftersom hand ikke vidste af mig forend jeg stoed ved Siden af ham. Hvorfor hand begyndte strax at mumle for sig selv, og tænkte dermed at formilde mig; Men jeg bad ham kun holde Munden; thi Hæverie agtet jeg intet. Hand skulde kun gaae hen og viise mig de Legter hand havde staalet. Hand svarede jeg Hæver ikke; men de siger om dig, at du er een viis Mand, gaae nu derfor for i Bejen og søg dem op. Dette tiede jeg til, men toeg ham ved Armen og bad ham følge, og som jeg have hørt af de andre, hvor hand havde tagt dem, nærmede jeg mig med ham og hans Kone derhen, satte mig saa ned og talte med dem Begge, baade om hans og de andres Eyverier, som hos dem agtes for intet, naar det skeer fra os. Nogle Midler eller Ejendeler, svarede hand, er ikke at anke paa, men et Menniskes Liv er mere. Ja, svarede jeg ham, besynderlig deres, som ikke kiende Gud. Herpaa faldt hand mig strax ind i Taalen igien og siger: Naar skal Himmel og Jord forgaae?

Der er længe nok talt derom; men de staae endnu. Herpaa svarede jeg atter; at jeg altid haver talt om den Dags Ubished, som dog skal skee, eftersom det er sagt af den som aldrig kand lyve. Og som hand har skabt Alting af intet, saa kand hand igien giøre det til intet. Dog kunde det være got for slige kaadmundede slemme og onde Menneſker, som hand og hans liige, at der ikke var saadan Tid at vente, saa kunde de som andre Beester blive liggende i Graven, og ej pines i Ewigheid for deris Ugudelighed. Etersom herpaa fulgte intet Svar, holder jeg det ufornøden at melde om, hvad jeg viidere taledes til ham; men da jeg satte mig paa Glæden og vilde kiøre derfra, vilde hand med Magt trænge sig ind paa mig, for at age med til de andre Tyve, som boede en halv Miil derfra. Men som jeg havde alt seet hans Sind. Lav imod mig, da han var allene, kunde jeg med Billighed ikke tænke noget got om ham, der som hand blev min Compagnon did hen, hvor der boede mange af samme Sort; bad ham derfor at hand vilde sætte sig paa en af de andre Glæder, som samme Tiid, og vilde derhen. Mens derte uagtet fastede hand sig paa mig, og loed sig slæbe ved Glæden, hvor paa jeg stotte ham fra mig; men hand tilbød sig nok engang, da maatte jeg holde stille og begynde at hegle hannem igiennem det beste jeg kunde. Omsider gik hand da til een af de andre Glæder og foer med; dog loed han ikke see nogen Ondskab imod mig da vi kom derhen. Efter at jeg havde taget Pant fra de Tyve til Hobe, foer jeg hjem igien samme Aften.

Den 9de Blev fød et Monstrum 2. Miile her fra, uden Hovet, med fire Been, store Negler, Mund paa Brøstet og Klor paa Ryggen. Slige og andre Banſkabninger fødes tit her i Bugten.

Den 9de Hen ved Kloffen 11 om Natten, kom en Kiørendes i fuld Gallop og loed os viide at nu blev det Alvor med vores og deres Odeleggelse, saasom Handlerne ere saa hidzige, at de flyder i Jisen for at bane sig Vejen til os. Udi Bugten havde de aflæd de Døde, og efterlat Kropperne nøgne. Alle de som boede i Grønne-Eylandene og
S. O

S. O. Bugten, havde alt forlat deres Boeliger. Hand med de
 Øvrige som boede hos ham, stode og ferdige til at flye. Jeg for-
 manede ham det beste jeg kunde, at de fulle ickun blive, saasom de
 havde sig slet intet Ont at befrygte.

Den 21de Som jeg taledede med en om Døden og den ævige Piine
 alle Ugudelige og Bankundige om Guld og hans Son havde at forven-
 tessig, bad han mig tie stille, og sagde: Nu er der Ulykke til Gavn;
 først dræbes af Hollanderne, og siden piines af Dievelen.

Den 26de Skielte jeg paa en fordi hand havde klist sig med sin
 Kone. Hand undskyldte sig at hun var en Tyv. Der jeg spurte ham
 igien: hvi hand kunde være saa noye regnede paa slikt, da det heele
 Lands Indbyggere vare Tyve? Svarede hand: de stæler kun fra
 Kablunæt.

Det Grønlandske Lexicon er nu til ende bragt; med et til-
 strækkeligt Dansk Register.

Junius.

Den 2den saaes 4re Skibe en halv Miil uden for Colonien
 imellem Jisen. De Vilde som bleve disse paa engang samlede Skibe
 vaer, tænkte, at nu var det ude baade med dem og os, toge derfor
 Flugten, og vare næsten blevne omkomne af en hastig paa kommende
 Storm, som drev dem op til Landet imellem Jis-stykkerne, hvor
 de falt ned igiennem og havde nær druknet

Den 4de bragte de Vilde mig et Brev fra en af Grev Zin-
 zendorphs Præster af dette Indhold:

D 3

Wohl-

Wohl-Ehrwürdiger ! insonders Hochgeehrter Herr!

Wenn sie diese meine Zeilen wohlfinden, und ich dessen benachrichtiget werde, soll es mich einiger erfreuen. Ich konnte es nicht lassen, nachdem ich so nahe bey bin, Ew. Ehrw. schriftlich aufzuwarten, und zugleich melden, daß den 16 May der Kauffman Jensen, samt dem Schiffer bey uns am Bort gewesen, in den Walfisch Eylanden. Ich komme hier ins Land, meine Brüder in Süden zu besuchen, um zu sehen, wie es mit ihnen steht, was sie machen, wie und auf was Weise sie das Werck bey den Heyden angreifen. Es dauert mich nichts mehr als das Spiel, das unsern Schiffern mit denen Ehre habe. Sie tragen mir hiemit zugleich auf ihm zu melden, daß sie hier nichts suchen, als ihre Meisters Bestes, welches sie folgens ihre Ordre thun müssen, und das übrige zu erwarten. Es ist ein Jammer vor mich, wenn ich Stücke und Gewehr laden sehe. Genug hievon. Können sie mir mit einiger Nachricht dienen, wie es hier unter den Heyden stehet, so werde mich Deroselben höchst obligiren. Und wie es um ihre Gesundheit stehet, ich habe viel Verlangen, solches zu vernehmen. Es ist eine schwehre Post, doch wohl dem, der sein Werck treulich wahrnimmt. Ich wünsche, daß ich eine Stunde oder 3. mit ihnen sprechen könnte, ich glaube, es sollte uns beide ein Vergnügen seyn. Der alte Priester in Süd-Colonie soll dieses Jahr zurück gehen, indem ein

ein anderer an seine Stelle kommt, soviel ich von Jense-
sen vernommen habe. Ich grüße sie vielmahl, und wün-
sche ihnen die Gnade Gottes zu ihren Werck und viele
Treue. Er wolle sie segnen nach seiner Liebe, die er zu
den Menschen-Kindern hat, und sie trösten, wenn sie al-
leine sind mit Gläubigen aus dem Volck dieses Landes;
vielleicht gehe ich mit dem Dänischen Galioth nach Co-
penhagen, indem ich dieses Jahr, (so der HERR will) wie-
der nach Hause gehe. Vale! Ich bin Ew. Wohl-Ehrw.

den 4 Jun. 1739.

ergebenster Freund und Diener

Wincehlauß Neiser,

Von der Mährischen Kirche, Prediger zu
Marienborn und Herrn-Haagen.

Efter at jeg havde bekommet dette Brev resolverte jeg til at
fare ud til forermelte Skibe, som laae til Ankers ved Jacobs-Holm,
en Miil herfra, i Folge med Grønlanderne, som bragte mig Brevet
til; men de raade mig meget fra at jeg ikke skulde betroe mig dem,
efterdi de havde talt saa haarde Ord tilforn, men gav i Skrivelsen
gode Ord for at lokke mig til sig og gjøre mig Glade. Hand der-
imod som havde Brevet til mig, og var den første som dristede sig til
at komme til dem, brugte alle Motiver at faae mig med, saasom
hand var lobet Betalning derfor. Der jeg nu kom om Borde til dem,
toegede alle venlige imod mig, og kundgiorde mig de behagelige Til-
dender, at et af vore Skibe laae i Hvalfist-Eyländerne, og 2 andre vare
dentende. Jeg spurte dem iblant andet, hvorledes Sagen stoed i
mellem dem og os? Hvor til de svarede, at dem var sagt i ovenmel-
te Eylænder, at der med skulde forholdes som forrige Aar; Men de
ogtede

agtede ikke at lade deres Skibe, som Jan Jobs føre til Kiøbenhavn; De skulle for lade dem stunte under deres Fodder, og dersom en af dem blev erobret i de andres Gravarelse, da vilde de søge deres fangne Cämmerater; Siden fik mand at see, hvorledes det vilde løbe af. Der var des foruden til deres Defension beordret 2de Hvalfisk Fangere fra 2de Contoirer, skulle disse nu tilføyes nogen Skade, da vilde Colonien staae i Fare efter vore Skibers Bortgang. De agtede ikke at gaa offensive til Verks, men Modstand vilde de giøre det Beste de kunde, de skulle slaae fra sig som Kaarle. Efter at jeg her foruden havde holt en kort Theologisk Discours med forommelte Præst, tog jeg Afsked, og fulgte Grønlanderne tilbage igien, som forundrede sig at de beviiste sig saa høflige imod mig; Hvilket ikke var overeens med deres Trudsel udi Bugten.

Den 8de Bekom jeg Brev fra min Broder Herr Lauritz Alsbach, som berettede at vore Skibe alle 3. vare lykkeligen ankomne til Maklykout; Hvor de foresant de 4 omtalte Handlere, hvilke de først ved Bud forkyndte deres Ordre, raadende, at de med Gode vilde forlade Havnen; Men som de traadseligen sagde sig ikke at ville vige, førend de skulle gaae ud med Splinter, bleve de attaqverede, og efter at de vare skreffede med nogle Canon Skud, gave de sig, og bleve giorte til Priis.

Den 10de Blev mig ved Hans PungioK, som med Fæderne-Lands Skibene tilbage kom tilskifftet de medbragte Breve fra Kiøbenhavn, hand havde i Folge med sig den Angekkok, som besvoldte den Qvinde, der i Vinter blev ihjelslagen i Maklykout for en Hæx. Der jeg nu tilspurte ham, hvad Beviis hand kunde have der paa at hun var en Hæx, sagde hand, at hendes Siæl, imens hun levede blev tit seet af de andre at stige ned igiennem Jorden. Hand havde en
giort

giort viidere ved hende end støtte hende omkuld, ej havende dermed viidere Tanke, men de andre, som vare hende hadelige, dræbte hende.

Den 12te Blebe de opbragte Skibe, som er en Hukkert en Byse og 2. Galiother ved Geleyde af Gallejen og Pinken, Sigr. SEVERINS Skibe, forte her ind paa Havnen, efter at Folket tilforne vare dimitterede med Chalupper.

Den 25de Giorde Hans PungioK sin første Tour som Catechet, med en Familie ind i en Giord, 4. Wiile her fra omtrent, at forblive hos dem en Uges Tid eller meere.

Julius.

Det første Arbejde jeg nu legger Haand paa er det Nye Testamente, hvor om min Fader ved sidst ankomne Skibe efter Hans Højærværdighed Doctor WÖLDIKES Gøtfindende, og har tilskrevet mig, agtende det for nok som allerede er oversat af det Gamle Testamente, som er de 3 Mose Bøger. For nærværende Tid og endnu længere frem var vel andre smaa eenfoldige Bøger nytteligere og opbyggeligere for Grønlænderne; mens at jeg har faret fort med dens Oversættelse, medens jeg opholdt mig her i Landet, er for den Beyviisning jeg kand have i Sproget, naar noget forekom som var mig ubevist, eftersom man er forbunden at holde sig til Texten det nærmeste skee kand, dog saa at Sproget ikke mutileris og bliver uforstaaelig, hvortil nødvendig horer en tilstrækkelig Kundskab om dets Egenkab, ellers kom Nationen til at staae ligesaa forgabt over deres eget Sprog, som om den Hebraiske Text blev læst for dennem.

Den 4de Havde jeg en Samtale med Arnarslak angaaende Brede som hun bar til et andet Fruentimmer, som hun meente havde forurettet sig. Da jeg straffede hende for sligt, holt hun for at det var vanskeligt at forbyde det som var med fød, Hvortil jeg da først svarede, og siden forestillede hende Guds Barmhiertighed imod Menneskene, som dagligen fortørner hannem, dog er han ej vreed ævin-

deligen; men forlader naar man alborligen ombender sig, fortryder det Onde og søger om Raade, ham burde vi stræbe at ligne. Dette Ord: at ligne formeente hun var ikke ret, og derfor sagde: Du taler maa stee feyl, du har selv underviist mig at da nogle af Guds skionne Engle vilde ligne Gud, bleve de til hestlige Djævl og udkast til Mørkhedsens Sted; med samme som var deres Fordervelse, fordervede de Adam og Eva og alle deres Børn som skulde fødte, derfor er den Tale hadelig for GUD, og gaaer ikke an. Hertil svarede jeg igien, at det var stor Forskiel paa at ligne Gud af Hofmod som Dievelen, der ikke var fornøyet med sin Herlighed; men vilde være lige med GUD, og at stræbe efter at ligne GUD i det gode, hvilket han selv har befalet os, det var derfor ikke sagt at nogen maatte gjøre sig den Tanke at ligne ham aldeelis; thi det var gandske umueligt at blive Jevnlige med ham, ligesom hun saae voris Konges Portrait der vel ligned ham; men var dog stor Forskiel imellem; thi Skildertet kunde hverken see, høre, tale eller gaae; Dette syntes hun var got nok; men at efterfølge ham kunde være et beqvemme Ord.

Den 4de Udslog en Mand sig for at sticere en andens Barde i stykker, af Marsag hans Dotter nyligen var død. Da jeg udspurte af ham, hvad de meente, der hentis de Døde naar deres Efterlevende forsaae sig mod deres gamle Skikke? Svarede han: Alt hvad man gjør som er forbudt, findes siden paa de Dødes Legemer, naar vi nu elsker dem, saa vil vi ikke gierne at deres Legemer skal besværes. Viidere spurte jeg, om de nogen Tid havde erfaret det? og om der end fantis lige Ting, saa kunde jo den som vilde indbilde dem det, være saa trødt og faste saadant ind i Graven, hvilket de døde Legemer dog ikke soled. Dertil sagde han: Jeg har ikke selv seet det.

Den 9de Nogle af dem som vare nærværende ved de Hollandske
 Elbis

Skibis Erobring, fortaalte, hvor modige og latterfulde de lavede sig til Modstand, med Canoner, Bøsser, Pistoler, Sabler, Lenger, Kniver og andet da vore Skibe nærmede sig ind til Havnen til dem; Men der de saae Ruglerne spille iblant deris Taccellage og paa deris Skibe, brækkede de deres Haand Gevehr og kastet dem i Soen, efterat de nogen Tiid havde skjult sig i Skibene. Af deres Cargasson kastet de og noget paa Land iblant de Vilde til Bytte; men de torde ikke tage det op, hvor stor Lyst de end havde derpaa, af Frygt at det skulde hevnes igien af vores. Til Slutning sagde de: Ederes Herre maa dog være en stor Herre, efterdi Hollænderne de vare saa bange for hans Tienere, hvad om han kom selv

Den 21de Blev de tvende afdøde Matroser nedsatte i Jorden.

Den 30de Affeglede hersfra de 3. Sigr. SEVERINS Skibe med tvende af de til Priis optagne, efterladende de tvende andre til Vinterlag, i Mangel af Mandskab at besætte dem med. Ved samme Lejlighed gjorde jeg og en Tour med til Hvalfisck-Eylænderne, hvor vi forlod dem med Handels-Jagten. Gud lyksaliggjøre deris Rejse og glæde dem med lykkelig Ankomst til deris forønskede Havne.

Den 31de Dreffet vi ind udi ommelte Eylænder, hvor ikkun faae Folk fantis, hvilke jeg og efter Lejlighed kortelig underviste om Gud. De samme spurte Hans Pungiock som fulte med mig did hen, om han havde seet Gud i voris Land? Efterdi Rygtet om Gud kom med os fra vore Lande, saa sluttet de at hand synlig residerede der. De forundrede sig og alle over at vi ikke fore vild i det store og viide Høf, og derfor kalte os Torngarsuit.

Augustus.

Den 2den Seglet vi over til Disco-Eylænder. Paa samme Sted spurte Een mig, hvorledes vi skulde faae vore Midler og Evendeelse

deele med os til Himmelen ; thi de vare for skionne at efterlade paa Jorden. Jeg svarede ham hertil , at alle Ting i Verden skulde forgaae og blive til intet , og at Jordens Lumpne Søn var alt for uværdigt at komme did hen , hvor man vil foragte alt det som man her har holt for herligt , naar vi skal nyde dend Herlighed som aldrig skal faae Ende. Jeg vidste ikke , sagde han , at dette var ikke værd at tænke paa , naar der er saa got , hvi vil vi da saa nodig forlade dette ? Dertil svarede jeg , at det kom deels af Menneskens Uviidenhed der ikke vidste af noget bedre end det de saae for Øjnene , som hand selv og hans Landsmænd der ingen Kundskab havde om Gud og hans Herlighed ; Deels er det Menneskens egen Skyld , som lade sig saa indtage af det Jordiske , at de glemmer det Beste , som i vore Lande , hvor de veed nok om Gud og det gode han lover de rette Eroende , dog ere de ligesom flaabende ved det Nærværende. Viidere spurre hand om Guld og havde skabt det Land vi nu stod paa ? Da jeg gav ham til Siensbar , at hand havde skabt baade det og dend heele Verden , siger hand : hvad andet ?

Den 6te Falt temmelig dyb Snee , hvorfor de bad mig giøre got Vej igien , og der jeg svarede dem , at det stod i Guds Magt at forandre Vejret efter sin egen Behag , efterdi hand selv er Herre derover , sagde de : Alt siden jeg havde Correspondence med Gud , saa kunde jeg nok udrette det hos hannem. Herpaa gav jeg dem til Svar igien , at man burde forlange noget nyttigere af Gud ; thi Vejret var dog ikke anderledes , end de jo nok kunde sege deris Føde , mens det vi skulde bede af Guld maatte være vore Siæle og Legemer betreffende efter Døden , hvor om de forige Dag havde hørt af mig. De syntis igien at begge vare gode.

Den 7. vare nogle Qvinder om borde hos os , iblant hvilke en begiærede , at jeg vilde døbe hendes Barn , siden Arnarslak havde fortalt hende , at ingen kom til Himmelen , uden de som vare døbte. Jeg svarede hende , at jeg gierne vilde giøre det , dersom de vare i nærværelsen af Colonien , og jeg veedste , at de ikke vilde forlade den , thi det gavnet

gabnet ikke at jeg dobte det, dersom det siden ikke blev oplært om Gud. Om Eftermiddagen kom Faderen og forlangt det samme; mens jeg mærket, at hans Dyemerke var et andet neml. at Barnet der- af kunde leve og faae god Lykke, siden hans andre Born vare bort døde, da jeg overbeviiste ham hans Bildfarelse, bad han, at det maatte debes til Himmelen, og gives Lykke paa Jorden med et Amuletum, hvad Lærdommen var omgaaende, da vilde han stedse holde sig i Coloniets Grenzer. Der- til svarede jeg ham igien, at jeg dog ikke kunde dobe det denne gang, men naar det stedse kunde have vores Underviisning, saa skulde det skee, om ikke af mig selv, saasom jeg nestkommende Sommer agtet mig her fra Landet, saa dog af mine Efterkommere, eller Halv-Broder som i Nar var ankommen for og at være deres Lærer. Hermed blev han fornøyet, og drog hjem.

Den 9. blev mig forkyndet, at jeg gandske vist skulde døe i den- ne tilstandende Vinter, efterdi jeg havde Skudt en af deres Hunde ihjel, som var hørdet med Heyerier, at han, efter deres Meening nep- pe kunde dræbes, og at ingen skulde torde skade hannem uden det for- stet dens Lif. Jeg svarede dem igien, at siden Hunden havde revet noget af vores Tøj i Stykker og gjort Skade, saa tog jeg til Hans Pungiocks Bøsse som stod lad, og gav ham sin Rest, hvilket jeg nu ikke fortrød; thi de kunde deraf see, af deres Indbildning var falsk og at Heyeriet dued ikke, saasom Skudet var ikke saa snart af Bøssen, at jo Hunden var død, slog nu det første feyl, saa gjorde og det sid- ste, uden saa var at Gud ville ellers jeg skulde døe; men saa skeede det dog ikke for Hundens Skyld. See kun til, sagde de om det ikke steer, der ligger ikke Magt paa Hunden men vi ville ikke, at du skulle døe, thi alle vore Folk elsker dig. Her blev og fortalt, at en Hollandiske Flaade af Hvalfist-Fangere nylig var gaaen til Soes efter at den nogle Dage havde krydset under Disco Eyland og paa Bugten for, at opsnappe de erobrede Skibe med

med deris Convoje, de havde og sagt, at de vilde gaae til Colonien for at sætte Jld paa den.

Den 10. lettet vi og gik ober til Hvalfsif. Eyslænderne, og derfra igien

Den 11. til Hunde Eyslænderne hvor nogle brøstet sig af at de havde plyndret det Skib som satte til i Foraaret uden for samme Der. Naar Skibs Folkene fik Seylene fra Ræerne, saa stjal de bort efter Haanden, naar noget blev bragt op paa Dækket af Rummet, saa rev de det igien af Hænderne paa dem; endskjønt Commandøren med sit heele Mandskab vilde forbyde dem det med Gehver. Jeg lod dem igien forstaae, at dersom deris Folk havde lidt Skade i voris Nations Nærvarrelse, da havde de hiulpen dem til rette, i stedet at de som Hunde og Ræne rovede disse, saa ildefindede og uarmhiertige havde jeg aldrig tænkt de havde været, forestillende dem derhos, hvorledis de vel vilde findis til Mode, om deris Gods i deris Paasyn blev dem frataget. Dertil svaret de ikke andet, end det var ondt at miste; men disse vare Fremmede.

Den 12te Tog vi igien fra Hunde Eyslandene til Jesse-Bay der roeset de sig af hvorledis de havde forsvaret mig mod Hollænderne, da hand truede at skære først Hænderne af mig og siden slaae mig ihjel, mens da de længe havde undskyldt mig paa beste Maade, at jeg ikke var deelagtig i det erobrede Skib forgangen Aar, og at jeg intet havde nydt af dets Gods, saa og at jeg pleyede være stikkelig, og alt dette ikke kunde hielpe; (thi det heerde alt: Paulia Ajorpok, Paul duer ikke,) maatte de tie stille, for ey at underkaste sig hans Vrede.

Den 15de Var jeg i Land hos de som boede ved Nye Nouk og talte med dem paa Embedis Bægne, efterat jeg havde sluttet min Tale, gik jeg hen paa Marken til en Spedalsk Kvinde som sad for sig selv. Hun talkede mig meget fordi jeg vilde tale med hende der var et foragteligt Menneske, og forsat af hendis Egne, som væmmedis ved hende. En Familie berømmet hun som endnu sørget for hende og havde

havde toget sig hende an, da hun var efterladt paa en Ø af de andre. Her blev mig og fortalt at en Kvinde ved Ise-Ørden var nyeligen ihjelslagen for Hæxerie, hvorom jeg fik viidere Underretning.

Den 16. ved nogle som kom dertfra, der sagde, at hun blev slæbet nogen ud fra hendes Mand's Slæde om Natten, og slagen i Hovedet med Steene og siden stungen med Knive. Da de vilde skjære hende i Stykker, kastet Manden sig over hende for at afværge det, men der de truede at slaa ham og ihjel, dersom han ikke forlod hende, maatte han gaae fra hende og ikke engang torde græde.

Den 17. seylet vi dertfra, og kom til Colonien mod Astenen.

Den 31. fulgte jeg med Kiebmanden til Ise-Ørden, der blev fortalt at en meget slem Kvinde for kort Tid siden havde dræbt sin egen Mand, for at faae en anden, som og havde bortkast sin Husstrue for samme Aarsage, endog hun var Frugtfuld. Den fraskilte Kvinde var i Sommer 2de Dage hos os paa Colonien da hendes Mand havde skilt sig ved hende, og bad mig at jeg vilde overtale ham at tage hende igien, og derfor vilde give mig Soller til et par Skoe. Jeg lovede hende, at jeg gierne vilde gjøre det uden Betalning, saa snart jeg fik tale med ham, som og kom nogle Dage derefter, maa ssee en vidende, at hun ophold sig hos os; mens han var ingenlunde at persvadere, foregivende, at arrige og onde Qvinder var ikke gode at boe hos, jeg lovede ham igien paa hendes vegne, at endskient jeg aldrig havde hørt sligt om hende, men tvert imod at hun var en god Kone, saa skulde det ikke ssee meere, han maatte ikke være saa ubarmhiertig at ikke igiengielde den Kierlighed hun havde til hancem, da hun laae stedse i Graad, mens han havde adskillige Udflugter, og for at blive min intercession qvit, sagde han, at han vilde betænke sig der paa. Men for at komme til Mandraberinden igien, da vare alle forbittrede paa hende, og vilde at vi skulde skyde hende ihjel; thi hun var ikke værd at leve, slig en Gierning havde de aldrig hørt tilforn. Jeg svarede dem igien, at det var sandt, hun burde ikke leve, men vi torde ikke gjøre det af os selv uden Forspørsel af

af voris Konge. Truet dem til Slutning med at det ikke blev alle-
tiider saa i deres Land som det nu var, da enhver gjorde hvad ham
lystet, stjal, bedrev hoer slog Folk ihjel, uden at viide om de vare
skyldige eller ej, alleene paa en stor-logners Angekoks Ord, for-
taalte derhos og hvor retfærdigt vor Konge vil have at de Beskylte
skal tracteris, at ikke en U-skyldig skal omkomme og en Skyldig
slippe, hvilket de og maatte tilstaae var got; thi det var dem beviist
at mange vare skilte ved Livet som dog vare uskyldige. De for-
talte viidere at denne Abominable Qvinde levet nu stedse i Frygt
for sine egne Folk, og torde ikke betroe sig dem uden for Huuset. For
saae Dage siden stiftet hun Bud efter hendis selv-myrdede Mands
Boesfab at det maatte foris til hende, men de lod hende svare, at hvis
hun vilde have det, saa skulde hun selv hente det, men som hun fik at
viide at de stode færdige uden for Huuset at give hende hendis forskylte
Løn, lod hun dem beholde det.

September.

Den 2den Kaldte en mig ind til sig i Teltet, og sagde at han var
meget bange for mig, fordi han med hans Familie havde næsten op-
ædt et stort Keens-Dyr som Hans Pungiook havde skudt i Sommer
da han var med dem i Nouk-Fiorden. Jeg svarede ham, at hug
gik det ikke løs paa, men hvad jeg havde at sige paa deris selv-tagne
Frihed, havde jeg sagt hans Broder tilforn, og dermed var det til
Ende. Han klagede sig igien, at baade han selv og hans Broder
havde siden været dødelige syge, og deris gammel Fader der bad dem
holde Gæste-Bud med Dyret, var nu død, som de meente var in-
gangen i Solen, eftersom der indfaldt Formørkelse dend Dag, som var
den 4. Aug. Jeg merket nok at det var ikke langt fra, at de jo
havde mig mistænkt for at have forberet dem, og skulde slige Calus
ofte indfalde, gik det mig ikke bedre end andre Grønlandste beskylte
Troid-Folk, helst dersom en Angekkok fik Aabenbaring at pro-
phetere derom.

Den

Den 3die Besamret en Qvinde sig for hendis lille Søn som hun havde mist i For-Aaret, der jeg trostet hende med dend liden Kundskab han havde om Gud, siger hun: Jeg meener at dend Lilletroende ikke liider meere ondt; thi han troede din Tale.

Den 5te Bente vi hiem igien, saasom vi ikke kunde komme over til hin Side Giorden for Drib-Zis, da jeg kom hiem forefant jeg Breve fra min Broder og andre gode Venner Senden fra Got-Haab, som vare medbragte ved de Bilde: Hvilke glemte ikke at beromme sig selv, efterdi det er tilforne holt iblant dem for en hazarderlig Gierning at føre Breve frem.

Den 11te Giorde vi igien et Tog til Maklykout. Medens vi opholdt os der, kom nogle Mænd om Aftenen forfærdede til Lands og sagde, at de havde seet en stor Ild falde ned af Himmelen, som, siden mumlede ved Stranden. Naar Grønlænderne seer et Meteoron ignitum meener de det er Strandens Herre eller Indvaaner, som lader sig tilsynne naar noget Ondt forestaar. Hvorom jeg underrettede dem efter det Begreb jeg selv havde derom, nemlig, at det var en listløs Ting, som præparertis i Lufften af Jordens Dunster, og undertiden udslukkes og blev til intet førend det kom til Jorden, havde ey heller viidere af betyde; mens der var en anden Ild som de burde frygte for, der var bereed for alle Bantroe Onde og Banvittige, dend agtet de intet, jo sagde de: Vi frygter meget for dend, og at Himmelen skal falde ned. En Angekkok langt Nord sagde i Sommer at den stod paa Fald. Dertil svarede jeg dem igien, at dend foregionne Frygt kunde ikke være alvorlig, siden de vare saa Følisløse og u-omhyggelige at de ikke engang spurte om Raad og Middel for at undsløpe dend samme; men i stæden for de skulde bede mig undervise dem om Gud at deris Siæle kunde blive frelst og komme til hans Herlighed i Himmelen, saa vilde de heller viide om voris Land og dets Indbyggere's Bæsen. Der jeg havde sluttet min Tale, dette angaaende, sente en Angekkok Bud til mig, at jeg vilde komme og helbrede hannem, saasom han laae dødeligssyg. Da jeg kom

Kom ind til ham , og han begiærede at jeg skulde hjælpe hannem , fore-
 holt jeg ham hans Eogn og Bedragerie , hvormed han havde fiveret
 sine Lands-Mænd deris Eoy fra , spurt ham derhos om han nu ikke
 kunde curere sig selv ? men han , som de andre Bedragere naar jeg
 faar fat paa dennem , sagde , at han duet ikke. Disse som her
 boede , saavelsom andre naar jeg kommer til dem , kom og med deris
 Børn frem , at jeg skulde tage paa deris PULSE , og af deris Physio-
 nomie sige om de skulde leve eller ey. Allevegne talte de meget præg-
 tigt om voris Nation i Henseende til de Hollandske Skibis Opbrin-
 gelse , og sagde at vi var en horreur og Forskrefkelse baade for Frem-
 mede og dem selv. De forfærdelige Handlere som vi stielver
 for , ere blevne coujonerte af eder , det er ferme Folk. Der
 en forlangt noget af mig , og jeg sagde at jeg vilde betenke mig derpaa ,
 siger han til de andre : Hand pleyer gierne spørge dend
 bare Lust ad først. De som sulte med os , da vi fore derfra ,
 vilde at vi skulde skyde til Jis-Biergene for at fremme et Monstrum
 bort , som opholdt sig der og jaget alle Sælhundene bort , dend havde
 en rød Hue paa , saais undertiden paa Bandet , undersiden paa
 Landet , og var fød efter deris Meening i Maklykout forgan-
 gen Aar. Naar noget indfalder hvormed Angekkut kand giøre
 sig anselige og fortiene noget , da ophitter de adskilligt , som skal
 være Aarsage dertil , dersom en Qvinde imidlertid føder en død
 Banskabning , da siger de at dend bliver levende og stiller dem
 ved deris Sælhundene som det forømmelte Monstrum , er der en
 gammel Pige , som de synes , formedelsft hendis Alder , u-muelig
 kand have hendis Jomfrudom , saa siger de : Hun har Angiak ,
 det er et utiidge Foster , som er fød i Løndom og bliver til et
 flyvende Spogelse , for hvis Nærværelse alle Chreature flyer ,
 skal nu det samme bortdrivis da maae en Angekkok dertil , som
 derfor bliver salareret og opnaar sit Øymerke. Det meeste On-
 de gaar nesten over Qvindeerne. Gifter en Pige sig medens hun
 er ung , da maae hun taale at heede Mand-gal , gaar hun for længe ,
 bliver hun neppe Huuset for hendis Angiak^K , bliver hun gift faar hun
 Stryg

Stryg om hun ikke er lydig, from og skaffer Manden Børn, bliver hun Enke, skal hun være de andres Tjeneste-Pige, ja rettere Træl, og endelig om hun naaer en høy Alder, bliver hun bæret med Hæres Titel, hvorpaa gierne følger Steene og Malacre. Ja efter Døden at pinis og plagis af Rævne i Himmlen.

Den 16de Kom vi hjem igien. Hvor en oppebiet mig for at afhente en Kniv som for nogen Tid var mig leveret fra en Angekok, der ey dristet sig til at curere dend Sygdom han var begiæret til, hvorfors jeg og fik Levlighed, at tiltale ham derfor, men hand forsvaret sig med, at det ikke var hans Alhore; men allene for at prøve ham,

October.

Den 3. Efterat Riobmanden med Coloniets Mandskab var den 24de i forrige Maaned gaaen til Maklykaut, paa Handling og paa samme Tog at sætte Handels Fartoyet op, kom de i Dag tilbage igien, og berettet som noget mærkeligt, at da Vandet var falden fra Jagten om Astenen fandt de den om Morgenen vel 2 Alen sat til Giide, ligesom løftet af Grunden, hvor Stæden efter Kollen saaes da Vandet dog imidlertid ikke havde rørt hende, ikke heller var der nogen Bind som kunde forfløttet hende saaledis? thi kunde det stormende Væjr i Vinter ikke røkke hende, saa kunde det langt mindre skee ved saadan Bind, hvoraf Folket ikke kunde vækkes af Sovne.

Den 4de En Søndag om Astenen besøgte jeg to Familier som stoed med deres Telt ved Coloniien, den eene som tilforne har været Angekok, spurte hvad det betyde at vi i Dag havde saa meget sunget og læst? der jeg havde forklaret ham det, vilde han og vide, hvorfors vi sad stille og tied noget forend vi spisede? Hvor om han og blev underrettet, viindere blev han ved at spørge: om voris Konge kunde giere Amuleta eller døde Ting levende? Grønlænderne fandt ikke faae det i deres Hoved, at andet fandt være Aarsage til Kongers Magt og Herredomme, end hvad som agtes høyt i deres Land,

Land, som er stor naturlige Styrke, stor af Vert, gode Arbejdere, og Angekkut hvøraf de dog ikke synderlig kan rose sig og allerminst at det sidste.

Den 11te objicerte Arnarsak mig, om ikke det heele Le-
geme burte døbes efter Christi Exempel, og om det kun-
de være tilstrækkelig at slaae Vand alleene paa Hovedet?
Jeg spurte hende igien, hvorledes hun havde begrebet det hun havde
lært, at Vandet allene kunde ikke giøre det, men Guds Ord som
var sammenfojet med Vandet. Endskiont hun nu gjorde sig Scrupel,
over Christi og Dronningens Dieners Eunuchi Daab
som skeede udi Vandet, hvilket og var Skik hos de første Troende
i lang Tiid, saa er dog Maaden med Vandet som er Jordisk, en
different Ting, enten man dukker under Vandet eller overøses
dermed. Hun sagde viidere, at hun tit havde tænkt, om det
ikke var got at døbes ofte? holdende for at det ikke var
for meget at bruge et Saligheds Middel tit. Derpaa gaf
jeg til Svar, at vi ingen Befaling havde om dette Sacramente,
men vel om Alterens. Og som hendes Tanke var Anabaptistisk
saa førte jeg hende igien af de Tanker med samme Argumenter
som bruges imod dem.

Den 12te besøgte een os som havde temmelig Kundskab om
vores Lære, samme havde forrige Vinter boet een Snees Miil Son-
den for, hvor han havde efter hans Siigelse underviist dem om Guds
hans Son, Opstandelsen, og hvorledes det da skulle gaae med
Menneskene. Mange sagde han, vilde gierne høre ham, bad
ham og selv at lære dem; men hos andre igien havde
han mærket et slags Vantro, eftersom de ikke med Al-
vorlighd gav agt paa ham, hvorfor han blev vreed.
Derpaa begynte han at rose sig selv, som den der havde den største
Tro af alle hans Landsmød. Jeg svarede ham igien, at jeg havde
den Tanke om ham at han troede hvad jeg havde lært ham, men det
var

var dog ikke tilhørligt at have saa høy Meening om sig selv ; men heller holde andre yppermeere. Dertil svarede han : dersom de troede, saa vare de ikke uagtsomme paa hvad de hørte ikke heller smilede de der ad, hvilket jeg ikke heller kunde negte.

Den 16de Efter som jeg nyligen har forandret noget i den Grønlandske Catechismo og meest af det som er udtagen af Bibelen. Spørger Arnarsak igien om det var tilladelig at forandre Guds Ord saa ofte om han ikke kunde blive vreed derfor. Jeg tviler ikke paa sagde hun, at det jo er et troværdigt Ord ; men de som ikke har vel Underretning derom, kunde tænke at det ikke var Sanden, siden det var saa ulige og blev handlet ligesom en Syg der stedse skulde have Medicin. Hertil maatte jeg igjen svare, at Guds Ord i det Eprog som det var overleveret til vore Forsædre, blev stedse usoranderlig ; mens at det i deris Eprog saavel som i andres tit blev forandret, forvolte at man enten ikke forstod til Grunde det Eprog som det allerførst var skrevet paa, eller og det man oversatte det udi, hvilket jeg og undskyldte mig med, eftersom deris Eprog var vanskeligt for os at lære, og behøvedis en lang Tid, allerhelst da vi ingen Underviisning kunde faae af dem selv, men maatte gaae os til det vi havde og skulde lære, hun meente igjen, at hvad som var skrevet tilforn, var forstaaelig og ret nok.

Den 26de I Anledning af at jeg spurte Arnarsak, hvorfor Gud vil vi skal bede om det daglige Brød, da han dog giver alle Mennesker det enten de ere onde eller gode, kiende ham eller ikke, endstiont de aldrig beder ham derom ? Hvilket hun først besvaret efter det, som hun havde lært, dernest spørger hun om denne hendis Tanke vel kunde være god ? nemlig at Gud med Forsæt har slabt Menneskene at hunge, paa det de kunde raamindes at betle af ham, og naar de da fik, han da igjen kunde nyde

de Tak derfor, som han hellers ikke havde faaet, om han havde dannet dem saaledis at de ikke kunde hungre, hvilket havde været ham en let Sag, som var Almægtig. Jeg gav hende igien til Svær, at als Guds Skabning var saa god og viiselig indrettet at der aldrig af noget Menneske kunde optænkis noget bedre. etc.

November.

Den 4de Gik jeg at viide at der er nok et andet Chreatur som Grønlænderne frygter for og kalder Nerrim Innua 3: Madens Eper eller Herre; samme skal have en Qvinde-Kiole paa, som de bruger at bære Børn udi, og søger stedse, endskiont ikke synlig, saa dog indvortis med Overtalelser at forføre de Koner som har smaae Børn eller de som har Sorg, at de skal æde det, som de efter Reglerne ikke burde, paa det de kand døe. Heraf fik jeg Anledning at forrestille dend samme, som fortaalte det, Dievelens Forførelse mod Menneskene, hvilket han tilførne ikke syntis kunde lade sig gjøre, naar Dievelen ikke lod sig see og med Ord persvaderede Mennesken.

Den 10de Fortaalte en mig som er fød noget Norden for Staaten-Huch, at der fantis et slags Folf, som kaldtis Erkiglit, af hvilke de tit bleve overfaldne om Vinteren, naar de ikke vare dem forventende, ellers rømte de til Nerne og forlod deris Huuse. Han havde hørt, at de engang usformoedentlig bleve overfaldne af dem, og ikkun faar frelste ved Flugten, de andre maatte holde Stand og Fegte indtil de alle laae paa Balstedet, som Dagen derefter blev besigtiget af de Flygtige, hvilke fant kun Een af Erkiglit, som havde en stor Snud eller Tryne, og Roger med Vile udi paa Ryggen. Dersom dend Piomontefers Meening om Nordmænd, efter Herr Aftessor Holbergs Relation, var saadan, ic. at de havde Svine-Hoveder, kunde man falde paa de Tanker, at det var Levinger af de gamle Norske, som var gaaen over til denne Side, fra Øster Bygd.

Han

Han talte videre om et andet Slag, som findes om Nord og
 hedder Iglokut: Halve, fordi de ere ligesom fløvede fra Hovedet
 og ned igiennem, for nogle Aar havde de sunden saadan en i Mar-
 ken, hoppende paa sit ene Been, med en Rem om Halsen at fange
 Reens Dyr med. Da de nu gav ham en Lanke og viste ham hvor
 til dend duet, blev han meget glad, og strax til et Forsøg hoppet til
 en Glof Dyr, som han nesten øddelagde og betalte Lanken med
 dem. Begav sig derpaa op ad Landet meget fornøyet, naar han
 blev træt, lagde han sig paa den flade Eiude og saae ud som en Tue.
 Hertil svarede jeg, at dend første Historie troede jeg noget af,
 men af dend Sidste slet intet; Thi dend var saa u-rimelig og
 u-troelig, at den ikke kunde troes uden af Børn og Laaffer. Hvor-
 over han besværgede sig, sigende: Vi troer alt hvad du siger;
 men du vil ikke tro os, og trætter altid imod. Dertil svaret
 jeg atter, at jeg ikke begiærte at de skulde troe det som var u-troeligt,
 men stod ham og de andre frit fore at imodsige mig; thi det var kun
 taabelige Folk der antog ald Enak uden at eftertænke om det kan
 være rimeligt eller ej, jeg vidste meget vel, at det var en Skik
 hos dem at forundre sig over alt hvad de horte, endsskiont de ganske
 let kunde begribe at det var den største Løgn, saa dog for ikke at sige
 Fortælleren imod, bisalde de det, at de ikke skal kaldes u-heslige.
 Da jeg nu havde talt her om, bad jeg ham, sige mig hvad de til-
 forne havde tænkt om Menneskene naar de døde forend de fik det at
 viide af mig? Dertil svarede han, at de holt for at de bleve
 levende igien den 3die Dag; men siden Legemerne sees
 længere, sagde han; at Sielen uden tvil var meent der-
 ved, de som da kom op ad, bære i Himmelen ved et stort
 Pierg overtakt med Sne, og Huusene aabne, de igien
 som foer ned ad levede bedre; thi de finge altid Hvalfiske.
 Der jeg videre begiærte at viide, hvilke der kom til Himmelen og
 hvilke nederst i Jorden? Svarede han: at naar nogen ligger
 in Agone, da tager de ham lempelig ned af Sengen og
 ind:

indsøber ham paa Gulvet til Begravelse. Dette første fald fra Sengen af til Gulvet meener de nok skal være en Begyndelse til det andet ned igiennem Jorden ; men dør nogen uformodentlig førend han bliver nedtagen da farer han op ad. Har den Doendeyingen Venner eller Paarørende, da er det de nærværende indifferent hvor de kommer hen.

Den 11te Skøn atter to fra Ise-Fiorden og begiærte præservativ for Blodgang ; thi der var allerede døde 8te i deres Huus, nemlig : de som bragte Breve hid fra Got-Haab. Aarsagen hvorfor det havde træffet den Familie meente de var, fordi de havde dræbt et Mennecke og derfor vare flygtede hid. Dog vidste de ikke, da jeg spurte dem, hvem de holt for var en Hevner over sligt. Her bliver Apostelen Pauli Ord om Hedningene atter stadfæstede som meldes Rom. 2. V. 15. at endskiont de havde ingen Lov, saa er dog Lovens Gierninger skreven i deres Hjærter, i det deres Samvittighed vidner med, og Tankerne anklage. Dog er den Frygt som Grønlanderne har for dette usynlige Væsen som de statuere, ikke saa meget for det Moral Onde de begaaer, som for andre Phantastiske Superstitioner, som dem bindes paa Ærmene af deres Angekket, hvilke de strikke efterlever.

Den 15de Communicerede Hans Pungiok og Arnarsak første gang. Af Begge kunde jeg ikke andet fornemme end en inderlig Attraae at deelagtig gøres i den hellige Nadvere, til Eroens Bestyrkelse og en Forsikkring om Syndernes Forladelse. For den nutidige Undseelse der er hos Hans udlader han sig ikke gierne med sine Tanker for mig, hvilken jeg søger stedse at afskaffe, paa det han med Frimodighed og kunde tale Guds Ord til sine Lands-Mænd, dog har jeg undertiden hørt, at han har formanet hende nemlig ; Arnarsak, med Andagt og Estertanke at bereede sig til at annamme vor Frelseres Legeme og Blod, naar jeg har ladet som jeg ikke gav agt paa hvad han talde med hende om. Hun derimod er meere talende og fripostig, hvorfor hun tit kommer med instancer, og Spørsmåale som

som hun vil have kient paa, om de fand taalis eller ikke. Hun har
og sagt, at hun lengtis efter at komme til Herrens Bord;
thi saa længe hun ikke havde nydt alt det Gode Gud hav-
de ferundt Menneskene til Salighed, var hun ikke et
fuldkommen Guds Barn.

Den 18de Var en Mand hos os Norden fra, og spurte om
jeg ikke havde noget Medicament imod Døden. Eftersom samme
var romt Synden fra for et Mord han der havde begangen, fik jeg
Anledning at tilsale ham derfor. Han svarede mig igien at han gjorde
det for at forekomme den Ulykke som samme agtet at gjøre ham,
endskjønt denne Mand er en af de Eensoldigste og Stikkeligste saa
har han dog ladet sig forføre af de skadelige Angekut, til at gjøre
denne slemme Sierning. Jeg foreholdt ham og, siden han klæ-
gede sig, at han ikke kunde have noget Barn længe, forend det døde,
at det var en Straf af GUD, eftersom den anden ustyrdeligen
maatte miste sit Liv af hannem. Dertil svarede han: det maa
uden Tvil saa være. Og saasom jeg talede med hannem om
Ziistanden efter Døden, og hvad Tanke de havde om Mennesken
efter Døden, om de da skulle giftes? hvilket han bejaet sigende: at
de gamle Ungkarle til represalier skulde have mange Husfruer, i
stæden for at de som havde været gift her i Verden skulde da ikkun
have een. De som vare døde gamle Jemfruer skulde og hver faae
sin Mand.

Den 24de Gik Hr: Alsbach paa Embedets vegne til Neset
som er en fjerdedeel Mil fra Nouk, hvor der er omtrent 10. Fa-
milier i tvende Huuse. Mod Aftenen kom en til os Norden fra
og relaterte at en Angekok paa Klokke-Huk har spaaet, at
der ingen Jis skulde legges i Bugten denne Vinter; men sligt kun-
de ingen af dem vel troe, siden det aldrig tilforn er skeet i deres
Minde.

Den 29de Der jeg talede med nogle fra Ise-Fiorden om Chri-
sti Lidselse, hvor u-retfærdeligen den H E R R E blev medhandlet,
R siger

figer Arnarlak : Det var dog en Lykke for os , at Foderne vare saa flemt et Folt ; thi hafde alle været gode , saa havde de ikke aflivet hannem , og havde han ikke død saa havde vi ikke blevet frelste fra Dievelen. Dette maatte jeg og tilstaae , derhos sigende , at den Albiidende GUD som hafde besluttet sin Søns Død og forund saae , at paa den Tid vilde findes disse onde Mennisker der vare skikkede eller beqvemme til at opfylde alt det som ved Propheterne længe tilforne var talt om hannem , loed da vor Frelser fødes.

December.

Den 1ste Sil Hr: Alshach atter til Neset og forblev der om Natten som forrige gang , med hannem fulte 2de Grønlandſke Vi-ger , hvor af den eene blev bortsnappet , da han om Morgenens tiffig skulde gaae der fra.

Den 4de Kom Bruden tilbage igien og hafde hemmelig staalet sig bort fra dem , deels af Misfornoyelse over hendes Mariage , deels af Sorg at hun hafde mist min Underviisning om GUD , som hun sagde nu toende gange at være berøvet ; hvorfor hun Nat og Dag grædende bad af GUD at hun maatte blive frie for dem. Om nu Hjertet og Munden stemmed overeens det er GUD bekient ; Ellers fand jeg ikke af det udvortis domme andet , end at det Guds Ord hun allerede har hørt jo har rørt hende , hvor paa jeg med Ridsmandens Samtykke antog hende at blive hos os indtil hun havde lært de fornødne Ting som kræves af Baptizandis. Foruden hende haver jeg to andre at informere som og nyder Kost hos os , stolende paa den gode Mand Sr: SEVERINS raisonable Gemyte som jeg haaber er meere henstillet til at vinde disse arme Menneffers Siæle end deres Spel , dog er det venteligt at om Negocien florerer som skal sub-levare Missionen , det da bliver behageligere for hannem.

Den 6te besøgte os to Nørden fra , og eftersom den eene var fremmed for mig fortalte jeg ham om Skabellen som han hafde hørt lidt om tilforne af sine Lands-Mand , dernæst om Syndfloden , hvil-

Det han confirmerte med et Hvalfist-Hoved som han havde seet langt om Nord paa et af de høieste Bierge, det han ikke forend nu har kun- det begribe, hvorledes det var kommen der op. NB. Mens det er meere ubegribelig hvorledes det er bleven conlveret i den Tid oven paa Jorden.

Den 20 som jeg talede om Christi Opstandelse, hvorledes han fremviiste sin Siide og sine Hænder for Thomas, blev jeg tilspurt, om de samme vare virkelige aabne eller alleene for Thomæ skyld den Etund loed sig ikkun saa tilsyne? Her melder jeg ikke mit Svar den intet fulste derpaa igien af dennem.

Den 25de Efter at jeg havde talt med voris Catechumeni om Frelserens Fødsel paa denne Dag, hvorledis Fadrene i det V. T. troede paa hannem der skulde komme, og jeg fortaalte dem Abrahams Historie og hans store Troe, siger en af de Piger hvor om jeg nyeligen har meldet, og som er den tungnemteste af alle de Grønlandsere jeg endnu har underviist, at hun frygtede for Gud skulde tænke om hende, at hun ikke troede af Hiertet, siden hun havde saa slet Ihukommelse. Jeg svarede hende igien, at hun ikke maatte have de Tanker om Gud som om et Meuniske at han skulde være u-blidende derom; Thi var han Albiidende og kiendte Men- niskers Hierte, som han virkelig er og kand og hun meget vel vidste, saa var hendis Troe ham nok bekiendt, og var den ret og alvorlig, saa behaget hun ham nok, endskiont hun ikke kunde ihukomme alt det hun horte, naar hun kun var begiartlig efter Guds Ord, og bad ham om sin Hellig Aand der kand lære og oplyse hende til at forstaae hvad hun horte. Hun sagde atter, at hun hadet sig selv for hendis Glemfomhed, mens hendis Villie at lære var dog meget stor, som nok endelig er sluttelig, efterdi baade hun og de andre stedse igientager og eftertænker det dem bliver lært. Den anden sagde: Jeg er igien bange at Gud skal foragte min Troe, siden dend er saa liden, hende gav jeg til Svar, at jeg vilde

heller høre at hun havde ringe end høye Tanker om hendis Troe, thi Gud vil aldrig foragte en Svagtroende der i Hiertet troer hans Ord og efterlever de samme, naar hun ifkun bad Gud at forøge sin Troe og lod sig regiære af hannem til det som got var, saa blev hun nok Guds Eifelige, med hvad meere jeg herom kunde sige og animere hende og de andre.

Den 24de I Anledning af mine Qvæstioner om Guds Egen- skaber, spurte Arnarlak om voris Viise eller Lærde kunde komme noget vidt med at begribe Gud? Dertil svarede jeg at om det var de Allerviseste saa kom de dog ikke viidere dermed end Guds Ord har aabenbaret os; thi dersom han med Menniskens For- nuft kunde begribis, da kunde han ikke bære Navn af Gud, efter som alt det som med Sindet kand fattis, det kand fordervis, forgaae og blive til intet; hvilket ingenlunde kand passe sig paa Gud, og dette nemlig Guds Væsen, som mange har vildet udgrunde og en har fundet, beviiser og at hand er en Gud, efterdi de har maatte tilstaaet at han var ubegribelig. Det er ingen Under, sagde hun, at naar jeg har stiddet og grundet hvordan han var, da har jeg kommen hen i en Uendelighed, og, naar jeg har holt op at tænke, saa synis mig, at jeg veed mindre, end da jeg begyndte.

Hvad som hellers er udrettet i dette Aar, er som i de forgangne, disverre ifkun gandske lidet. For nyeligen kom jeg til Ende med Matthæi Evangelium, kunde vel have avanceret viidere, der som mine Dyne har kunde udstaae det; men som Dagen er kun kort, og dend meeste Tid løber hen ved at brænde Lys, hvor ved jeg neppe kand see en halv Timis Tid udi en Bog, end sige skrive, maae jeg tit sidde saa got som Draklos, uden hvad jeg mundtlig kand underrette Herr Alsbach udi Sproget. Hellers har jeg dend store Gud være ævig Lov! med megen Glæde fornummet, mit Arbejde med Bedningene har ikke aldelis været Frugtlos; thi ikke allene de jeg selv

selv har lært ere blevne Dyensjuntlig overbundne af de Guddommelige Sandheder; men de samme har og underviist andre, som med Bedrøvelse, dog mig til Glæde har forlangt ydermeere Kundskab, og som Enden af dette Aar har givet mig dend beste Forhaabning om deris frugtbarlige Omvendelse, saa haaber jeg visselig, at det ikke skal formindstis i tilkommende Aar, hvortil dend barmhiertige Gud give Lykke og Belsignelse, og slutes saa det gamle Aar.

ANNO 1740.

Januarius.

Den 3die Vare nogle af vore Naboer hos os, som roeste sig af deris Troe, hvilke jeg igien lod viide at Dievelen troede meere end de; thi han i det Ringeste vidste langt meere end de om Gud og hans Søn, troede og det samme; ikke dismindre saa hialp det ham slet intet; Liige saa lidet som deris gavner dem, og som de her har en slags Troe, saa skal de og have en slags Løn i hin Verden; thi vor Herre vil ikke lade sig noye med dend Troe som allene ligger paa Tungen medens jeg er hos dem, og siden consulerer baade Heremestere og gamle Kierlinger, som de nyeligen havde gjort, da en af dem var syg. Een iblant dem sagde: Dend uduelige Heremester som du forgangen Aar fordervede, tilbød sig selv forleden da han besøgte os, at mumle over ham. Der jeg spurte hvorede de ikke stod ham imod? Sagde En, vi undseer os fer gamle Folk. Til dette svarede jeg ham atter; Gud skal da ikke paa dend forfærdelige Doms-Dag undsee sig for at byde Eder med eders Angekut som I her har været frygtagtige og undselige for, at hense til Dievelen i dend ævige Ild. Blidere sagde jeg: Jeg blues ved eder i som ere vore Naboer, at jeg ikke skal see den minste Virkning hos eder, af det I har hørt om GUD, men andre som boer langt borte og minst har hørt Guds Ord, lader see allermest Alvorlighed, ja kunde trætte mig om enhver for sig efter forlangende skulde

de underviises. De svarede herpaa igien; at de som havde ud-
raabt dem for Bantroende, vilde selv allene være roeset for
Troende. Jeg lod dem igien viide, at jeg viste en af dem var god,
som jeg siden nefnede, da de vilde viide hans Navn, men resten
vare Egnere Mund-troende Heremesteris frygtagtige og taabelige
Slaver. De sagde: Heremestere har vi lagt af at troe;
thi vi kiender dem nok at de feyler. En spurte hvorfor
GU D ikke, efter som han var Almægtig, slog Dievelen
ihjel, saa gjorde han intet Ondt meere.

I disse Dage har jeg begynt at oversætte Evangel. Marcus.

Den 10de Som der vare nogle Fremmede hos os, og jeg for
de samme talede om Faldet, spørger een, hvorføre Dievelen ik-
ke kom i et Menniskes Skikkelse, saa havde det ikke væ-
ret saa hestligt Syn for Eva. Dertil kunde jeg intet viidere
svare end, at Dievelen viste nok, der var ikke flere Mennisker end
de to, og havde han da kommen til Qvinden som et Menneske, da
hadde han bleven mistænkelig, og vilde sat hende i største Forundring
over den Ting, som hun vidste ikke var til, hellers Land vel ingen til
viste siige, hvorføre han just iførte sig en Slange, han som er usyn-
sig skulde præsentere sig synlig, derfor maatte han paatage sig en
Gestalt, og var da en Slange ikke hestligere end et andet Creatur,
hvis saa ikke havde været, da havde Eva ikke givet sig i Samtale
med hannem. Det er nok dersfore svarede en Anden, at
man har saadan Bedersfyggelighed til Slanger og Ormer,
siden Slangen har forderved os alle.

Den 11te Blev fortaalt at en Angekok, for at giøre sig disto-
meere tro-værdig, havde sagt, at det var sandt som jeg plejede at
siige om Himmlen, nemlig: at der var got at være; thi der var Foll
og Reendyr nok, som han nu havde erfaret, dog var Besjen meget
lang dersom man satte Courfen op ad, men gandske kort, naar man
loed

loed sig af Bolgerne fore Westen hen. Jeg svarede hertil blant andet, at jeg ikke forundret mig meget over Høymesterens Taabelig-
hed, siden han ikke havde været uden for sit eget Land, derfor kunde
han nok gjøre sig den Tanke at Himmelen stodte sammen med Havet,
og efter Njesiun ikke at være over en Dags Rejse didhen. Forkla-
ret derpaa for de nærværende, at Himmelen jeg havde talt om, kun-
de ingenlunde sees med vores Legemlige Øyne i dette Liv, hvorfore vi
ikke heller fuldkommelige kunde tale om dens Herlighed; men at den
blaae Udstraktning, som af dem og andre eenfoldige Folk holdes for
at være Himmelen, er ikkun den tynde Luft som saaledis viises for os.
En af dem svarede: dersom Himmelen stodte an mod Ha-
vet, saa sejlet J nok der ind J som emfarer den store viide
Verden.

Den 13de Havde vi nogle Besogere fra Ise-Fiorden, som for-
taalte, at en af deres Landemænd for nogle Dage siden var bleven borte
paa Soen i haart vejr og overveldet af Is, hvilken hans Camme-
rat havde seet; men kunde ej hielpe ham for ej at styrte sig selv i sam-
me Fare. To Dage derefter kom han hjem igien med Skindet af
Baaden over en Allen fra Stevnen og adskillige andre Stæder sonder-
revet, i ommeldte Tiid gav han fore, at han havde været i Dybet,
og viste ikke af sig selv, førend en stor spraglet Sælhund vagte ham
op, som tilligemed en Høj-Fiist og en liden Billing viiste ham vejen
til hans Baad, hvor der brænte 2 Lys paa hver side, paa de samme
steg han op i Baaden og kom næsten ihjelsfrosen hjem igien til alles
Forundring. Hvor u-trolig end denne Historie var og hvor man-
ge Argumenter jeg brugte at til intet gjøre det, saa syntes dog no-
gle at troe det, efterdi den anden saa tydelig havde bragt Tidender
om ham.

Om Aftenen Klocken 5. blev vort Besøg meget bange eftersom
det fæede Formørkelse i Maanen, alermest da de saae den gandske
formørket; thi de tænkte at Dommens-Dag var for haanden. For-
mørkelsen endtes igien hen ved Klocken 9.

Den

Den 14de Kom flere som holt fore at Verdens Undergang var nær, baade for forrige Formørkelse, saa og fordi Solen ej endnu havde ladet sig til syne, endskiont der dagligen har været klart Vejr siden den 9de da hun fandt sees af Biergene. Mogle Qvinder som horte at de 2. Piger som sidst kom paa Colonien at forblive, vare saa viidt avancerede i Guds Kundskab, forundrede sig høyligen derover, rosende dem og skatterte dem Lykkelige, onskende sig at være ligesom de, den eene af Qvinderne klagede sig at hendis Broders Kone var en Hore, der jeg spurte hende om Manden viste deraf, svarede hun: han veed det nok; thi hun gaaer bort til andre Huuse og ligger der om Natten, uden at spørge ham der om, dersom han fordriøtet sig at tiltale hende derfor, da kom han strax i hendes U-naade, og for at undflye den saa tied han da heller stille. Dette er det første Exempel jeg veed paa et Grønlandsk Qvinde Regimente; thi i Almindelighed efterlever disse Hedninger, skiont u-viidende bedre Naturens Lov i denne Pøst, end mange Christne der dog foruden Naturens, har og Guds Lov klar for sig at holde deris Mænd for deris Hoved og Herre.

Den 17de Effter foregaaende tilbørlig underviisning og hiertelig Attraae at deelagtig gøres i det Hellige Tgjenføðelsens Bad, bleve de 2 Piger døbt, hvor om jeg har mest i afvigte Aar den 4de Decembr. de bleve efter self forlangende opkaldte efter mine Systre, Kirsten og Pernille hvis Navne af det Kion ere mest bekiente i Grønland, samme sagde de, skulde være som Memorialer paa deres Daab, naar de horte dem nevne, de loved aldrig at forglemme den Belgierning, GUD havde bevist dem i det han havde af Dievelens Børn gjort dem nu til sine egne, de vilde ved alle Lejligheder søge at vinde deris Landsmænd til GUD, ja i alle Tilfælde at destruere Hexemesterens Rørdomme. Pernelles Søster
Søn

Søn, af Navn Angusinak, omtrent 12. Aar gammel er G U D
 ske Lov temmelig vidt avanceret, han vil gierne forblive hos os,
 dersom det ikke var Forældrene imod, dog tillader de ham at besøge
 os saa ofte han vil for at underviises, hvilket dog ikke ret tit kan
 ske formedelt han har over 4re til 5 Mille at fare. Hans Mor-
 broder som og er af vores Troes Tilhænger fortalte, at da Drengens
 Fader vilde stille Bud efter en Angekok for at curere hans min-
 dre Broder som var plaget af Bylder, blev Drengen vred og spurte
 om han ikke var bange for G U D? forbød derhos at
 Angekok ingenlunde maatte hentis, uden saa var hand
 vilde blive bestraffet af ham og latterlig for det heele
 Huus-Folk, hvormed Faderen lod sig sige.

Den 22de Kom en Angekok Norden fra, som ledte efter sin
 Kone der var remt fra ham, og som jeg formedelt Brest-Evag-
 hed havde holt dend Dag ved Eengen, bad jeg ham curere mig,
 men han undskyldte sig efter Eadvane med Aismægtighed, og som han
 nok vidste det ikke var mit Alver, spurte han alt om andet, og om
 jeg ikke vidste hvor hans Kone var? Arnarsak spurte ham igjen,
 om han som en Angekok kunde være u-viidende der om?
 Han sagde: Det er sneet over hendis Sper derfor fand jeg
 ikke viide det. Arnarsak siger atter til ham: En Angekok
 naa kunde see i Mørket, og uden Sper finde det hand
 leder efter. Derpaa heglet hun ham saa igiennem, at han ikke
 kunde taale et Ord, og til hans største Ulykke havde vi endel Senden
 fra, hvilke nok ikke glemmer at relatere det naar de kommer
 hjem.

Den 23de Næste Kirsten og Pernelle til deris Egne igjen,
 som boer ved Jise-Fiorden, efterat de vare formanede bestandig at
 holde ved dend Lærdom dem var givne, og med Undervisning at
 hielpe de Bankundige til Salighed, allermest deris Huusegne og
 nærmes

nærmeste Slegt, hvis Begierlighed at vinde om Guld, var dem selv bekjent.

Den 30de Jil vi høre at en Hvalfis var dræbt ved Jise-Gjorden og skunket efterat de havde stænket noget af ham. Her kom de med den gamle Gladder at Fisken var bleven vreed paa en af Roers Folket, som havde en Pels paa, der var brugt ved Liigbegravelse. Det er alletider deris Raison naar de mister en Hvalfis, at enten har han seet i Baaden en Kvinde som har fød et utidig Foster, eller og en i gammel Klæder, (derfor ifører de sig alletider nye Klæder naar de ere paa Hvalfis-Fangst) ligeledes om en har Klæder paa som har rørt ved en Død. Silde paa Aftenen kom end en Norden fra, som var gaaet fra sit Huus tilligemed de andre, men formodet sin Svaghed som var Blodgang, kunde han en holde det ud med de andre. Han sagde at en Angekok havde tilbudet sig at helbrede ham, men som han kendte deris Afmægtighed, vilde han ikke tilstede ham det; men paatog sig, endog han havde ikkun ringe Kræfter, at gaae over Land hid som er over 4. Miile for at faae Hielp af mig. De fortaalte samptlig hvor bange de vare for sidste Formørkelse, og havde efter gammel Skik tildækket deris Urin-Baller og skaaet Dret af en Hund; men som Hunden ikke vel uden Gølelse kunde miste sine Orne, saa gav det dem Haab om at Naturen ikke var nær Fordervelsen; thi de siger saa: naar Besterne lader af at have Gølelse, saa skal den store Lufft (saa kalder de Verden) forgaae. Denne latterlige Sierning havde voris Proselyter tiltalt dem for og demonstreret dem hvorledes Formørkelser skeede. Jeg er og i denne Maaned ideligen bleven tilspurt af hvad Aarsag Solen ej endnu har givet Skin fra sig, hvilket er merkeligt nok, efterdi der dog daglig har været klart Vejr, men for at give en Raison som Grønlænderne endelig i slige Ting fordrer af os, saa har jeg sagt, at endog vi intet seer som Land betage hendes Skin, saa Land der dog være tynde Skyer eller taage som forbolde det, saasom hun endnu ikke er langt oven over Havet, som gierne er didsig og dampende.

Den

Den 31de Ved Catechisationen om Aftenen fornøjede nylig omtalte Patient mig meget med sin Gudelige Tale og ønskede sig stedse at kunde blive underviist. Han er allerede frisk igien og agter sig hjem i Morgen. Nu var her et af Fruentimmerne som og begjærede at blive hos os for samme Aarsage. De gjorde og selv Forslag at vi skulde boe ved Ise-Grunden hvor der er mængde af Folk, saa vilde der blive mange som skulde troe. Hvilket jeg og gandske vist haaber; thi kan den Undervisning som ifkun er skeed sielden udrette saa meget, da der allerede ikke er et ringe Tal af dem som ere rorte og overbeviste hvor meget meere vilde da ikke en daglig Paamindelse ved G U D E Naade, gjøre det.

Februarius.

Den 3die Hafde jeg fat paa en som var bestykt for at være Angekok hvilket han negtede, og spurte hvorudi det skulde bestaae? og da jeg effter de andris Beretning hafde svart ham derpaa, sagde han: lad os tale om noget andet, du veed jo dette er Regn, men hvorfor lader Kongen tage Skibene fra Hollænderne? Jeg svarede at efterdi dette Land, som de kalte deris, var vores Konges og har tilhørt hans Fædre, saa vilde han og forsvare dem effter deris aarlige Klage, mod Fremmedis Overlast og Røben, herfor uden har han og givet sine egne Undersaatter Lov at handle med dem og Forbud Fremmede to Aar effter hinanden ved det armerede Skib, men effterdi Handlerne o: Hollænderne fantes u-lydige og obstinatre saa skeede dem dette, foruden dette hafde de og opirret Kongen i det de tvende gange have afbrændt de Huuse paa Nepiset som var opbygde for dennem som skulde være deres Lærere, hertil svarer han: det er ikke at undre os, jeg skulde og blive vred derfor.

Hans Compagnon fortaalte og, at en Angekok for nogen Tid blev funden nesten ihjel frosen uden for Huuset, da han hafde indbildt dem at han vilde fare til Himmelen; Ligesledes sagde han,

Blev og en anden gjort til Skamme, da han Hædede effter Sædvane i Mørket og forandret sit Mæle ligesom det var Tornarluk, hvilefeten røbede som holt Dret til Jorden og sagde: Angekkorloak Seg-lokau, o: den viise Mand lyver u: forskammet; hvorpaa Aften entes med Latter. Hverpaa spurte de mig, om det ikke kunde fornøye mig at mine Contraparter som jeg altid dadede bleve saa torterte.

Om Aftenen i Betragtning af Menneskens Slabning som jeg forelæste dem, var en saa curieux at han vilde vide, hvorfra Eva fik sin Siæl? Hertil maatte jeg svare; at vi vare uvidende derom, efter som Guds Ord tied dermed, dog sluttet man at Gud har brugt samme Maade med Qvinden som med Manden, ved indblæfelse; thi et Ribbeen var ligesaa ubequem til en levende Qvinde som et stoffe Jord til at danne en Mand af.

Den 6te Gil Hr: Alsbach, paa sit Embedes vegne til vore Naboer som boer i Miil Synden for os, han berettet ved sin Tilbagekomst, at hans Tilhørere fantis skikkelige i det ene Huus; men noget giellesfulde i det andet; hvilkke der jeg Dagen derefter tiltaalede dem derfor, undskyldte de sig, at det var kun deris gode Humeur.

Den 8te Kom Tendeel fra Jise-Fiorden, som gjorde sig dend Tanke at Verden skulde forgaae, siden Solen ikke skinner klart, og Havet var oprørt, her foruden havde de og seet Siæns flyve Norden efter, som er gandffe usædvanlig paa denne Tid af Aaret. Til det Første svarede jeg, at jeg havde givet min Betenkning der om tilforne, nemlig at en tynd klar Taage som vi ikke kunde see, kunde være Aarsage dertil, og var det ikke ret treffet, saa var jeg ligesaa floog som de. Dette gjorde dem got, at de kunde faae noget med mig, som jeg ikke tilstræffelig kunde gjøre dem reede for, til det andet havde jeg endnu utilstræffeligere Raison, mens i Tanke at dend nok passerte til en Gronländer, sagde jeg: At der var uden Tvil fierk Frost i de Lande hvor Siæns holte sig op om Vinteren, og de for
søger

søger i Aar til deris Land, hvor der var en mild Vinter. Dette blev og accepteret:

Pernilles Broder var og hos mig, og rosende sin Søster for hendis herlige Kundskab og tilsonkede sig dend samme, klagede og over eendeel af hans Landsmand, at de af Spot havde bedet at Himmelen maatte falde ned, hvor over han lod see stor Fortrydelse.

NB. Her var og med ham en liden Dreng paa 10. Aar omtrent, som var meget begiærlig at høre om Gud, og kunde temmelig vel svare til hvad jeg spurte ham, endskjønt hand aldrig over 3 à 4. gange har hørt mig Catechisere, kunde og oplæse Troens Art: Fader Vor: Morgen-og Aften-Bønner, saa og en anden Bøn som jeg har ladet de uoplyste og u-døbte at bede, kunde og svinge de Psalmer: O du Trefoldig Enighed etc. go Dig, bede vi Børnene dine etc. De spurte samptlig om vi ikke vilde boe ved Zise-Fiorden saa kunde de daglig komme til os. Hvilket og sandelig var til stor Nytte og kunde stee uden Bekostning, eftersom de kunde tage Mad med sig og være visse Timer paa Colonien og saa gaae hjem igien mod Aftenen.

De fortaalte og at en Angekok var bleven til en Illiseetlok o: Eroldmand, og derfor nok med første Lejlighed blev slagen ihjel; thi der er Forskiel paa disse to slags Folk, dend Første er en Wiismand, en Spaamand, en Doctor, ja deris Præst, der skal consulere Tornarsuk ligesom andre Hedenske Præste deris Oracler. Dend anden igjen, nemlig Illiseetlok er som sagt en Eroldmand, der med sit Hverie gjør ondt og omkommer Folk; endskjønt det er kun en Suspicion de gjør sig om dem, der blive for gamle.

Den 9de Beflagede nogle Dvinde sig at de vare saa nedslagne og skamfulde over det at de Døbte kunde læse saa meget, dennem forfikkrede jeg igjen, naar de vare saa slitige og begiærlige derefter som de vare

vare, da lærte de vel og; mens de meente siden de havde kun set Jhus-
kom-nesse saa kunde det ikke lade sig gjøre. Jeg lod dem igien viide, at
de aldrig skulde plagis med visse Ord og Talemaader, mens naar de
havde begrebet Sagen, saa maatte de selv udvælge sig hvad Ord de
vilde bruge. De sagde igien at de frygtet fore at tale saa beqveme
Ord som vor HErr vilde have det.

Den 14de Havde vi atter Besøg Norden fra. En klagede at
en Angekok havde forverret hans Hustrue, da hand med Mumlerie
skulde curere hende, og han nemlig Manden tillige med sine Børn,
som vare Friske bleve gandske Syge, hvorfor han spurte om han ik-
ke maatte skyde ham ihjel? Der jeg nu ikke vilde accordere ham
det, siger han: Saa giv mig da noget dødelig Mad til
han, at han kand styrte, han vil saa gierne have Smør
og Brød, saa kunde du legge det der udi. Da jeg svarede
at jeg ikke havde saadant, og om jeg end havde det, saa fik han dog
intet, sagde han: Nu kommer dend gamle Barmhiertighed
igien.

Den 16de Sagde Een til mig at jeg nok blev nød at tilstaae
dend Angekok at være en sandfærdig Mand der havde sagt at ingen
Jis skulde leggis paa Disco-Bugt i Vinter, thi endnu havde ingen
Jis lagt sig, derfor havde hand udsted alle de Vinde der har blæst
til denne Tid. Disse merket jeg nok havde ingen Troe dertil; men
skulde det nu saa falde ind, som hand har spaaet, blev han virkelig
holt af mange for en stor Mand, dog trøstet jeg mig ved, og sagde at
Vinteren endnu ikke var til Ende.

Den 17de Fornøyet atter en anden liden Dreng mig fra Jise-
Giorden, med sin herlige Oplysning han havde om Gud, endskionst
dette er dendiførste gang jeg har set ham.

Den 24de Saa som Arnarsak syntis at hendis ældre Søster
ikke med nogen ret Agtsomhed og Devotion hørte paa min Læsning,
begynte hun i Almindelighed at tale om Menniskens Skiodislos-
hed

hed og Koldfindighed om det som var til deris Beste, og hvad dem forestod efter Døden, hvilken var evitable. Systeren mærket strax at dette sigtet til hende, og derfor begynte at undskyldes sig, efterat de længe havde talt tilsammen der om, faldt de begge i Graad.

Den 25de Blev Pernelles Broder udsøffet til mig, for at hente mig til et lidet Pige Barn af 6. Aar; der ikke kunde høre tale om Gud, uden at græde, saa at de med Møye kunde faae hende stille tilfreds igien. Jeg bad ham sige Moderen som havde udsent ham, at jeg med første giivne Lejlighed skulde komme til hende, imidlertid kunde han selv, hans Søster Pernelle og lille Angustinak underviise hende det Beste de kunde.

Dend Manddræber hvor om jeg talte den 11. Nov. udi næst forbigangne Aar var og hos mig, klagende sig jammerligen at han af hans heele Familie var alle bleven til overs. Jeg førte ham derpaa til Gemytte at det var en Gjern af Gud, fordi han havde slaget dend Mand ihjel om Eyd. Han svarede: mine Lænder Mænd siger nok saa, men dend jeg skød ihjel var værd at døe, efter, som han har dræbt sin egen Fader og sluttet mig i Halsen.

Den 29de Besøgte Herr Alsbach og jeg vore Naboer 1. Miil Sonden for. Da vi kom i det ene Hus saae vi et spet Barn som laae dødelig syg, over hvilket jeg blev inderlig beveget til Medlidenshed, da Fostre-Moderen til Barnet blev væk at jeg sad i Tanker og besvædede Barnet, spoger hun, hvorfor jeg var saa traurig? Jeg svarede hende igien, at det var over det stakkels Barn som nu skulde døe bort uden at faae det Middel hvorved det kunde komme til Gud, hun spurte da, hvad det var for et Middel? og da jeg havde sagt hende det; siger hun: Hvi deker du det da ikke? døb det! Jeg besvarede da dette først og derpaa Raadførte mig med mine Collega, hvad jeg skulde gjøre; thi jeg holdt for, at dersom Barnet døde saa var det ikke ilde gjort om det var døbt, og skulde det leve, saa kunde det altid

tid oplæris til Salighed, eftersom det dog ikke kom andre steder hen end i Nærbærelsen, hvor dets Foster-Forældre af Ungdommen af har opholdt sig, men som jeg ey blev bifaldet i min Meening, lod jeg det beroe og befalede det dend barmhertige Gud.

Martius.

Den 1. om Morgen kom Bud, at Barnet blev udbaaret at be- graves strax efter vor Bortgang, endog det ikke var aldeles død, hvilket gjorde mig end meere ondt. Foster-Faderen kom og strax derefter og da jeg stielte paa ham derfor, sagde han: det kunde dog ikke leve alligivel, jeg spurte ham derpaa, at om det havde været hans egen Søn, om han da ikke havde ladet ham doe først forend han begrob ham? Han svarede hertil, at hans Kone raade for dette Barn (de han selv var Fader til meente han, vilde han raade for.) Barnet var dem foræret af en Enke-Mand, eftersom Moderen dertil døde i Barsel-Seng.

Den 6. var een af Angulinaks Disciple hos mig, og begjærte at jeg vilde examinere ham, hvilket jeg og strax gjorde og befandt ham got avanceret; thi den korte Tid han har brugt med ham, vidner at de har været flittige begge, han lod mig og vilde at hans Lære-Mester havde faaet mange smaae Drenges at underviise.

Den 7de Berettet nogle mig fra Jise-Giorden, at Kirsten da hun bivaanedes Hysterie, faldt hun i Besvimelse og var nær død, hvilket de ansaae som en Straf af vor Herre, saasom hun var døbt og derfor ikke burde være i slige Forsamlinger. Jeg undskyldte hende derimod med det at hun havde gjort mig et Løfte, ved alle Lejligheder at til intet gøre deris Roglerie, hvilket jeg og holt for hun her har haft i Sinde, men som de absolut vilde have at Gud var vred paa hende derfor og det samme ikke var imod Orthodoxie, lod jeg dem blive i deris Meening, anseende det som noget der skulde holde dem derfra en anden gang. Hellers gaar Angekut temmelig af Moden,

Moden, saasom de merker at de meere bliver jubledde og lastede end rofede.

Den 8. Var dend lille Angulinak' selv hos mig og forkynte mig dend store Fremgang han har med de Emaae, mens om de Store sagde han, ligesom der staar Act. 28. at nogle troede det som sagdis, men nogle troede ikke.

Den 11te Var hans Farbroder hos mig og lod mig viide at han havde skilt sig ved sin Med-Hustru, efterdi han havde hort det var mig imod at han havde taget hende. Jeg sagde ham da min Betænkning herover, og at Gud begynte selv med dend Skik; thi da han havde skabt Manden, da gav han ham kun en Hustru. Hvorfore skabte hand ikke flere, sagde hand, saa havde den Skik endnu været? Jeg svarede ham, at havde det været i sig selv got, saa havde Adam faaet flere Hustruer, allerhelst Jorden fattedis Folk og da først skulde formeris, forestillende ham derhos, dend Uleylighed mange Koner forarsager gierne i en Mand's Huus; thi naar de bliver uenige om Regieringen, saa nodis Manden tit at gibe dend Hug som han tilforne mest elskede, disforuden saa kunde de giøre en Mand fattig, efterdi Enhver strabet til sig. Der til svarede han: just fordi jeg er en ferm Mand, og fand bringe meget til Beye, derfor vilde jeg have en Kone til, saa fik jeg og flere Bern.

Den 12te Forestillede nogle mig atter Angekoks' Spaadom om Zisen, saa at dend Kedel jeg havde udloved til ham, om hand spaaet sandt nok gif i Lobet; mens jeg stoppet Munden paa dem, i det jeg bevilste at Zisen havde alt ligget i 3. Dage saa sterkt, at en 'var gaaen over dend fra Hunde-Eyland: som er 12 Miile her fra hid ind til os, hvilket er alt nok at giøre Angekok til Legner om dend aldrig lagde sig meere i Aar.

Den 14de Tilig for Dag kom een og spurte efter en bortfloben Qvinde, som han vilde have til Medhustru og begiaerede at jeg vilde hjælpe

hjelpe ham at faae hende, hvortil han brugte adskillige Motiver; mens jeg var ham altid imod og stræbet at faae ham af disse Tan-
ker. Han igien beraabte sig paa at han havde en Skiden og lad Røne
og efterdi hun kiente sig selv, saa havde hun og selv bedet ham tage
sig en Medhustru. Jeg forehøft ham viidere at han pleset rose sig
af sin Troe til Gud, hvilket jeg nu kunde see ikke var af Hjertety siden
han vilde giøre ham imod, men han meente, at han nok kunde troe
paa Gud endskjønt han havde en Med-Hustru.

Den 16de Næste Kiøbmanden Conrad Hachild med 3.
Mand til Jise-Fiorden for at handle der ind til For-Aaret at Jisen
brækket op.

Den 17de Begiærte Een at jeg vilde give mit Ja til at han
maatte skille sig ved sin Hustru, han havde vel toe gange tilforne efter
min Forbøn taget hende til sig igien, men siden hun endnu er bleven ved
at føde ham døde Børn, saa vilde han nu for Alvor qvitere hende.
Jeg spurte ham om han ikke meente at hans Røne vilde ligesaavel have
levende Børn som han? Hvortil han svarede jo, men hun kunde dog
ikke faae dem. Viidere spurte jeg om hun da var Aarsage til deris Død?
Dertil svarede han ney, men han var dog ikke tiemt med saadan Rø-
ne; thi han vilde have levende Børn, der med Tiden kunde hjelpe
ham at fange, og at hans døde Forældre kunde blive opkalte. Til
Slutning lod han sig dog overtale at beholde hende, og sagde, at
han vilde sige hende, naar han kom hjem, at jeg var Aarsage dertil.

Den 18de Hente mig dette: Da nogle Grønlænder vilde fiøre
fra os, og de ikke kunde faae fat paa en af deris Hunde, og samme
stod ved Siden af mig, griber jeg ham over Halsen, men som jeg
ikke fik fat uden i Skindet, vried han Hovedet og blider mig toe st-
der i Haanden, dette agtet jeg intet viidere end jeg soobte et Forklæde
derom, og blev staaende at see paa dem spende for, efterdi jeg ikke
agnet det at være af nogen Betændenhed; men strax derpaa begyndte
det at suse for mine Ørne og blive mørk for Øynene, hvorfor jeg
begav mig op til Colonien; men var ikke saa snart kommen ind i min
Stue og havde sat mig, førend jeg besvimede, Grønlænderne som
saar

saae dette, løb strax af en Stue i en anden og raabte: Paula tokovok o: Paul er død. Denne usformodentlig Tidende, forstrefkede min Broder Herr Alsbach og Kiebmændene saa, at de i en Hast ikke vidste hvad de skulde gribe til, Grønlanderne stod nogle og græd, nogle rykkede mig i Klæderne, andre holdt Hovedet op og spurgte om jeg var død? Da de kom hjem og fortaalte dette og Angulinak fik det at vide, blev han saa vred at han skied Hundens strax ihjel, endskjønt det var hans egen Mesters. At miste en Hund, i Disco er ligesaa stor Skade som at miste den bedste Hest i Dannemark; thi endskjønt en Fiske faar flere Hvalper end en Hoppe saar Føl, saa æder dog ikke Hestene Følene, som de Grønlandske Hunde deris Hvalper, heraf er det at de ere saa dyre, og at eenhver ikke fandt forsynes dermed tilstrekkelig.

Den 26. besøgte os en Deel fremmede som vare kommen over 100 Miile Norden fra, de fortaalte om deres usrugtbare og Sterile Land, der bestod af bare Eten og Jis, og at der var neppe saa megen Jord de kunde bygge Huser af: Endnu længere N. sagde de, maae de betiene sig af Leer i Stæden for Jord og tække deres Huuse med Ealsskind og Enee oven paa, Landet giver ikke engang saa meget Græs som de har nodig i deres Skoe, hvorfor de maae kliebe det Eenden fra. Der findes ikke heller efter deres Beretning, nogen Insecter som Fluer, Myg &c.

Den 28. blev jeg færdig med Ev. Marci Oversættelse.

Aprilis.

Den 1. tog jeg mig fore at oversætte hans Hey. Verb. Herr Pontopidans Catechis: som en Bog der for værværende Tid kan være nyttigere for Grønlanderne end Bibelen.

Den 4 hentet en mig fra Nouk- Fiorden som er 2 Miil herfra, da vi kom lit fra Landet, blev der saa tyk en Ene-Bøye som stod os lige i Ansigtet, at vi neppe kunde see Hundene for Elæden, min Kutsk raade at vi skulde see vi fik havet i Sigte, ellers fore vi vilt, hvilket

hvilket jeg og approberte, da vi nu havde fiørt en timis Tid, kunde vi hore Lyden af Havet, hvorfors vi holt stille for at see derefter, da vi nu saae det, blev vi og vaer at Isen vi fiorte paa, gik op og ned ligesom Bolgerne, og var da saa tynd, at da vi vilde vende fra Havet igien falt 2 af vore Hunde ned, saa at vi gjorde os neppe tanker meere at komme til Lands dog hialp vor Herre os vel mod Astenen derhen vi agtet os. Folket tog imod mig med sædvanlig Høflighed og gav mig tørre Klæder paa, undskolte sig og med at jeg ikke fik saa got hos dem som de pleyede have hos mig og at det gjorde dem ont, at de havde faaet deres store Belgiorere ud i saa slemt et Beyr, og flere andre slige Complimenter.

Efter at jeg havde læst for dem om Astenen, kom en gammel frugtsommelig Kone frem og pegede paa sin Mave sigende: Nu ar: beyder jeg paa noget u-nyttigt igien, jeg spurte hvor da? hun svarede: Alle de Børn jeg faar de Doer, du ved vel noget Raad derfor; thi du har mange Medicamenter.

Den 5. forte Manden mig hjem igien. Underveys da vi fiorte forbi Nouk, kom en springende bag efter os og siger: I gaar havde jeg 2 Koner, som du syntes var for meget, i Dag har jeg ingen; thi den jeg tog for nyelig er rømt, og den gammel første Stakkel er gaaet efter for at leede hende op, det sidste store Best, (meenende Med-Hustruen) skiotter jeg ikke om, hun kand blive borte om hun vil; men min gammel lille Kone som jeg er vant til, er jeg bange for er ihjelfrossen efterdi hun løb tynd: & læd efter hende. Bad mig saa flere sagte, saa vilde han strax spende for og komme efter. Da jeg kom hjem, var hun nveligen gaaen derfra, til sit Huus, saasom hun fik at høre at jeg var paa Beyen, og derfor ey torde bie, thi det var den Qvinde som havde begravet det halvdøde Barn.

Den

Den 6. Aged jeg med samme Mand som i gaar førte mig hjem, til Ise-Giorden, og kom mod Aftenen til det Huus hvor Kiebmanden med sit Folk var logerende. Han berømmede meget sit Huus-Folk for deres Skikkeligbed og at nogle af dem med de Døbte holt Bon baade Morgen og Aften. Han fortaalte og at de vilde have ham baade til Doctor og Jorde-Moder, hvilket sidste han undskyldte sig med at han ikke forstod, men de vilde ikke vinde af nogen Undskyldning, efterdi en Kvinde der i Huuset, var i Barne-Mød, og sagde, at han havde nok lært sligt af mig, som de indbilde sig forstod alle Ting. Der havde og været hos samme Kone en gammel Kierling som med sit Koglerie vilde hjælpe hende, men blev forhindret af Kiebmanden. Der de formærket af hans Geberder at han taledes om henen, begynte de og at vilde klage paa ham, og sagde: han har ikke æred GUD paa en Sabbath fer end mod Aftenen. Kiebmanden svarede, at han viiste nok, at de vilde sige det; Thi de havde lovet det samme Dag. Aarsagen var at de fik uformodentlig noget nødvendigt at bestille med deres Fartøi, hvor med de blev opholdet indtil Aftenen, da de nu vilde holde deres GUDS-Tjeneste, syntes Grønlanderne det var for silde og sagde, at GUD blev bredd derfor. Derefter spurte Kiebmanden mig hvad det skulde betyde at de grad da en anden Kone der i Huuset kom i Barfælseng, hvilket jeg ikke viiste, spurte derfor Augustinak derom, som svarede, at det var af Foragt efterdi der blev fød et Pige-Barn.

Der sad og en Kvinde i samme Huus forbunden over Panden og Armene, der de bleve vaer at jeg saae det, fortaalte de mig at hendes Mand havde slaget hende med et Horn og vist hende bort. Bad mig derfor, at jeg vilde gaae til hendes Mand som boede næst ved dem og see at faae ham overtalt at tage hende til Raade igien. Om Aftenen gik jeg og derhen, og fant ham paa Sengen imellem sine andre 2 Hustruer. Jeg spurte ham, hvor den tredje var? Han svarede: Du har vel seet hende, hun har vel klaget meget over mig? jeg svarede, at han havde handlet saa med hende, at hun nok havde Aarsage at klage. Han sagde: at han aldrig havde været

været saa breed hans Lids Tid, og at han nær havde slaget hende ihjel. Aarsagen foregav han var denne: Han havde tvende gange befalet hende at bære nogle Skind bort, hvilket hun ikke vilde, dette saae han og iglennem Fingre med denne gang; Mens sagde han: da jeg i Gaar laae og diverte mig med den anden Med-Hustrue, merket jeg at hun blev jaloux, hvorfor jeg bad hende legge sig ved min anden Side, hvortil hun tiede stille, da jeg havde bedet hende nogle gange, blev hun gal og trampet i Sengen, saa at jeg tænkte Bræderne skulde bryde i mange Stykker, derpaa stod jeg op og tog hende ved Haaret og pryglet hende dygtig med et Rens-Dyrs Horn, og kastet hende saa ud iglennem Døren. At hun var Fortrydelse denne gang over at han holt af dend anden Med-Hustrue, var dette Hoved-Aarsagen: han havde saaledes ordineret det, at hans ægte Qvinde stedsse skulde ligge hos hans ene Side, men hans Med-Hustruer skulde skiftes til hver sin Nat ved den anden Side, som ellers Maaden er hos de Grønlandske Polygami, og alle Dag-Carester allene at høre dend første Kone til og ikke de Sidste, herimod havde han gaaet, hvorefter hun blev fortrydelig, helst Appetiten ikke falt paa hende selv.

Disse to Qvinde han nu havde hos sig, flaget og heftig over hendis onde Opførsel og Urrighed, hvilket altsammen jeg da vidtlostig besvaret, og sagde til sidst, at det var kun Lumpne og Cujonske Gemytter som slog deris Koner. Hvad skal man da gjøre? spurte han, dersom jeg skielbis med dem, saa har de flere Ord end jeg. Til Slutning sagde han: vil hun komme til mig igjen, saa maa hun, vil hun ikke, saa henter jeg hende ikke. Dette lod jeg hende vinde da jeg kom tilbage, som strax tog sin Son ved Haanden, og gik til ham, men som han ikke vilde tale med hende, kom hun tilbage igjen om Morgen og bad mig

mig at jeg vilde sige til ham, at han ikke maatte hente hende, hvist
 hun ikke havde nodig at bekymre sig for.

Den 7de var jeg med Riobmanden noget Norden for hvor
 de vare særdeels Agtpaagivende, hvad de horte, saa at jeg Oven-
 synlig saae Angulinaks store Fremgang; thi de vare ligesaa be-
 giærlige efter at høre mig, som der ellers pleje vare naar der skal hol-
 des de glæfelige Lystigheder. Angulinak var og hos passende paa
 og rettet alle dem som enten ikke vare andægtige nok eller ikke kunde
 svare som de burde, pægede og paa dem som vare de Beste. Da
 jeg ente min Tale siger en Kone til mig, at hun havde Drømt at
 jeg skielte paa Hende, fordi hun havde bedrevet hør. Jeg svarede
 at det var forunderlig nok at hun kunde drømme saa accurat det som
 skulde skee; thi jeg var just kommen for at tiltale hende derfor. Hun sagde:
 Jeg har ikke haft med nogen anden Mand at bestille med
 siden end min egen. Manden som sad hos os sled til al den
 Snak, og smilode kun der ad. Dog er ikke enhver Grønlander saa
 kold sindig; Men eendeel ligesaa Ridsier over deris Hustruer som i
 vore Lande. Da jeg vilde gaae ud kom de med Gæstind og vilde
 give mig fordi jeg skulde følge med dem til deris Huuse saasom de haf-
 de sinaa Børn, som de vilde have underviste. Deres Gave afløeg
 jeg, og gik saa med dem derhen, der var og den omtalte lille Pige som
 græd naar hun hørte om Gud, hvilket hun og nu gjorde det første
 jeg begyndte at Tale til Hende; imidlertid tiede hun stille og saae paa
 mig. Jeg recommanderte hende til Elutning Angulinak,
 efterdi han var af deres Naboer. Derpaa gik jeg til den Qvinde
 som havde dræbt sin Mand og havde i Folge med mig over 100. Men-
 nesker, der vilde høre den Prædiken. Naboerne samledes og til-
 sammen, saa Huuset blev fuldt, og resten stod uden for og horte til
 ved Vinduerne. Jeg skielte hende da ud det beste jeg kunde, hun
 begynte strax at græde og bad mig ikke nevne hans Navn, hun var
 bedrøvet nok tilforn, hvortil de andre gav et Skraal fra sig, hvor
 med de betegnede at det var Regn. De spurte mig om jeg ikke
 vilde at Matroserne skulde komme op og prygle hende brav af?

Jeg

Jeg svarede: pryglen var alt for lidet, men hun burde miste hendes Liv ic. Da jeg var gaaen ud siger hun til de andre; Jeg fortryder paa at jeg ikke tog en Stok og sloeg ham i Panden med for hans Siden Mund. Hvortil de andre havde svaret, at at min Kammerat Kiobmanden da nok for Alvor havde igien betalt hende.

Om Aftenen efter at de Gamle havde lagt sig og jeg havde holt Bøn for vores egne Folk og siden for vores Catechumeni og andre af deres Ungdom, bleve de hos mig noget ud paa Natten for og at høre hvorledes det stoed til i andre Lande, derpaa fortaalte jeg dem blant andet og om de Sorte. De spurte; ere de Sortere end vi? Jeg svarede at de vare hviide imod dem, thi de vare ligesom svartede med Soed, derover begynte Drengene at lee og sagde; det er vell at der er nogen sortere end vi ere, det maa vare et artigt forbrænt Folk helst naar de leer, og viiser Tænder og sætter et par store Done op. Dette kunde et Fruentimmer ikke fordrage og sagde: I Smaae! leer ikke! tænker paa Enden. Derpaa bleve de stakkels Drengene saa nedslagne at de ikke kunde tale et Ord, førend jeg sagde at Gud har ingen Misshag i at man leer, naar det ikke er over en Ting som er ond og syndlig &c.

Den 8de Var vi atter hos de andre Hedninger længere Nord som og med Begjærighed hørte Guds Ord, en af dem sagde saa: Det er vel en god Tale, men den fører Bedrøvelse med sig, da herpaa var svaret, siger en Kvinde: Udi dette Huus er bare god Folk, ingen Tyve, ingen Mordere, Heremestere, Trold-Folk eller Hovet etc. Vi elsker alle sammen Gud og vil gierne at lille Angustiaak skal lære os, allene vi har saa liden Thukommelse.

En

En siger til mig: Jeg har hert at du var ded forleden; men var det noget at dee af et lidet Hunde-Bid? jeg tænkte du var et stærkt Menniske. Jeg svarede at jeg tænkte det samme; mens jeg merket at deris Lands-Luft var endnu stærkere, saa at jeg kunde se at jeg blev et Aar slettere end et andet. Er da eders Land saa got sagde han? jeg svarede ja. Hand siger atter: men vere Golt deer dog de fleeste der kommer, hvorpaa jeg og gav ham Raison som fornøied ham. Jeg ventet at han skulde have giort sig en Remarqve over dette Hunde-Bid at det var en Revance af den forheyede Hund paa Disco. Da jeg vilde til at gaar, spørger de mig, om det var mit Alvor, at vilde reyse hjem denne Sommer? der jeg bejaet det, siger de: La vi ser Alvor begynnder at vil lære om Gud, og de Troende sermeeris saa meget, saa vil du forlade os. Dette har og flere sagt, og naat jeg har undskyldt mig med min svage Helbred, har de svaret: Guld skal nok giere dig sterk. Jeg svared, at just fordi jeg havde forladt mig paa det samme, derfor har jeg foruden de 7. Aar jeg var i Landet hos dem tilforn, nok været her 6. andre Aar, endog jeg var ifkun udgangen for 3de, derforuden saa vidste de nok, at jeg var færdig at blive blind hver Vinter. Dertil svarede de: Din Mund slader intet.

Jeg talte og her med dend Mand som i Vinter vilde indbilde sine Lands-Mænd at hand havde været i Haffens Dybhed og holt Compagnie med Fiskene, paa dette var han saa paastaelig, at jeg troet han for havde ladet sig slaae ihjel, forend han havde fragaaet det, endog nogle loe ham ud, besynderlig da jeg til Slutning lod som jeg vilde lade ham siunke medens Vandet vorte som kun varede 6. Timer, saa kunde man af den korte Tid slutte om det andet var vist. Ja kom, sagde de andre, lader os binde en Steen om Bænnene paa ham, mens han agted det ikke viidere end loe ad det tilsammen.

Om Aftenen talte nogle om Syndfloden, og begierte viidere Underretning; thi de havde ikke hørt andet af deris Lands-Mænd end at et stort Vand havde overvøret det store Land. Derpaa for-
taalte jeg dem den heele Sammenheng, og beviiste dem siden af Men-
niskens forunderlige Frelse at der absolut maatte være en Gud til;
thi det er bekjent baade for dem og os, at den heele Jord var under
Vandet, og for dette kunde Mennesken aldrig have vidst at tage sig
vare, dersom der ikke havde været en som kunde advaret dem derom,
at de ikke alle skulde forgaae, hvilket ingen kunde viide uden den Aller-
viiseste, som vi kalder Gud. Jeg blev svaret, at det var troeligt nok;
thi Mennesken kunde ikke viide sligt af sig selv, at Vandet skulde vøye
derfor har Gud nok sagt dem det.

Den 9de Om Morgen en efterat jeg havde formanet vore Pro-
felyter at blive ved som de havde begynt, og de andre at være flitti-
ge og agtpaagivende naar de hørte dem tale om Gud, forlod jeg dem
over heele Jorden, og førte hjem igien.

Den 16de Var en Mand hos os som havde baade Mode-
ren og hendis Datter til Ægte, hvilken Sidste havde en Søn med
ham. Dette som hans egne Folk havde stor Afstøje for og lastet al-
le vegne, lod jeg ham og viide, efterat jeg havde sagt ham min Mee-
ning; men han smilet kun der ad og sagde: misunder du mig?
Da jeg taledes viidere til ham at en af mine Hunde var skikkeligere end
han var; thi hun vilde aldrig løbe med dend Hund som løb med hen-
dis Moder. Hvortil Datteren svarede: han er verre end en Hund.
Hende spurte jeg da, hvorføre hun ikke undflydde ham? Hun svare-
de, at hun havde saa gjort, men han søgte hende strax op igien. De
andre som stod hos sagde: Det er en underlig Sammenheng.
Hun er hans Datter og hans Kone, han er hendis Fa-
der og hendis Mand, Barnet er hans Datter og Dat-
ter-Datter, han igien er dets Fader og Mor-Fader etc.

Den

Den 17de Glædet Angulinak mig atter med gode Tidender om deris Omvendelse. Da jeg spurte om han havde læst noget for den lille Pige som græd tilforne? Svarede han: Hun græder en nu, jeg fand ikke tale med hende. Om Aftenen tog jeg ham i sær til mig og lærte ham hvorledes han skulle omgaaes med hende. De havde og en liden Dreng hvis Navn var Tullimak i Folge med sig paa 10. Aar, han sagde: at han var udsendt af hans Moder for at lære hos mig, og spurte om jeg ikke ville beholde ham til Sommeren. Begyndte derpaa at græde og tale saa bevægeligt at de hos staaende ikke kunde holde sig for Graad, hvorforsø jeg og efter Overlæg med Kiebmanden tog ham an.

Bed Catechisationen om Aftenen, da jeg talte om Lazari Opstandelse fra de Døde, spurte een om han ikke fortaalte noget om det han havde hørt og seet? der jeg svarede: at derom var intet meldt, siger han: det var en Taasse, saa havde man vidst hvor: dan der er i Himmelen. Jeg svarede at Lazarus kunde ikke sige andet end en af Christi Tienere, nemlig: Paulus siden sagde: at han saae det som intet Dye har seet og intet Dre har hørt 2c.

22de Riorte jeg hen til Jacobs Holmen hvor de lavede sig til at fare 2. Miile Sonden fore til et Assemlæe, iblant dem var en Kvinde som røefde sig af sin Troe. Hende svarede jeg at jeg ikke tilfulde kunde være forsikret derom; thi jeg saae hende med største Begierlighed at haste til denne naragtige Lystighed, hvorforsø jeg tvifselede at hun havde ladet see saa stor Lyst at komme til min Prædiken, dersom hun derom havde bleven advaret. Dertil svarede hun: Dette er og behageligt.

Siden gif jeg lidet op paa Den og spaserede med Angulinaks Morbroder. Han spurte mig blant andet, om han giffede sig, om da Vor HENNE ville elffe ham ligesom nu? jeg svarede: at GUD selv har stiftet Egteskab, derfor var det ikke Ondt; han siger:

Den som ret elsker GUD og tænker paa sit Endeligt, kan aldrig være glad; Men naar jeg nu begynder at vil gifte mig saa bliver jeg Lystig og faad og dermed forder: vis de gode Tanker jeg er udi. Da jeg nu havde besvaret dette siger han: Du maa raade for mit Giftermaal; Men jeg vil ikke have en Bantroe men en Troende.

Den 23de fortaalte een af vore Tilhængere mig, at efterdi han havde ondt i Dynene, da havde han faaet en Hæx at løfte hans Hoved med Stokken: Raaden er uden tvist anført i min Faders Journal. Da jeg nu ville til at straffe ham derfor, siger han: hie nu, lad mig først sætte et stykke til min Tale som skal giøre det Første godt. Derpaa forklarede han det saaledes: at han gjorde det for at fræve hende og aabenbare hendes Mærker 1c.

Majus.

Den 2den Var jeg hos Naboerne Sonden for, der havde jeg en lang Dispute med en Mand som jeg havde en Fordring hos for Riobmanden, hvilken han ikke ville betale, og sagde: det laae ikke Magt paa, han kunde betale det til hans Herre selv, da jeg lod ham viide det ikke var Riobmandens eget, men horte Skibet til som han oppasset. Kort sagt: Han ville ikke lade sig beveerge dertil, forend jeg lod ham viide at samme Riobmand havde i Dag reddet hans Broder som var kiørt igiennem Jisen, og voved sig selv yderligen da han var nær omkommen. Dette gjorde Riobmanden endog han havde staalet fra ham, for faae Dage siden, i det samme kom Broderen hjem, og berømmet Riobmanden for den Omhue han havde haft for ham, hvilket udrettet saa meget hos ham, at han lod lade Betalning.

Faderen til denne Mand berømmede sig af sin Troe frem for alle hans Naboer, og da en spurte hvor for man kunde ikke see GUD, svarede

svarede han : fordi vi ere Mennisker derfor kunde vi ikke see ham. Af det Svar blev han meere modig, da jeg sagde at det var ret talt ; Men hans Gæster kunde ikke taale denne Selv-roes, dog tied de medens de vare inde ; men saa snart de kom ud, siger de : troer du det han siger, meener du han er ikke anderledes end han taler ? giv ham Forgifft ind at han kand dee, han kommer dog til Dievelen alligevel ; thi han er en Troitmand.

En spurte hvor Stierneerne vare om Sommeren ? der han blev svaret, at Solen betog Stierneerne deres Skin, i kunde han ikke vel begribe det, endskiont de andre sagde at de hafde tænkt det samme, førend jeg viisede ham hen til hans Lampe, som man neppe kunde see brænde, naar man var i den eene Ende af Huuset, efterdi den lyse Dag skinned ind 2c. Imod Aftenen gik jeg hjem igien.

Den 3die Blev Fortaalt fra Disco-Eyland at en Angekok hafde sagt at Hollænderne hafde skaaret Hovedet af Riebsmanden Ferslef, forgangen Aar paa Hiem-rejsen, hans Siæl havde i Vinter været paa Disco Eyland, og kunde hverken finde Vejen til Himmeleu eller sit Fæderneland, siden hun hafde mist sit Legeme i den aabne Søe og derover blev forvildet ; De har og præsumeret at Siælen hafde Klæder paa og kunde røge Tobak, efterdi de kunde høre Fyrtoyet ringe i Sommerne naar den soer afstød.

Den 7de Kom een til mig og siger, at efterdi det blev mig sagt alligevel, saa ville han heller selv sige det, at han havde budet en Skorte ud til hjem af de andre Qvinder der ville ligge hos ham, hvorover hans egen Hustrue blev heftig vreed og stieldte paa ham. Dets kunde han ikke fordrage, dog tog han intet Gevehr ; men med bare Næver banket hende af og spendte hende i Ryggen, hvor af hun endnu har meget ondt ; men hun er bleven siden sagde han, een stien, mild, hurtig og pæstestig Qvinde, alleene hun har ondt i Ryggen den Stakkell.

ham derfor, siger han: jeg er vandt med hende, og derfor fied af hende, saa jeg vil gierne have noget nyt.

Den 8de Bilde en gammel Mand indbilde mig, at han for faae Aar havde seet 3. nogne Mennsker flybe over nogle Qvinder som sydde tælte-Skind, og at der kom en stærk Susen for i Bejen førend de kom, hvilke sagde han, nok vare Guds Tienere, nemlig, Englerne som du har fortaalt mig om.

Den 14de Da jeg var paa Nouk og en spurte naar vor Sabbath-Dag indfalt, og han derpaa blev svaret, siger han: see kun til om vi ikke da faaer slemt Veir igien! der han blev anderleedes overbevist af forrige Sabbath, og denne Tale var til Ende, fortaalte han mig denne Fabel: At i gamle Dage var en stor Mand som havde Træer paa Hagen i stæden for Skæg, og leved saa længe, at de hendede Røner som han havde haft tiid efter anden, og vare begravne ved Siden af hverandre, vare saa mange, at han ikke kunde fæste over dem med en Steen. Til Slutning sagde han: blev han selv ikke seet meere, spurte derfor om det ikke var Gud?

Den 19de Kom Riobmanden med Jagten fra sin Baar-Togt, og glædet mig atter med den gode Fremgang at vore Profelyter giør der Nord, dog havde een Pige som og stedse har været meget lærvillig at vide om Gud, ladet see een lætsfærdig Geberde, hvilken da hun merkede at Riobmanden behagede det ikke, begyndte hun at græde, og spurte ham om han ville sige mig det, og da han sagde ja, satte hun sig atter need og græden lang Tid. Da han ville reise gav hun ham en Hvette-Steen, fordi han skulle tie dermed.

Den 23de Kom en af vore Naboer til os og var heel bedrovet. Efter at jeg længe havde fritted ham om Aarsagen, sagde han: At han var vreed paa sin Hustru der havde for et par Strømper, sa-
det

det en anden Mand ligge hos sig, hvor fore han havde viist hende bort
tillige med hendes Børn, og ey vilde viide meere af hende at sige. Der
han ville fare fra Landet, møder han sin Rival, som saaledes talte
til ham: Din Kone er noget slem at faae Bugt med,
dertil svarede han: nu kand du beholde hende? Den anden
sagde: er du vreed for det? du kand jo ligge hos min Ko-
ne igien, hvilket han og vilde efterlebet, men hun tog saa imod
ham, at han maatte forlade hende, med sanderrevne Klæder og
Støkker af Hænderne og Armene, som hun havde bidt og revet med
Neglerne. Over denne Modstand maatte han tage til sin forrige
Resolution og forlade sin Kone.

Der jeg nu for Børnenes Skyld bad ham dog tage hende igien,
helst siden hendes Galant havde undskyldt hende med Haardnakkens-
hed, siger han: Lad hende kun ferst et par Dage være be-
drøvet, jeg vil med fri Villie forlade hende saa lange,
paa det hun kand komme til hendes Forstand igien.

Den 24de Reiste jeg med Kiebmændene til Maklyxout, hvor
vi forblev til den 29.

Medens vi laae der blæste der et meget sterkt Veir af N. W. som gav
Grønlanderne Anledning at tænke Dommedag var nær. Een An-
gekok vilde de endelig at vi skulle forgive, saa som han var tillige
Illiseetsook.

De vare meget fortrødelig over vore Skibers Udeblivelse,
formedelst deres Baahre bleve spiltte og ferdervede.

Den 31de Var een hos mig med et Amuletum om Hovedet
med Krabbe Øyen udi, som Een havde indbildet ham, vare gode for
svage Øyen, hvilket kand vare liige saa troeligt, som at Rav Øren-
Geheng kand curere for Hoved-Pine hos indeel af vore Gruentim-
mer.

Junius

Den 6te Aftagde jeg en Visite til en Heye-Mester, som havde sadt sit Telt et lidet Støkke fra Colonien. Da vi kom paa Tale om Dievelen, spurte jeg ham hvorledes han var skiftet? siden han var en Son af ham, og derfor best kiendte sin Fader. Saaledes kalder de hinanden naar de heyer. Han svarede mig: at han var ikke større end en Finger, og Munden vendte op og ned. Jeg spurte om han havde seet ham? han svarede: at han plejed see ham i Mørket. Jeg spurte da hvorfor ikke de andre kunde see ham, som dog havde gode Øyen, og ikke var saa surøyet som han? dertil svarede han intet. Videre spurte jeg hvor han havde lært Sproget? han svarede af sig selv. Derpaa fortaalte jeg de andre Maaden som Angekok bruger at agere Tornarsuk og hvor baade jeg og deres egne Lands-Mænd har robet deres Skielmsstykker, han svarede: du lyver ikke.

Her maa jeg atter lidet melde om den idee Angekut har om Dievelen som er u-lige, thi ligesom denne sagde at han ikke var større end een Finger, saa siger andre han er meget stor, siger nogle han er u-dødelig, saa siger andre igien at han fand dræbes af een F . . . , som de meener er ligesom en Pils, med en sort og en hvid Fier paa. Derfor byder de strængeligen naar de skal Heye at enhver passer paa sine posteriora; thi det gielder baade Heyemesternes og Dievelens Liv. Endeel siger han er ligesom en Bjørn og naar han kun rører ved en Hund, saa døer dend. Andre igien tilskriver ham een anden Skikkelse som har ifkun en Arm: Ellers kalder de almindelig enhver Tornak en Tornarsuk.

Forommælte Angekok spurte mig fremdeles: om jeg vidste noget om vore Skibe? hvortil jeg svarede nej, har du ikke hørt dem tale i Westen? spurte han: da jeg nu simled derad, siger han: troe kun ikke, jeg har hørt dem tale forleden West i Seen. Giv kun agt paa om de ikke kommer med forste. De andre

dre svarede med Latter : Det var gode Dren. Derpaa spurte de hvorfor Solen ikke blev hos dem stedse? jeg svarede : dersom Solen stedse holdte sig over de Nordre Lande, saa maatte de Sondre forgaae af Kulde, derfor har den viise GUD saa ordineret det at Landene alternatim bliver oplyvede, som om Winteren ere ligesom Døde, og derved forskaffer saa vel Mennisker, som Beesterne deres Føde, forestillende dem og GUDS Omsorg for dem som havde saa slet Land at de ikke kunde næres deraf, derfor havde han lavet det saa forunderlig, at Creaturerne fra det store Hav søgte til dem, ligesom efter en Ordre, da han kunde givet dem deres Føde i det vilde Hav, Saa har han skabt Tang ved Havbredden, hvortil et slags insect søger, efter dem igien Willinger og Hvalfiske, efter Willinger Sæl-hunde etc.

Den 7de Var den lille Drengs Moder hos mig, som jeg har talt om den 17. April, og efterdi hun nu skulle reise til Staaten-Houk, vilde hun have sin Søn igien; Men som hun fornam at Sønnen ingen Lust havde dertil, forlangede hun Betalning for ham, som hun og fik omtrent for et par Rixdaler, og da hun forlangede endnu meere, og jeg negtede det, siger hun: Vær ikke saa paa-holden paa nogle Bahrer, det er ikke saa godt at faae Bern, som du mæner. Jeg svarede: at hun ikke skulle være saa paaholden paa hendes Søn; men unde vor Herre ham, siden hun ikke selv skjøttede derom, hvortilmod hun protesterede og sagde, at hun troede hvad som blev talt til ham. Til Slutning lod hun sig dog overtale, og accorderede alleene at han een Nat maatte blive hos hende, hvilket jeg og tillod.

Den 12te Døbte jeg den Pige som er meldet om den 4. Dec. afgangne Aar, efter at hun sudkommelig var underviist om hvad hun burde viide til Salighed.

En gammel Mand var og hos mig, og spurte om jeg havde talt noget til hans Søn; thi han var bleven saa stikkelig og ærbødigt
 F for

for han, siden han var hos mig? jeg svarede ja, at jeg ikke kunde fordrage at Børn skulle spille Siel med Forældrene, som jeg havde seet naar jeg var hos dem. Han sagde: du er Tak-værdig, du er altid for Skikkelse.

En spurte og da han hørte om Moses om han blev uden tiltalte af GUD for Tablerne han slog i sonder? sigende: Han var noget dristig som fordervede Guds egen Skrift.

Angulinaks mindre Broder paa 6. à 7. Aar var og hos os, da jeg quæstionerte ham, om hvad han havde lært af hans Broder, begyndte han at græde, og der jeg ville vide hvorfor, sagde han, at han var bange for Gud. Jeg svarede ham igien, at Gud var ikke forfærdelig imod dem som alvorlig søgte ham, og Gud havde ingen Mage i Kierlighed etc. Jeg er bange sagde han med en hikkende Stemme, fordi det jeg fandt er ifkun smaa Støkker og Stumper af Guds Ord. Hvorpaa jeg da videre svarede ham til Fornøjelse og Opmuntring.

Den 20de Spurte en afdanket Angekok, om ikke vores Fost gjorde Bind med deres Huer? Da jeg gav ham Siensbar herpaa, siger han: jeg har seet dem ofte vifte med Huerne mod den Randt af Himmelen de ville have Binden fra og den er kommen, da dette var atter besvaret, siger han: Vi har megen Blyst i dette Aar, bed Solen at hun holder op at blæse. Da jeg spurte om han meente Binden kom fra Solen? sagde han at han vidste det ikke vift, men tænkte saa.

Angulinak var atter hos mig. Jeg spurte ham blant andet, om han havde læst noget for sin lille Broder? derpaa svarede han nu som forhen, at han ikke kunde underviise ham for Graad, og derfor tit maatte holde op.

For hans troelige Underviisning og Umage med hans Lands Mænd, forærede jeg ham en liden Gave, hvormed han drog fornøjet hjem.

3 Dag kom jeg og til Ende med ommelte Catechis: hvilken jeg dog ikke i alle Maader har kundet følge, men passed den efter Gronl. Begreb. Desligeste hosføyet Morgen-og Aften-Bønner til hver Dag i Ugen.

Den 28de Omsider, blev vi Gud være lobet! glædet med Ekib fra Fædernelandet, da vi nesten havde slaget det af Tankerne.

Julius.

Ligesom forrige Maaned endtes med Snee, saa begynder og denne.

Tre af vore Proselyter fortaalte mig at de havde sidet paa et Bierg og betragtet deres Lands-Mænds Siungen og Tanken, og hvor fornøiede de vare, hvilket forarsagede Bedrøvelse hos dem, som de gav tilkiende til nogle andre Qvinder som sad hos dem, af hvilke een sagde: see alle disse som horer Dievelen til, ach! at vi kunde lære om Gud, mon der ikkun være visse som skal debes? Disse samme glædet sig over, at en gammel Kierling var bleven til Logner, saasom hun havde sagt til dem: at de forgiæves ventet efter Ekib, efterdi de vare forgaaen for længe siden.

Den 4de Gik jeg at høre; at 3. Angekut Sønden for havde høytlys Dag med en Skoefolke bunden for Dynene, lobet efter en Angiak, som de holdt fore var Marsage at Lodderne, et Slags smaae Gild, ikke sogte op i Vandet at de kunde øses; Men holdt sig paa Dybet. Den eene af Angekut havde været saa forsigtig, at han havde stukket Hul for Dynene paa Sollen hvor han kunde see igiennem; Mens de andre toe faldt tit omkuld medens de løb ligesom i et Raserie at fange i Lusten dette u-synlige Angiak. Den eene sagde de, fik omsider fat paa den og aad den op, dog ikke paa een gang, men Stykke for Stykke, saa at Hænderne vare gandske blodige, og skal der siden have indfaldet stort Gisserie. Dette troede dog nogle, men andre samtykte at han maa have brugt en af de Maader jeg forestillede dem at det kunde see paa.

Den 7de Tod Gud og det andet udfiktede Skib løkkelig indkomme paa Havnen, hvormed fuldte Herr Wedzel der allernaadigst var beskikket at løse mig af, hvorom jeg og blev af det høyløvlige Missions Collegio tilskrevet. Da Grønlanderne som kom om Borde med os, hørte at der har været saa sterkt Vinter i vore Lande, sagde de alle: at jeg var en Heremestere, fordi jeg havde sagt det i Vinter. Det Første de spurte om, var om Riobmanden Ferslef levede? og der de det hørte, sagde de: Det er en stor Løgner den Heremester paa Disco, som sagde at han var slagen ihjel af Handlerne, og at Sixlen inqvirente efter Spek ved deres Huuse. Een sagde om mig til en anden: over saadan Hændelser bliver han ikke bedrøvet. Der de fik at høre, at Skipperen Fyneboe som førte Skibet var arresteret af Hol-landerne i Vinter, der han kom i deres eget Land for at negociere med dem, og at han efter Boris Konges Ordre maatte u-sked lades los igien, sagde de til ham: Du er en dristig Karl, først tage Skibene fra dem, og siden fare til dem i deres eget Land, du har nok været Næseviis paa den store Herre Kongens Myndighed, som du nok vidste ville forsvare dig.

Den 16de Een Qvinde som havde synderlig Smag i vores Mad, siger til Arnarlak: Det maa være et herligt Land disse Folk haver, som giver saa god Føde af sig? Dertil svarede hun saaledes: Jeg tænker at Gud som haver vidst alting tilforn, og seet at det Land skulle beboes af Troende, hvilke ere hans Børn, og dem han elsker, derfor har han stabt saa godt Land til dem, ligesom Forældre give deres egne Børn det Beste; men efterdi dette Lands Folk ikke kiender ham, saa har han ikke lavet det saa godt til for dem.

Den 17de Sondag, efter at Brædiken var endt, og jeg havde

de oplæst den i Nar ankomne Missionarii Herr Wedzels allernaadigst givne Kalds-Brev, hvorpaa nest forkyndet Herrens Belsig-
nelse, blev sluttet med vor Kirke-Psalme: **I JESU Navn skal alld**
vor Gietning see etc. Holdte jeg og en Prædiken for Grøn-
lænderne saa vel for vore egne som en stor Deel Fremmede, som vare
nærbørende, hvor da vore Proselyter vare udi Etuen hos os; Men
Hedningene i Mangel af Rum stode ud for Vinduerne, som vare aabne
og med største Attention hørte paa; thi som i Dag trende Grønlandiske
Drenge, nemlig Angusinak, Tullimak, og Ulorak som er af Anars-
saks Slægt, om hvilken forher er meldet, skulde døbes, handlet jeg
da i samme Grønlandiske Prædiken om den Hellige Daabs Værdig-
hed, Frugt og Nytte, samt dens rette Anvendelse og saliggjørende
Brug. Efter denne Prædikken blev sunget paa Grønlandst den
Psalme: **O JESU for din Viine ic. og derpaa traad til os**
fenslig Examen med Baptizandis, hvilke efter at de til hørbæren-
des største Glæde og Fornøjelse, med Andagt og megen Bodfærdig-
hed havde afslagt deres Christelige Bekiendelse, bleve i den Hellig Tre-
foldigheds Navn, udi den hellige og høværdige Daab deelagtig gjorde.

Den 24de holdte jeg min Afskeds Prædiken.

Den 31 Døbte jeg og Angusinaks Morbroder, som Formedelt
vigtige Forsald ej kunde komme, da de 3 nyelig ommelte bleve antagne.
Han fik det Navn Jacob.

Alld naadens GUD, som har kaldet baade ham og de andre
til sin ævige Herlighed i **CHRISTO JESU**, han fuldkom-
gen bereede, styrke, bekræfte og grundfæste dem i den erkjendte Sand-
hed, til Salighed, Amen.

Hermed ender jeg da min Journal tillige med mit Missions-
Embedet udi Grønland, eftersom Ekibet ligger Seislfærdig, hvor
med jeg i **JESU** Navn agter at repatriere.

Hvad Haab man kand gjøre sig om Grønlandernes frugtbare
Omvendelse, kand have af den heele Journals Indhold. Jeg til-

fræer at jeg i Begyndelsen ligesaavel som mange andre, havde slette Tanker herom, og lidet Haab at noget Frugtbarlig hos dem kunde udrettes, før deres store Koldfindighed og Skiodesløshed i at give agt paa hvad man lærte dem; Men nu jeg eftertænker alle Ting, da bliver Skylden mesten vores egen; efter som vi ikke tilforne har været i Stand paa en ret tydelig og eftertryffelig Maade at forrestille dem de Guddommelige Sandheder. Sindets Gaver ere ikke saa slette hos dem at de jo, naar de blive cultiverede, kunde erhverve een Færdighed i at raisonnere om en Ting og den efter Fornuften at prøve og undersøge, helst naar den ved Guds Aand og hans Naade blev helliget og oplyst, som hist og her udi min Journal nok sees Spor udaf. Hvorfore ikke heller er at tvile, at den lille troes Gnist som findes hos eendel, jo i sin Tid skal komme til at brænde og saaledes skinne i de endnu Bantroendes Dyne, at Gud Fader i Himmelen ogsaa af dem omsider kand blive priset og æret. Intet mangler uden at de christelige Anstalter til Ungdommens Oplærelse og Opdragelse bliver sat i Værk, som nu Allernaadigst giort er, hvortil paa tvende Følferige Stæder ved Fise-Fiorden er best Levlighed, naar en Præst med nogle Catecheter der kunde opholde sig &c.

Hvad glædelig Impression det har givet i de gamles Hjerter, naar de har seet og hørt deres egen Ungdom, ofte smaa Børn at corrigere, Straffe og underviise dem, har jeg mangen Gang med Forundring og Glæde fornummet. Kortelig her er intet som kand sætte os i Tvil om dette Værks lykkelige Succes og Fortgang; thi her finder ikke Missionen saa mange Forhindringer som i Indien, hverken verellig Hensigt, som trang for Klæde og Føde beveger dem til at bliuen Christne; thi deres Bæsen og Levemaade er saaledes indrettet, og deres Land giver alt saa meget af sig at de i deres Enfoldighed og U-Skyldighed nok kand være fornøjet, og ej behøver meget, hvilket i Sandhed er en stor Fordeel. De som ere troende og omvante blant dem, tør ikke ved at frygte at de af de U-omvante skal blive forhadte foragtede og forfulgte, men de langt merre Elkes og Vres af dem saasom Høj-oplyste og af Gud særdeeles benaadede og anseete.

Efter

Efter Ordre fra det høitloflige Missions Collegio har jeg været noget vidløstigere i denne min Journal end de forrige, dog udelat de Renser og Tøg, hvor intet skriftligt værdigt har forefaldet, ikke heller meldet noget om vores ordinair Danske Guds Tjeneste som Prædiken Chorholden og Catechisation for Coloniets Folk, saasom Ting der ikke egentlig vedkommer Missionen. Ellers kan og vel noget iblant være passeret ved den Daglig Underviisning og Samtale med Grønlanderne, som jeg til Deels har glemt at annotere, og til Deels for mine Dynes Skrøbelighed ikke har kunnet fatte i Pennen.

Augustus.

Den 4de Gik vi 4re Skibe udaf Christianshaabs Havn, for igien i Jesu Navn at fortsætte Hiemreisen. Efter indstændig og uafsladelig Begjæring af Pigen Arnarsak og hendes lille Tullimax, maatte jeg endeligen lade dem følge med mig, saasom de Deels af Kiærlighed til mig, og Deel af Begjærlighed at ville see det Land og Folk, ved hvis Middel Gud havde sent dem sin Saliggjørende Rundskab, ikke vilde skilles ved mig. Hvor ugiærne de øvrige Grønlandere ogsaa vilde miste mig, og hvor stor Kiærlighed de tilsammen havde til mig, kunde jeg nok fornemme deraf, at mange af dem ikke engang vilde være nærværende, da jeg foer om Borden; men gik bag Biergene, for en at see mig forlade dem, andre igien erklærede sig, gierne at vilde følge med, for at see mig vel kommen til mit Fædernes land igien. Saa enhver kan slutte med hvad Hiertelag jeg kunde skiltes med dem. Det veed Gud at jeg foer glædere til Grønland end jeg forlod det; men min Bestaaffenhed var saaledis, at jeg ikke uden min Helbreds gandske Forliis, kunde der lenger forblive, der til med saa havde Berket været lidt tiert dermed, om jeg efter alle mine Kræfters Tilfættelse inden faae Aar, maatte vist endt mit Liv i Grønland; thi da havde de arme Grønlandere været berøvet al den Nytte og Tjeneste, som jeg næst Guds Bistand haaber i Fædernelandet at giøre dem, ved den hellige Skriftes og andre gudelige Bogers Oversættelse

fættelse til deris Opbyggelse. Ikke dismindre har jeg høflig Aarsage at prise Gud, som ikke har ladet mit Arbejde været forgieves iblant Grønlænderne; thi har end Landets haarde Clima borttaget noget af min Legemlig Helbred, saa glæder det mig dog, at andre ved Guds søde og salige Ord ere blevne Aandelig Helbrede: Gud gibe da sin rige Belsignelse til alt hvad som er plantet, saa at det ved iidelig og usfortroden vanden af dem som ere og endnu herefter derhen vorder beskikkede, maatte nyde en rigelig Væxt og herlig Fremgang.

Den 15de Havde vi Lengden af Staten-Huch, som ligger paa 59. Grad.

Den 19de Havde vi ligeledes efter Giesning Lengden af det i Kartet saa kaldede tverlonken Land van Bus, hvor forudmæntnis at have været Land, saasom endnu gierne efter Soemænds Beretning, ved det sted falder Taage og haard Veir, ligeledes seis ogsaa der et Slags Fugle som kaldis Terner, der gierne holder sig hvor der er Land.

September.

Den 4de Fik vi at see en Sol-Ølle paa hver Giide af Solen, saa at det præsenterede sig ligesom at der var 3. Soler ved hin anden. Arnarsak fortaalte os herpaa, at naar sligt seis paa Himmel, da siger Grønlænderen at Solen har sine Øren-Ringe paa, enten af Glæde at en Mands Person er død, og det for det Had hun har til Maanen hendis Broder, eller og fordi et Pige-Barn er fød: naar der er Ring om Maanen siger de han har sin Hætte paa af Glæde at en Pige er død.

Arnarsak og Tullimak taler dagligen om, at de aldrig havde tænkt at Havet var saa stort; det samme sagde de, gav dem og Anledning at betenke Guds store Almægt, som kunde skabe saa meget af intet. De forundret sig ogsaa derover, at de saae det store Hav var
saa

ode for Chreature, da der dog ved deris Land altid fintis baade adskillige Dyr og Fugle, hvor af de atter kiendelig kunde see og merke Guds Forsyn for Mennisken, at han ikke vilde de skulde lide Nød for Livets Underholdning.

Den 8de Blev mine Grønlændere glade, da de fik at see to smaa Fugle at flyve om Skibet, hvor af de gjorde sig den Slutning at vi ikke maatte være langt fra Landet. Og der jeg nu heraf tog Anledning at forestille dem Guds forunderlige Direction og Forsyn i det han førte disse og andre umælede Bester fra et langt bortliggende Land til et andet, siend de selv ingen Forstand havde at søge der hen, hvor de kunde faae deris Føde, svarede de: at de kunde nok sættes i Parallel end voris Skipper; efterdi de kunde ligejaavel finde Land som han, og det foruden Compas.

Den 9de I Anledning af det at Lusten saae ud til Torden-Beir, fortaalte Arnarsak, at hos hendis Folk var det Skik, at naar det Tordnet, saa henger de et lidet stykke Speil i Haaret paa Børnene, at de ikke skal miste deris Siæle.

Den 10de Fik vi ved Middags Tid Færøe at see.

Den 12te Om Morgen passerte vi Hitland. Her sagde atter Grønlænderne, at dersom de ikke havde været forsikret om voris Forstand og Begreb paa Seylahen, da havde de aldrig kunde troe at komme til Lands meere, men at vi maatte forvildes i Søen. Hvorfore der vi nu fik disse Der i Sigte, syntis dem at det var best vi holte os til dem, sigende: foragter ikke de smaae Lande, de store ere uviste. Om Natten der efter, da vi fik et meget haart Beir sagde Arnarsak: Gud vil hermed raamine os at vi skal være flittige til at bede. Her kan kaadmundede Folk lære at blive spage og andægtige.

Naar der var stormende Beir saae de altid til Skipperens Ansigt om han var bange; thi de sagde til mig: vi frygter ikke forend vi først

først seer at du er bange og siden Skipperen; thi bliver han bange da er der vist Farlighed paa Færde. I Færstningen vi kom til Skib3, og vi saae Seen bryde paa Skibet saa det knagede, tenkte vi at det gandske skulde splittes ad.

Den 17de Efterat vi lunge havde laveret W. for Nettet, og ey kunde avancere formedelst contrair Vind og Modstrøm, og voris stor-Sejl havde faaet et par Skioer eller Rifter, maatte vi søge indtil Landet, hvor over Grøn: bleve inderlige glade; men dend Glæde varede ikke lunge; thi de bleve 3. Dage derefter søge og gandske udsagne paa deris heele Legemer, hvorfor Arnarfak sagde: at hun havde landet tilReye; men Sygdommen fik hun nok til Eye. Der vi traade i Land, og en steds fik Tornebusker at see, siger hun: Dette er uden Tvil de stemmeTræer som piinede min Herre.

Den 21de Var jeg med Grønlænderne udi Wandløe Hoved Kirke, og hørte Sogne-Præsten der samsteds Magister Tyrholm Catechisere for sin Ungdom, hvor jeg da ogsaa efter hans Forlangende fremkalte mine 2 Grøn. for Alteret, for i Meenighedens Paahør at lade den aflegge deris Trois Bekiendelse, efterat jeg først havde holt en liden Tale til dem udi det Grønlandske Sprog, takkende Gud for en lykkelig Reyse hid indtil. De bleve herpaa af Præsten anvist til alt hvad der kunde være baade til deris Fornøielse og Opbyggelse, hvorved de glædet sig og bleve meget bekyrlede i det de saae og hørte, saasom det kom overeens med hvad de havde hørt i deris eget Land. Mag. Tyrholm gjorde atter herpaa en Taksigelse til Gud, at han af udenlandske Hedninger endnu vilde hente sig Born og samle sig en Kirke ic. hvor over mange af Meenigheden græd af Glæde og ønsked mange Betsignelser over den.

October.

Den 2den Løttet vi igien Anker og satte Courlen til Schagen.
Den

Den 3die Laae vi tilligemed over 50. andre Seylere udi stille Veir uden for Schagen og fik mod Aftenen god Vind; men som Fyren ikke lod sig see forend mod Midnat, endskjønt vi laae ikke en halv Mil fra den, kunde vi ikke fortsætte Rejsen, hvor over Fyrenen fik lige saa mange Forbandelser af Matroserne, som Grønlanderne fik Belsignelser i Norge.

Den 4de Ankret vi ved Hals udi Aalborg Fiord. Dette Land stod Grønlanderne bedre an end Norge; helst siden de fant sig noget bedre paa deres Helbred, og derfor sagde: Jylland læger os som Norge har gjort syge. Dog maatte de siden udstaae en temmelig Evaghed paa Sig. Severins Gaard; om hans og hans Folkes Ar-tighed og Omhyggelighed for dem sagde de: vare vore Folk her, saa kunde de see at disse Fremmede for os, ere stikkelige, endskjønt de ikke har været i Grønland.

November

Alle Helgens Dag var jeg med dem i Dronninglunds Kirke, over hvilken Forsamling de syntis meget vel; sigende: her er en herlig Forsamling, mens herligere i Himmelen; efter Prædiken sang de paa deris Sprog tilligemed de andre: Mit Haab og Trøst og all Tillid etc. Og derpaa takket Gud, som havde ført dem til det forønskede Land, som de havde faaet deris Troe fra.

Den 8te Forlod vi igien Jylland og satte Segl til Kiøbenhavn.

Den 10de Kastet vi Anker i Sundet, der forundrede de sig først meget over Slottet som de sagde var ligesom et Bierg; thi om om de havde seet slikt i deres Banvittigheds Dage, havde de sagt, at Tornarluk havde gjort det: siden over de mange Skibe der laae; thi de tænkte at der var ingen flere Skibe til end de som komme til Grønland.

Den 11de Mod Aftenen kom vi til Kiøbenhavn, her faldt de atter i Forundring at saa mange Folk kunde være paa et Eted, og kun-

de ikke begribe hvorfra alle disse Mennsker fik deris Føde; thi de saae her ingen Sælhundede eller Hvalfiske etc. som i Grønland er deris meeste Epise.

Den 12te Eftersom Arnarlak var meget syg og inderlig forlangt at blive meddeelt det Hel. Nad. Sacramente, blev hun og der medpatient, hvor ved hun lod see sin sædvanlig Alvor og Andagt. Efter denne hellige Forretning spurte hun mig: om hun skulde tænke at denne Sygdom var hende umiddelbar sent af GUD; thi da kunde hun mest forsikre sig om hans Kirklighed imod sig, eller at Luften og Landets Clima som hun ikke kunde taale, var Uarsag dertil; thi da meente hun at GUD ikke havde sin Direction derudi. Jeg førte hende derfor paa bedre Tanker, og vilste hende, at intet bederforis et Guds Barn at jo Gud har sin Haand der udi og ved sin Forsyn søger alting til deris Beste og Salighed. GUD naadeligen forleene at de Stakker kunde fuldkommeligen blive restituerede af deris paaekomne Svaghed, førend de igien skal tage herfra, da vilde uden Tvil deris lykkelige Tilbagekomst til deris Folk og Fæderneland udrette meget got, hvilket de og selv har sagt og gjort mig Forsikring om, saa at hoed de for ikke har kundet prisef og berømme Gud, det vilde de, naar GUD sente dem lykkeligen tilbage, af alle Kræfter besitte sig paa at giøre, saa at Gud iligemaade ogsaa af de andre deris Banvittige Lands Mænd kunde æris priffs og berømmis.

December.

Den 24de Behaget hans Kongelig Majestet Allernaadigst at lade mig kalde til sig, tilligemed mine medbragte 2de Grønlænder for at see dem i deres egen Dragt, saa og Allernaadigst at høre af mig Missionens Tilstand i Grønland, hvor han da, efter at jeg havde givet Beretning om alle Ting, loed see sin Allernaadigste Fornøjelse, og hierteligen glædet sig derover at hans Allerkristeligste Intention, var

var saa vidt vel udfalden og fremdeeles beste Haab til deres frugtbar-
lig Oplysning og Omvendelse.

Grønlænderne forundrede sig storlig over alt hvad de saae og hørte,
Sigende: at de hafde vel haft prægtige Tanker derom til-
forne; Men det var dog intet imod det de nu saae. Har
en stor Herre paa Jorden saadan Herlighed, sagde Pigen,
hvor herligt maae det da være hos GUD i Himmelen.

Om vores Nations Konster, og Forstand forundrede de sig ilige-
maade og sagde: at de kunde imitere alle deres Tanker,
og gjøre og fuldbringe alt hvad de med deres Tanker kunde opfinde.
Sagde og fremdeeles: nu har vi seet den takværdige Herre,
som u-beseet har sørget for at vi maatte i Evigheden see
GUD. Af det de saae at det naadige Herfskab gav saa nye Aigt
paa, der de hørte dem læse for Mæden som dem allernaadigst blev
giben, sagde de siden til mig: Der som vore Lands-Mænd
saae saadan stor Herre med ligesaadan Erbødighed som
vi at tale med Over-Herren GUD, da vilde de uden
Tvil tænke noget dybere derom. Der de iblant Domesti-
qverne saae en Morian, begyndte de at sinle og sagde:
Vi tænkte at vi vare grimme; men han er endnu grim-
mere, hvilket der det blev Morianen betydet, løe han, hvorføre
de sagde: Lee kun! du er for smuk tilforn. Der vi om-
sider gik udaf For-gemakket, vente Arnarsak sig om til Rid-
derne og Dammerne og de Øvrige og sagde: J tænker at
komme til Himmelen, derfor efterdi jeg ikke seer E-
der meere her paa Jorden, saa saar jeg Eder nok at
see i Himmelen.

Der en Port-chaise engang blev baaren forbi, og en bad mig spørge dem, hvad de meente det var? svarede de: det er en lad Mand i et Foderal. Gruentimmerets store Fiskebeens Skiorter suge de, fand bruges til Delter. Den store U-lighed baade paa Ansigter og Blikke, forundrer de sig over; thi Bettlere seis ikke i deres Land: Hellers roser de det høylig hos vores Folk, at de ikke spiller giæk med Fremmede, men omgaaes dem Venligen og Kiærligen.

At jeg har continueret med denne min Journal indtil Aarets Udgang, skeer fordi jeg har villet indføre nogle af Grønlændernes Reflectioner om voris Land og Folk, og hvad forunderligt og usædvanligt dem her forekom. Dog er i forbigangne Aars Relationer meget Missionen u-vedkommende bleven indført, som kunde have været udelat, dersom jeg havde vidst at det af min Fader til Trykken skulde bleven overleveret og saaledis kommet Publico for Dyne.

APPENDIX.

Jeg haver udi min forhen udgivne Grønlandſke Relation medde-
t, at foruden Colonien Got-Haab paa 64. Gr. er og en Loge
ved Nepifene paa 67. Gr. og efter den Høylovlige St. Konges,
Kong FRIDERICH den IVdes Chriſtelige Anordning og paa egen
Kongel. Beføſtning, oprettet 1729. Hvor hen Hr Ole Lange,
ſom Miſſionair var Allernaadigſt voceret og udsendt. Alret ef-
ter, ſom og Miſſionair Hr. Henrich Melzoug fra Got-Haab
didhen ſor at være velbemelte Hr. Ole Lange aſtiſterlig udi Miſſi-
onens Tienefte. Hvad Begges Forretninger der ſammesteds er
angaaende, da haver jeg i bemeldte min Journal lidet der om meldet,
af Aarſag, jeg hafde intet omſtændeligt og efterrettelig fra de gode
Mænd derom, førend nu, da mig, efter Begiær, af Vel-ærbørdig
Hr. Ole Lange blev communiceret efterfølgende; hvilket jeg
ikke heller fandt forbigaa, ved denne Leſlighed her at indføre, paa det
den chriſtelige Læſere maa ſaae at vilde; at Guds Ord og paa det
Sted, ſaa længe Colonien der var ikke uden Frugt er bleven Hed-
ningene forkyndet.

Foruden da, den ſædvanlige Huus Viſite, ſom ſkede af dem
begge til dei circumferencen boende Grønlandere, ſaa ofte ſom
mueligt var, er og Særdeleſhed af Hr. Ole Lange bleve døbte
3de Grønlandere; hvor om den mig af ham tilſendte Extract af
hans Journal og holdende Miniſterial-Bog ſaaledes formelder:

Anno 1731.

Den 24de Juny St. Hans Baptiſte-Dag paa Nepifene
efter offentlig Guds Tienefte og Forben bleve i JESU
Navn, tvende Grønlandere. 1) Innuk, en fuldvoren Mand,
ſom var hos mig. 2) Aklekak, en fuldvoren Mand, ſom
var

var hos Hr: Capitain Landorph; 3) Avagmak en fremvo-
ren Dreng, som var hos Hr: Miltzoug, alle u gifte, efter
at de i deres Sprog havde giort reede for den eenfoldige
Catechismi Lærdom (hvorudi de tilfærn af begge mine
høyligstelige Colleger Herr Egede og Herr Miltzony va-
re befundne at være vel grundede (af mig til den hellige
Daab antagne, hvorudi den Første blev kaldet Christian,
den anden, efter hans egen Begiering, med samme
Navn som hans Huusbonde, Jørgen Brodersen. Den
trede Carl, hvilket høiyærdige Sacramente de antog
med freundlich Andagt, med Graad og Glæde; og dertil
vare Bidner, foruden Raadet og Colonien, Cheferne
og Folket af tvende Skibe Morianen og Charitas, saa og
Fremmede fra tvende Engelske Skibe, udi Amarlume
Havn beliggende, som den Dag besøgte vor Christelig
Forsamling. Gud lade de nye Døbte blive i Christo
I Jesu indtil hans Værefulde Aabenbarelses Dag.

Disse fornævnte døbte Grønlænder ere nu alle tre ved Døden
afgangen. Den ene, nemlig Jørgen Brodersen, døde tillige
andre flere Grønlænder, som samme Aar 1731. fulde over med
Fædernelands Skibene, efter Ankomsten til Kiøbenhavn udi Bør-
ne-Pøkkerne. Den anden, nemlig Carl kom vel Aaret 1733.
tilbage til Grønland igien, men som Smitten af Børne-Pøkker-
ne, som han og havde haft, hengte endda i Legemet paa ham,
befengte han og, imod Forhaabning, alle dem han kom til, og
saa omsider døde self. Den trede Christian skulde blevet hos
mig, efter at Fædernelands Skibene vare bortgangne, men han
stæel sig hemmelig bort med nogle af hans Folk som vare komne
Gonden fra, og førte Næd til Disco-Bugt, hvor hand siden
gistede sig, men et Aars Tid eller to der efter, er ulykkeligen
bleven

bleven borte til Soes. Hvordan hans Levnet og Forhold imidlertid har
 ver været, veed jeg ikke til visse, saasom stedet, hvor han ophelte sig er
 næsten 100 Mille fra Got-Haab. Men dette haver jeg dog siden hørt
 om ham: at hvor han kom, haver han talt om Gud, og hvad han haver
 hørt og lært hos os. Vist er det, at han havde stor Dristighed til at si-
 ge sine Lands-Mænd, hvad han syntes der ikke var anstændigt hos dem,
 saa man maa overlade Gud Dommen, angaaende hans Christen-
 dems Alvorlighed siden man ikke fandt domme noget vist om hans
 indvortes Tilstand.

Følger endnu meere af Herr Ole Langes Journal.

Samme Aar den 17. Septembr. udi Schoutbynacht
 Hiortes Gaard beliggende paa Graae-Bredre Torv i Kjø-
 benhavn, blev en Grønlandsk voksen Pige Kajut, med deres
 Højærværdigheders Herr Biscop Worm og Summi Theo-
 logi Herr Professor Steenbuch, deres Samtykke, efter hen-
 des indstændige Forlængsel og Begiering, paa hendes syge
 Seng, efter at hun i sit Modrene Maal, havde, saa vit hen-
 des Svaghed tilloed hende, giort temmelig reede for
 Christendommens Fundamenter, efter vor Evangeliste Kir-
 kes sande Lærdom, udi Jesu Navn af mig antagen til den
 hellige Daab, hvorud i hun bekom det Navn Christine Hede-
 vig; til Vidner af hendes Daab og derved beviiste store
 Andagt, vare Mands-Fæddere, som i det Grønlandste ere
 kundige. Studiosus Povel Egede og Assistenten Jens Hiort,
 Derforuden Capitain Jörgen Landorph, Capit. Leut. Christian
 Friderich Mohrten, Medicinæ Doctor, Christian Lodberg
 Friis; Af Fruentimmer, Frue Elisabeth Müller, Schout-
 bynacht Hiortes, Jomfrue Catharina Ingebor Zislenes.
 Deruden en mængde gode Christne, som med deres For-
 kenner hialp den Debte. alt saaledes at være tilgaaet, er
 der paa strax velbemelte deres Højærværdigheder refereret.

Saa vliidt af Hr: Ole Langes Journal mig tilsendt af d. 31. Januarij 1739.

At denne gode Mand og efter Ankomsten fra Grønland, da Berket stode paa svage Been, og var nær at skulle bleven ophævet, har alvorlig taget sig Grønland an, ikke allene med All-runderdanigste Forestilling og Opmuntring til Hans Majest. Self, men end og andre ypperlige Mænd, som han veedste med deres Recommendation kunde tiene Berket, er mig noksom bevidst, og af andre siden min Ankomst her, tilfulde forfikkret; Ja at han endnu tager Part udi Grønlands Velgaaende, vidner hans jevnlige Skrivelser til mig, og derfor uden Tvil, med andre Guds Børn, frembær dets Anliggende for GUD i sine Bønner, hvilke GUD bonhøre.

Betreffende Missionens Tilstand ved Colonien Gothaab efter min Afreise fra Grønland 1736. Da fandt den sees af sidsthiemkomne Missionarii Hr: Martin Ohnsorgs mig tilstillede Fortegnelse af den 5te Jul. 1740. af følgende Indhold:

Fortegnelse:

Paa de Grønlander, som findes saa vel hos os paa Colonien, som og paa dem, som har boet i indeværende Vinter i nærverelsen af Colonien, tillige med hvorledes disse deres Tilstand er, og hvad Haab mand har om dem, og de Døtre børn:

Her paa Colonien findes efterfølgende:

1.) En gift Mand navnlig Povel, som er døbt af Hr: Hans Egede, og er temmelig bleven forandret, særdeles i dette Aar; han har en herlig Kundskab om GUD og hans Villie. Kander læse vel, baade Grønlandsk og Dansk, saa og skrive. Haabes og at samme med Troest og Fliid, som han og haver lovet mig, skal forrette sit Catechetiske Embede, hvilket ham i Aar af det høyløvlige Missions Collegio er anbeforet.

2.) Kingab, ovenbemeldtes Kone, som ogsaa er døbt af Hr: Hans Egede, er et meget fromt og Eje got Wienni-

Ne', har stor Lyst til at høre Guds Ord, og som jeg har erfaret, for sig selv tænker Guds Ord efter, som hun hører. Hun har lært temmelig vel at stave i denne Vinter.

3.) Hans, er og debt af Hr. Egede, han har et godt Vidnesbyrd af alle, saa og af mig, Guds Ord har han saa stor Lyst til, at han indbyrdes med sine Camerater taler der om, og beder af Hjertet til GUD. Han fandt nu godt læse i skrevne Bøger.

4.) Annariak, som har været her paa Colonien udi 2de Aar, har gjort en velsignet Fremgang, baade i et handtemmelig godt fandt læse i skrevne Bøger, saa og i det han har erlangt en herlig Kundskab om Gud og hans Villie, hvilket han og ved den H. Aands Bistand lovede at efterkomme den 3. Jul. da han i den Hellig Tre-enigheds Navn blev døbt af Hr. Dræghart og kaldet Isak. Herren styrkede ham nu frenddeles og givte ham at blive i sin Taabes Pagt, saa han herefter Dag fra Dag, maa forkynde hans Dyder, som haver kaldet ham fra Mørket til sit underlige Lys!

5.) Tairfak, som og i lige lang Tid har været hos os paa Colonien, er en meget vittig, forstandig og lærvillig Dreng, og derfor i samme Tid har vel avanceret, saa han fandt baade vel læse i skrevne Bøger, saa og har et temmelig godt Begreb af den Saliggjørende Guds Kundskab, hvilket han har udriist i dette forbigangne Aar, ikke alleene at henge ham i Hiernen, men end og i Hjertet, i det han saa vel som ovenmeldte Isak, med Bøn og Paakaldelse til Gud af sit Hjerte, og indbyrdes gudelig Samtale med sine Camerater, ofte har sundet sin Fornejelse. Samme Dreng, til nærværendes store Opmuntring og Fornejelse, aflaaede d. 10. Jul. Dom. 4. p. Trinit. saa vel en smuk Preve paa sin

Kundskab om Gud og hans hellige Villie, som og en offentlig Bekjendelse om sin dybe Fordervelse, Anger og Kuelse over sine Synder, og liden Tro til Gud og sin Frelser Jesus Christum. Tilgemaade tilkiende gav med stor Forlængsel, at vilde i den hellige Daab, efter Jesu egen Befalning, deelagtriggigres, hvorfor jeg ogsaa, efter foregaaende Overherelse og inderlig Ben og Paakaldelse til Gud døbte ovenbemelte Tairak i den Hellig Trefoldigheds Navn og fadte ham Morten. Den store Gud, han nu fremdeles hielve og fortsætte det Gode jo meere og meere, som er begyndt i ham og de andre, paa det vi tilsammen, paa Jesu store Doms dag med Glæde maae see hver andre.

6.) Tugmak, En Grønlands Pige, døbt af Hr. Egede i hendes Barndom, er af gode naturlige Gaver, har derfor en temmelig god Kundskab om GUD, og lært i indelevende Vinter, lidet at læse i Danske Bøger; men er ej af saa got Gemytt. Hun er ellers temmelig lærvillig og meere stadig end tilforn.

7.) Toulou, en gl. Grønlands Pige, har været i nogle faa Aar her paa Colonien, og har ingen Lyst at være meere hos Hedningene, skjønt hende ofte er tilbudet, efter Grønlanderne's viis, gode Conditioner. Jeg fandt ej andet Vidnesbyrd give hende, end at hun jo ogsaa haver stor Lyst til at høre Guds Ord og at giemme det; men som Hun er temmelig vel til Aarene, fandt hun ikke vel fatte en Ting; dog er hun redelig efter det lidet hun fandt, og har ogsaa lært i Vinter vel at skrive.

Disse 7. anførte ere de, som har været til denne Tid antagen ved Colonien. Til dem er nu siden Skibets Ankomst antagne 2de, en Pige, navnlig Kivgak, som indeværende Vinter har boet ved Hernutterne. Hun er et meget got Menneske, har allerede en liden

Kundskab

Kundskab og er meget lærvillig. Dernæst en ung Dreng ved navn Kiviok, som i sin spæde Aar er døbt af Hr: Egede, i hvis Tid han var paa Colonien, men har nu i faae Aar været hos Hedningene. Og er nu da altsaa ved Colonien in alles 9 Personer.

Strax ved siden af Colonien har i forbigangne Vinter bœe disse 2. Brødre, Epejok og Sakke med deres Familier. Hos de Gamle, som diserverre, giengse er iblant Grønlanderne, har liden yst og Begierlighed været til at høre Guds Ord, for de mange Superstitioner, som de saa stærk ere indtagne af. De Unge derimod kom ofte til os i Vinter, som de plejede, og med Lyst antoeg vor Underviisning; men formedelst den store Sygdom, som de, saa vel som mange andre, faldt udi, syntes den Lyst at forgaae dem, saa og den Fortroelighed, som de tilforne havde haft til os; Hvor over de resolverte mod Foraaret at forlade os og drage Søer efter, hvilket ogsaa er skeed. Imidlertid fik de fleeste af dem en temelig god Kundskab om Gud, Særdeles Epejoks Eldste Søn, nemlig Kablunarta ik, og som han nu got Kundelæse i Bogen, udskrev jeg til ham Saliggjorelsens Orden, adskillige Bonner og Psalmer, hvilke jeg gav ham med sig, med Formaning iidelig at læse det for sine Eyskende, Vaarørende og andre, hvilket han og lovede mig at efterkomme, saa og en anden Sommer at komme til os igien.

Bed det gl: Colonie 2de Miile herfra vare indeværende Vinter paa 2de Stæder Grønlander. Bed det første Stæd boede idel Søer-Landinger, Herren samstæds var Ketingvoak; hos ham med ganske Familie fantes gandske liden Lyst til at høre Guds Ord, men slet ingen Alvorlighed til at eftertænke det samme. De andre der samstæds, havde ey før i Vinter, hørt tale om GUD, og vare derfor gandske dumme og Banvittige; dog fantes der hos dem tilsidst en slags Begierlighed til at høre vor Tale, disse samme fik dog i nogle saa Ting nogen liden Kundskab om Guds Væsen, Skabelsen etc.

Bed det 2det Stæd, hvor der vare 2de Huuse, boede vor sædvanlige gamle Grønlandere. Herren samstæds var Ulorak, eller Kobbe-Manden kaldet, med Fornøjelse var jeg altid paa dette sted, for de faaes Skuld, som vare begierlige efter at høre Guds Ord, i særdeles Anningait, Anga, Ituakek og flere. I Almindelighed har vel mesten alle paa

dette Sted, en temmelig god Kundskab om Gud og hans Villie; efterdi de fra deris Barndom har hørt tale der om, men ingen som disse ovennævnte Personer, finder jeg nogen ret Nødselighed eller Alvorlighed hos, langt mindre at de, i det lille de Land, søger at undervilse deres smaa Børn, eller andre hos dem værende, hvilket jeg dog i indeværende Vinter, med største Fornøielse har fundet hos disse.

Sammesteds fantes endeel Døbte, endeel Udøbte.

De Døbte vare disse:

Kipiluma, som nu er gift. Tigslarluk en herlig og vittig Dreng.
Kiviok. Neusena. Koak.

Udi Baals Revier 2de Miile fra Colonien boede og Grønlænder paa 2de Stæder i indeværende Vinter. Ved det nærmeste Stæd, hvor der var et Huus, boede Utak, med hans 2de Svogre; disse vare de Beste paa dette Stæd, og som meest havde Lyst til at høre Guds Ord. Samme Utak, har i sær en stor Kundskab om GUD, og fandt herligen tale om hans Sandheder; men som mig synes, faaer Nærings-Sorg det, som holder ham oppe, at han ikke ret kan brude igiennem, uanseet han visselig har haft og endnu haver mange Nødselser af Gud; GUD hielp ham og giøre ham retskaffen for sig. I samme Huus fantes faa unge, men meget lærvillige og haver en smul Kundskab om GUD.

De Døbte sammesteds ere disse:

Auiok [2de skionne Dreng.
Niakone [
Angane.

Ved det længst bortliggende Stæd i samme Baals Rivier, vare 2de Huuse. De samme vare i indeværende Vinter ikke meget for at høre Guds Ord, især sagde en gammel Mand, navnlig Irliuak, engang til mig i Foraaret, at jeg nu intet skulde agte dem, men de unge kunde og maatte jeg vel læse for, saa tid og ofte som jeg vilde og lystede.

I samme 2de Huuse fantes en heel hob Børn, som alle vare meget lærvillige.

De Døbte sammesteds vare disse:

Uslangilok. Tukliuna.
Amuatilik. Kina.

Disse

Disse Døbte, saa vel som de U-døbte paa samme Stæd ere meget herlige og har en meget smukt Kundskab om GUD, og har stor Lyst til at underviises, hvorfors baade jeg og Hr: Drachart, med Lyst har indfundet os hos dem, saa tit vi har kunnet, men ej saa tit vi gierne har villet og ønsket, for den Glæde og Fornøjelse vi har haft af dem.

Nok et Døbt Pige Barn har i Vinter med sin Moder boet hos Hern-Hutterne, Tuperrane kaldet, som i samme Tid fik en liden Kundskab om GUD og lærte lit at stave.

Disse her anførte ere altsaa de døbte Børn, som i nest forbigangne Vinter haver været i nærværelsen af Colonien og ere bleven underviste; Nogle faae døbte Børn findes endnu tilbage paa Optegnelsen, som Hr: Egede efterloed mig, men en er vist, om ikke flere ved Døden afgangne. De andre har jeg seet nogle af, og en og anden gang undervist dem om GUD; men nogle faae ere der, som jeg ej har seet og talt med i de 6. Aar jeg har været her i Grønland. Dette er altsaa det, som jeg i Sandfærdighed, kand skrive og vidne, saa vel om de Grønlandere, som ere paa Colonien, som i nærværelsen af Colonien, og saaledes ere deres Tilstand.

Den store og gode GUD han nu og alle Tider velsigne disse arme vanvittige Hedninge, og give selv Bægt til sit Ords Eed, som i disse forbigangne Aar er udsaaet iblant dem, at det som teigner sig, Gud være lovet! hist og her, hos endeel allerede ligesom at udspire, maa og til sin Tid blomstres, ogsaa til sidst bære megen herlig og overflodig Frugt! Ja han selv, som bød Lyset skinne frem af Mørket, han skinne selv udi deres Hjærter til sin herligheds Kundskabs Oplysning i JESU CHRISTI Naamen.

Colonien Got-Haab
d. 5. Julij 1740.

af

MARTIN OHNSØRG
Missionair

For uden ovennævnte ere og af de Tyffe Hernhuttiske Brødre, som poholde sig i Grønland, 1739. dobte en Familie, nemlig en Mand med hans Kone og 2de Børn, som for en Vinter boede i nærværelsen hos dem; og af dem vare bleve underviste.

Saaledes som i alt for er meldt, befindes da den Grønlandske Missions Tilstand i nærværende Tid, hvilkken man nest den Allerhøjestes Bistand og forleente Betsignelse, vil haabe, herefter skal endda faae en lykkeligere Fortgang, siden Allernaadigst er Foranstaltet, at foruden de to Præster og 2de Catecheter som nu ere paa hver Colonie, ogsaa en Skole af 20 à 24. Grønlandske Børn, skal oprettes, for at have et Seminarium, hvoraf tid efter anden, Land tages de som ere beqvemme at bruges til Catecheter og Medarbejdere i denne HERRENS Gierning. GUD af Naade for JESU Skyld, fremdeeles fremme og forøge dette Bærk til sit u dødelig Ravnens ære og de arme vankundige Menniskers sande Oplysning og Omvendelse!

A M E N.

Foto 2432
" A 534

